

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

Олег Шерemet
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

Анатолій Заїнчковський
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 051 «Економіка»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка підприємства»

на тему: «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства»

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи ЕП-4-1

Гецько Вікторія Павлівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник Труш Юлія Леонідівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Консультанти _____
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Рецензент Наталія Кудренко
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2022 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки і права
Заїнчковський А. О.
«31» січня 2022 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Гецько Вікторія Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства»
керівник роботи: Труш Юлія Леонідівна, доцент, кандидат економічних наук

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом вищого навчального закладу від «31» січня 2022 року № 80-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 01.06.2022 року,

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті відповідно до обраної теми, фінансова та статистична звітність за 2018-2020 роки ПрАТ «Оболонь», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти зростання прибутку підприємства. Розділ 2. Аналіз господарської діяльності та оцінка ефективності використання прибутку ПрАТ «Оболонь». Розділ 3. Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутку ПрАТ «Оболонь». Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу

Табл. 1. Дефініція поняття «прибутку підприємства» з позиції різних вчених. Рис. 1. Перелік чинників, що впливають на процес формування прибутку підприємства. Рис. 2. Основні бренди виробничої продукції ПрАТ «Оболонь». Табл. 2. Динаміка техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр. Табл. 3. Факторний аналіз рентабельності активів ПрАТ «Оболонь» за 2019-2020 рр. Рис. 3. Механізм пошуку резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь». Табл. 4. Економія фонду оплати праці від впровадження заходу на ПрАТ «Оболонь». Табл. 5. Вплив запропонованого заходу на економічні показники господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» до і після його впровадження.

АНОТАЦІЯ

Гецько В.П. «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавра спеціальності 051 «Економіка», Національний університет харчових технологій, Київ 2022 р.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, додатків і списку використаної літератури.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес формування і використання прибутку ПрАТ «Оболонь».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичний та методичний інструментарій економічного обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства.

Розглянуто теоретико-методичні аспекти зростання прибутку підприємства, визначена економічна сутність прибутку та джерела його формування, встановлені методичні підходи до оцінки формування і використання прибутку підприємства. Здійснено аналіз господарської діяльності ПрАТ «Оболонь», надана його організаційно-економічна характеристика, наведена та проаналізована система техніко-економічних показників, оцінено ресурсний стан підприємства. Проведено дослідження формування, розподілу і ефективності використання прибутку ПрАТ «Оболонь». Розроблені економічні напрямки зростання прибутку ПрАТ «Оболонь», запропонований проект удосконалення організаційної структури управління персоналом ПрАТ «Оболонь» з метою збільшення прибутку.

Ключові слова: прибуток, підприємство, рентабельність, оцінка, ефективність, напрямки.

SUMMARY

Hetsko V.P "Economic justification of the directions of growth of the enterprise profit".

Qualification work for the bachelor's degree in specialty 051 "Economics", National University of Food Technology, Kyiv 2022

The work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, appendices, and a list of references.

The object of qualification work is the process of formation and use of profit of PrJSC "Obolon".

The subject of the research of qualification work is the theoretical and methodological tools of economic substantiation of the directions of profit growth of the enterprise.

Theoretical and methodological aspects of enterprise profit growth are considered, the economic essence of profit and sources of its formation are determined, and methodical approaches to the assessment of enterprise profit formation and use are established. The analysis of the economic activity of PrJSC "Obolon" is carried out, its organizational and economic characteristic is given, the system of technical and economic indicators is resulted and analyzed, and the resource condition of the enterprise is estimated. A study of the formation, distribution, and efficiency of profit of PrJSC "Obolon". Economic directions for Obolon PrJSC profit growth have been developed, and a project to improve the organizational structure of Obolon PrJSC personnel management has been proposed to increase profits.

Keywords: profit, enterprise, profitability, rating, efficiency, directions.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність прибутку підприємства та джерела його формування.....	6
1.2. Методичні підходи до оцінки формування і використання прибутку підприємства.....	23
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПрАТ «ОБОЛОНЬ».....	31
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь».....	31
2.2. Аналіз техніко-економічних показників та ресурсного стану ПрАТ «Оболонь».....	41
2.3. Оцінка формування, розподілу і ефективності використання прибутку ПрАТ «Оболонь».....	64
Висновки до розділу 2.....	76
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПрАТ «ОБОЛОНЬ».....	78
3.1. Економічні напрямки зростання прибутку ПрАТ «Оболонь».....	78
3.2. Проект удосконалення організаційної структури управління персоналом ПрАТ «Оболонь» з метою збільшення прибутку.....	87
Висновки до розділу 3.....	100
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	106
ДОДАТКИ.....	113

ВСТУП

Актуальність теми. Ринкова економіка передбачає розвиток підприємств різних організаційно-правових форм, заснованих на будь-яких видах приватної власності, появу нових власників – як окремих громадян, так і трудових колективів підприємств. Кінцевим фінансовим результатом господарської діяльності підприємства є його прибуток.

Загальна економічна теорія визначає роль прибутку як кінцеву мету і рушійний мотив виробництва і ринкової економіки. Це головний стимул і основний показник ефективності будь-якого підприємства.

Постійне збільшення прибутку – це джерело фінансування розвитку виробництва, виплати дивідендів, створення резервних фондів, задоволення соціальних і матеріальних потреб працівників підприємства, благодійної діяльності. Прибуток – найважливіший показник для оцінювання виробничої та фінансової діяльності підприємств, оскільки відбиває ступінь його активності та фінансового благополуччя, а також ефективність менеджменту. За прибутком визначається прийнятний для інвестора рівень дохідності активів підприємства для порівняння з альтернативними варіантами напрямку інвестування (за умови порівняльного ризику). Прибуток є одним з основних джерел збільшення капіталу підприємства. Постійне збільшення прибутку за умов припустимого ризику, тобто в разі залучення додаткових позикових коштів чи додаткового розміщення акцій, зміцнює конкурентні позиції підприємства на ринку капіталу.

Отже, прибуток у ринковій економіці і діяльності окремого підприємства має важливе та вирішальне значення. Це створює підстави для більш детального розгляду в даній кваліфікаційній роботі такої економічної категорії як прибуток, а також підтверджує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Стан наукової розробки проблеми. Вирішенню окремих аспектів ефективності підприємницької діяльності та формування прибутку підприємства, приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні дослідники як О. Б. Антоненко, С. М. Баранцева, І. А. Бланк, О. О. Гетьман, І. В. Дем'яненко,

Г. Ф. Ємцева, Н. І. Жужукіна А. О. Заїнчковський, В. І. Захарченко, Н. І. Климаш, В. В. Ковальов, І. В. Ковальчук, О. А. Криклій, Ю. М. Кулинич, Ю. Г. Левченко, О. В. Лисенок, О. І. Лобанов, А. М. Поддєрьогін, Г. О. Роганова, О. В. Сіневіч, В. М. Стецюк, Ю. Л. Труш, Л. В. Шірінян та інші вчені.

Мета кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо економічного обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства.

Згідно з поставленою метою в кваліфікаційній роботі були визначені наступні **завдання**:

1. Дослідити економічну сутність прибутку підприємства та джерела його формування.
2. Встановити методичні підходи до оцінки формування і використання прибутку підприємства.
3. Надати організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Оболонь».
4. Проаналізувати техніко-економічні показники та ресурсний стан ПрАТ «Оболонь».
5. Оцінити ефективність формування та розподілу використання прибутку ПрАТ «Оболонь».
6. Визначити напрями зростання прибутку ПрАТ «Оболонь».
7. Розробити проект удосконалення структури персоналу ПрАТ «Оболонь» з метою збільшення прибутку.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес формування і використання прибутку ПрАТ «Оболонь».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичний та методичний інструментарій економічного обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства.

Теоретичну та методологічну основу дослідження склали наукові концепції та теоретичні розробки вітчизняних і закордонних вчених щодо економічного обґрунтування напрямів зростання прибутку ПрАТ «Оболонь».

Інформаційну базу для проведення дослідження склали законодавчі акти України, послання і укази Президента України, постанови і програми Кабінету Міністрів України, інші нормативні документи міністерств, відомств та департаментів України; фінансова, бухгалтерська та інша економічна звітність ПрАТ «Оболонь».

В кваліфікаційній роботі використанні наступні методи дослідження:

1. Системно-аналітичний – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної проблеми;
2. Статистико-економічний – для дослідження стану, динаміки та тенденцій господарської діяльності підприємства;
3. Метод аналізу і синтезу – для деталізації об'єкта дослідження;
4. Абстрактно-логічний – для формулювання висновків дослідження.
5. Методи порівняння, групування, середніх та відносних величин – аналізу заробітної плати працівників підприємства, факторного аналізу з метою обґрунтування запропонованих напрямів збільшення прибутку підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування розробленої процедури виявлення резервів зростання прибутку підприємства, яка складається з трьох етапів аналітичного, організаційного та функціонального, на засаді якої обґрунтовані заходи збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь»; запропонованого механізму управління прибутком підприємства, що охоплює ринковий механізм регулювання, формування й використання прибутку, внутрішній механізм регулювання прибутку, систему конкретних методів і прийомів здійснення управління прибутком.

Результати даного дослідження можуть бути використанні у подальших наукових досліджень.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, додатків і списку використаної літератури. Текстова частина (без додатків) викладена на 105 сторінках комп'ютерного тексту і містить 20 рисунків, 27 таблиць, 7 формул. Список використаної літератури включає 64 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність прибутку підприємства та джерела його формування

Важливою умовою функціонування та розвитку суб'єктів господарювання є забезпечення їх розширеного відтворення, що створює передумови задля економічної потужності та стабільності підприємства. При цьому найважливіша роль у його зміцненні та розвитку належить одержуваному ними прибутку від здійснення фінансово-господарської діяльності. Слід зазначити, що з розвитком економічної теорії підходи до визначення сутності прибутку постійно ускладнюються.

Поняття прибутку в економічній системі існує у зв'язку з наявністю товарно-грошових відносин, появою і розвитком інституту власності, особливо приватної. Перші визначення прибутку збігалися зі значенням валового доходу, який за індивідуалістичною системою розподілу поділявся на три категорії: доходи від капіталу, землі та доходи від праці [2].

Вважалося, що кожен із видів доходів є обов'язковою винагородою для одержувача за надані ним послуги у народному господарстві. Це добре розуміли ще засновники класичної школи А. Сміт, Дж. Ст. Мілль, які брали до уваги історичний і юридичний факт володіння тим чи іншим капітальним майном, землею або капіталом (засобами виробництва, матеріалами, коштами) як основу вирішення питання про походження прибутку [24, с. 19].

Спочатку у політичній економіці, а потім і у фінансовій науці усі джерела доходів поділялися на фундирувані й нефундирувані, тобто пов'язані й не пов'язані з капітальним майном, отже, і розподіл доходів здійснювався за двома категоріями: доходи від капітального майна взагалі і доходи від праці, що не пов'язані з володінням капіталом. Дохід від капітального майна, у свою чергу,

об'єднав земельну ренту і дохід від капіталу.

Д. Рікардо виявив протилежну залежність між прибутком та земельною рентою, між заробітною платою і прибутком. Яка частина продукту сплачується у формі заробітної плати питання надзвичайно важливе при вивченні прибутку. Останній буде високий або низький у тій самій пропорції, в якій буде низькою чи високою заробітна плата, писав він [62, с. 28].

А. Сміт і Д. Рікардо відокремили поняття прибутку в особливу економічну категорію, яку досліджували у тісному зв'язку із процесом накопичення капіталу, із факторами зростання суспільного багатства.

У різні часи А. Сміт трактував прибуток як:

- 1) закономірний результат продуктивності капіталу;
- 2) винагороду капіталістові за його діяльність і ризик;
- 3) вирахування з частини неоплаченої праці найманого робітника [40, с. 16].

Пояснення джерел виникнення прибутку, яке зробив А. Сміт, набуло розвитку в різноманітних напрямках подальших теорій прибутку. У працях вчених-теоретиків того часу існували такі варіанти трактування прибутку, як винагороди за збереження капіталу (теорія стриманості), страхової премії за ризик, що йому підвладна будь-яка діяльність підприємця, а також сприйняття прибутку як результату виявлення законів мінового процесу і вартості, що виникає завдяки зростанню капіталу з часом.

Прибуток являє собою частину знов створеної вартості й виступає однією з форм чистого доходу суспільства, що утворюється у сфері матеріального виробництва. Підприємство отримує прибуток після того, як втілена в створеному продукті вартість, здійснивши стадію обігу, ухвалює грошову форму. Він є частиною виторгу від реалізації продукції (робіт, послуг), яка залишається після відрахування податків, що сплачуються з виторгу, і витрат на виробництво. На відміну від прибутку, дохід підприємства являє собою реалізовану знов створену вартість (частину виторгу, яка залишається після відрахування з неї матеріальних витрат на виробництво продукції) [40, с. 17].

Сутність прибутку може розглядатися з різних позицій. Найпоширенішим є розгляд прибутку з функціональної точки зору й з позиції походження.

Основоположником функціонального підходу є американський економіст П. Самуельсон. Він визначав прибуток як безумовний дохід від факторів виробництва; як винагороду за підприємницьку діяльність, технічні нововведення й удосконалення, за вміння ризикувати в умовах невизначеності; як монополістичний дохід у певних ринкових ситуаціях; як етичну категорію [16].

Прихильники німецької економічної школи (Ф. Хайек, Д. Сахал) розглядають прибуток з позиції його походження, а саме як «нагороду», зароблену завдяки підприємницькій ініціативі; прибуток «несподіваний», отриманий при сприятливій ринковій ситуації й обставинах, визнаний органом державної влади або відповідним законодавством (легалізований) [30, с. 19].

У сучасній економічній науці підходи до визначення сутності прибутку були і залишаються досі дискусійними. Так для багатьох вчених економістів правомірною є думка про те, що прибуток є «різницею, відхиленням, залишком». Дослідники розглядають прибуток як «щось, що міститься у виручці від продажу». Наприклад, за Дж. Ст. Мілю прибуток підраховується шляхом виокремлення з доходів компанії витрат на закупівлю необхідних товарів та послуг (сировину, транспорт), а також заробітної плати, що виплачується персоналу. Цей підхід до трактування прибутку було заперечено Мак-Кіллохом, а потім після деяких міркувань й А. Маршаллом. На їх думку, виокремлювати з доходів підприємства потрібно, крім перелічених вище витрат, ще й винагороду використовуваних у цьому виробництві капіталів. У цьому випадку дослідникам доцільно було б уточнити, про які капітали йде мова, а саме, залучених, власних чи про капітал у цілому – це питання, яке залишилося відкритим. Ґрунтуючись на ідеях Х. фон Тюнена та Л. Вальраса, Наїт та Вестон ввели поняття чистого прибутку, свого роду залишку з залишку, з якого крім уже названих елементів вилучено винагороди керівництву компанії та премії за ризик [18].

Вітчизняними авторами, такими як Грузинов В. П., Сенько А. Н., прибуток

також трактується по-різному. Так, на думку В. П. Грузинова прибуток – це грошове вираження вартості прибавочного продукту, створеного продуктивною працею працівників торгівлі, а також частини прибавочного продукту, створеного в галузях матеріального виробництва, переданого в торгівлю через систему знижок і надбавок як плати за реалізацію товарів (продукції, послуг), що й закріплюється за торговельним підприємством [15, с. 78]. Сенько А. Н. вважає, що прибуток – це сума, на яку дохід перевищує витрати. Найчастіше прибуток визначають як різницю між повним виторгом і повними витратами, тобто як чистий виторг [15, с. 79]. На думку Івахненка В. М., прибуток являє собою грошове вираження основної частини грошових накопичень, що створюються підприємствами будь-якої форми власності [28, с. 4]. Василик О. Д. стверджує, що прибуток – це частина доходу, яка «очищена» від понесених витрат на здійснення цієї діяльності, тобто це різниця між сукупними доходами і сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності [8, с. 14].

Український вчений Філімоненков О. С. розуміє прибуток як джерело забезпечення внутрігосподарських потреб підприємства, джерело формування бюджетних ресурсів, позабюджетних і благодійних фондів, як підсумковий показник, результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання [55, с. 13].

На думку вченого Бланка І. А., прибуток – це втілений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності [6, с. 9].

В свою чергу, прибуток з якісної сторони – це перетворена форма додаткового продукту й додаткової вартості, яка виражає відносини між власниками засобів виробництва і найманими працівниками з приводу його створення і привласнення. Термін «перетворена форма» означає, що прибуток приховує справжнє джерело свого виникнення і створює враження, що участь у його появі брали не лише працівники, а й засоби виробництва.

За економічним змістом, прибуток – це грошовий вираз частини вартості додаткового продукту, частина заново створеної вартості, виробленої та реалізованої.

Прибуток в класичному його розумінні є різницею між ціною товару і витратами на його виробництво. У сучасному економічному словнику дається таке визначення прибутку: «Прибуток – це форма доходу підприємця, який здійснює певний вид діяльності (виключаючи політичну, благодійну та інші види діяльності)» [35, с. 22].

У сучасних підходах прибуток визначається як основний фінансовий результат умілого та успішного здійснення бізнесу, в який підприємець вложив свій капітал, а також як показник, що найбільш повно відображає ефективність виробництва, обсяги і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Він є кінцевим результатом діяльності підприємства, що характеризує абсолютну ефективність його роботи.

В умовах ринкової економіки прибуток є найважливішим чинником стимулювання виробничої і підприємницької діяльності підприємства та створює фінансову основу для її розширення, задоволення соціальних і матеріальних потреб трудового колективу. Також прибуток можна визначити як головне джерело фонду підприємства, з одного боку, а також джерело доходів державного та місцевих бюджетів.

Також треба зауважити, що прибуток є одним із основних господарських показників роботи підприємства. За його допомогою визначаються рівень рентабельності, тобто прибутковості, а також ефективність функціонування підприємства. Прибуток об'єктивно необхідний підприємствам. Розмір прибутку визначає конкурентоспроможність підприємства, ступінь його господарської самостійності.

Дефініцію поняття прибутку підприємства подано в таблиці 1.1.

Дефініція поняття «прибутку підприємства» з позиції різних вчених

№ п/п	Автор	Визначення
1	2	3
1.	Т. Мен	Вважав, що прибуток є різницею між продажною і покупною ціною товару
2.	У. Петті	Джерелом прибутку визначав виробництво
3.	А.Сміт	Прибуток розглядав у вигляді продукту праці, який привласнюється власником засобів виробництва
4.	Д. Рікардо	Вважав, що прибуток – це складова частина вартості, яка створюється працею
5.	Ж.Б. Сей	Розглядав прибуток як винагороду підприємця за його промислові здібності
6.	К.Маркс	Відповідно до його концепції, прибуток – це надлишок виручки над витратами капіталу, який безоплатно привласнюється власником засобів виробництва
7.	П.Самуельсон	Визначав прибуток як дохід від факторів виробництва, винагороду за підприємницьку діяльність та впровадження нововведень
8.	І. Бланк	Прибуток є вираженим у грошовій формі чистим доходом підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, і становить різницю між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності
9.	С. Покропивний, Л. Шваб, Н. Бондар	Прибуток – це частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу й комерційну діяльність підприємства
10.	О.Гетьман, В. Шаповал	Прибуток представляє собою різницю між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції

Джерело: складено автором на основі джерел [6, 7, 10, 35, 45, 62].

Прибуток є результатом поєднання різних факторів виробництва: праці, капіталу, природних ресурсів, підприємницької спроможності (рис. 1.1).

Таким чином, можна вважати, що прибуток є економічною категорією, яка відображає дохід, створений у сфері господарської діяльності.

Прибуток формується, як різниця між виручкою від реалізації продукції і витратами на виробництво та її продаж. Якщо власні витрати перевищують грошові надходження від реалізації, мають місце збитки від реалізації.

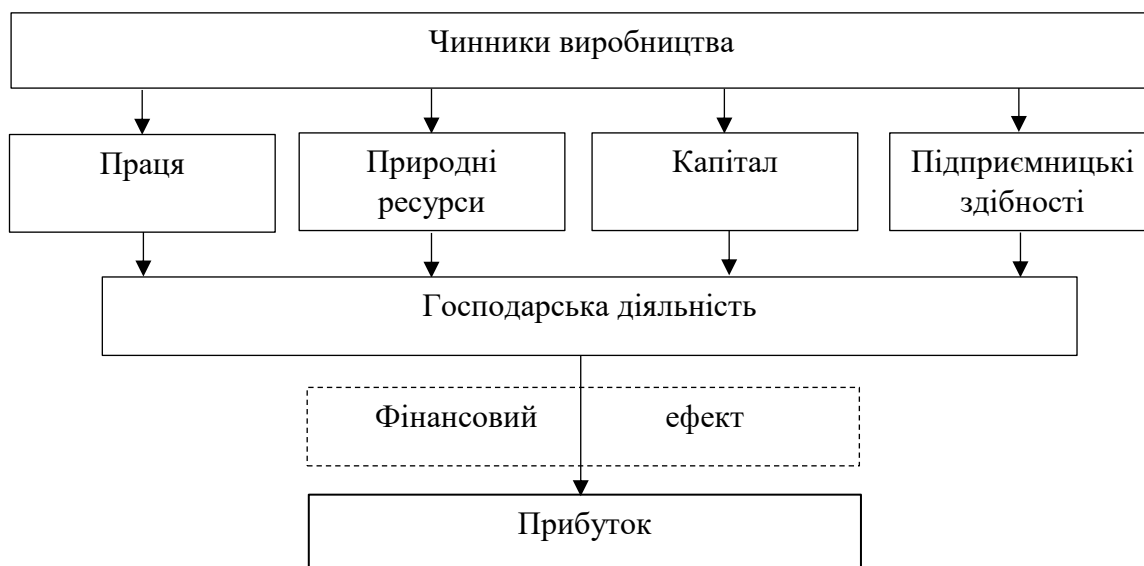

Рис. 1.1. Економічний зміст поняття прибутку

Джерело: розроблено автором.

Сутність прибутку, як будь-якої економічної категорії, розкривається через його функції.

Прибуток підприємства виконує наступні функції, які подано в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Функції прибутку

№ з/п	Функція	Характеристика
1	2	3
1.	Контролююча	Прибуток характеризує економічний ефект від діяльності підприємства як кінцевий фінансовий результат. На результат реалізації цієї функції впливають залежні та незалежні від підприємства чинники
2.	Відтворювальна	Прибуток є основним джерелом розширеного відтворення
3.	Стимулююча	Прибуток є єдиним джерелом формування заохочувальних фондів та соціального розвитку, виплати доходів власникам, запровадження науково-технічного прогресу. Ця функція обумовлена тим, що прибуток – це одночасно фінансовий результат та основний елемент фінансових ресурсів підприємства, що забезпечує реалізацію принципу самофінансування
4.	Бюджетоутворююча (фіскальна)	Прибуток – головне джерело формування доходів бюджетної системи України. Ця функція пов'язана з функціонуванням фінансів держави та виконанням ними перерозподільної та регулюючої функцій

Продовження табл. 1.2

1	2	3
5.	Соціальна	Прибуток є джерелом коштів для реалізації соціальної відповідальності бізнесу
6.	Оцінювальна	Прибуток найповніше і достовірніше відображає рівень виробництва та оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства
7.	Розподільча	Прибуток виступає інструментом розподілу чистого доходу між підприємством та бюджетом

Джерело: складено автором на основі джерела [40].

Водночас прибуток є однією з важливих форм розподілу національного доходу. Отже, прибуток характеризує відносини, які складаються в процесі первинного розподілу доходу, його перерозподілу і кінцевого використання. Підприємство одержує прибуток після того, як втілена у створеному продукті вартість пройде відповідну стадію обороту і набере грошової форми.

Отже, об'єктивна основа існування прибутку пов'язана з необхідністю первинного розподілу додаткового продукту. Однак прибуток включає і частину вартості необхідного продукту. Прибуток підприємств є частиною національного доходу, що в результаті його первинного розподілу набирає форми чистого доходу. Таким чином, прибуток є об'єктивною економічною категорією. Тому на його формування впливають об'єктивні процеси, що відбуваються в суспільстві, у сфері виробництва й розподілу суспільного продукту, національного доходу.

На формування прибутку, як фінансового показника роботи підприємства, впливає встановлений державою порядок формування витрат на виробництво продукції (робіт, послуг); обчислення й калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг); визначення позареалізаційних прибутків і витрат; визначення балансового (валового) прибутку.

Функціонування підприємства, незалежно від виду його діяльності і форм власності, в умовах ринку визначається його здатністю приносити достатній прибуток. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм

інвестування. Уся діяльність підприємства спрямовується на те, щоб забезпечити зростання прибутку або принаймні стабілізацію його на певному рівні [56].

Для ефективного управління прибутком важливо значення видів прибутку і факторів, що впливають на нього. Види прибутку відображають різні рівні регулювання процесів його формування, розподілу та використання. Існує багато видів класифікацій прибутку. Так за змістом виділяють економічний, бухгалтерський (обліковий), податковий прибуток (рис. 1.2).

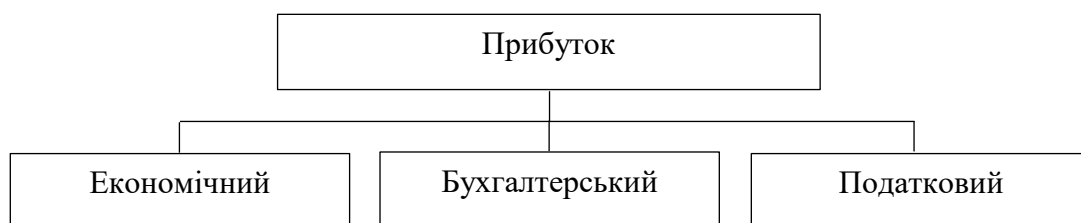

Рис. 1.2. Класифікація прибутку за змістом [40]

Економічний прибуток являє собою частину загального доходу після вирахування економічних витрат (включають зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні (приховані) витрати) [56].

Бухгалтерський (обліковий) прибуток є сума прибутку до оподаткування у бухгалтерському обліку, визначена та відображена у звіті про фінансові результати.

Податковий прибуток є сумою прибутку, визначеною за податковим законодавством як об'єкт оподаткування за звітний період.

Прибуток від звичайної діяльності поділяють на прибуток від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності (рис. 1.3.).

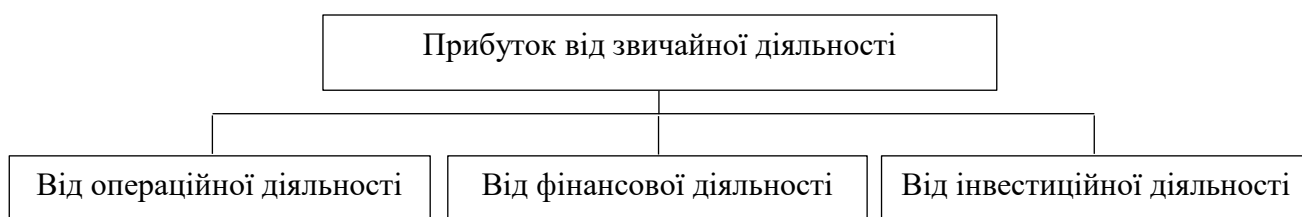

Рис. 1.3. Класифікація прибутку від звичайної діяльності [40]

Прибуток від операційної діяльності являє собою прибуток від реалізації, який визначається як різниця доходу від реалізації продукції (робіт, послуг), зменшена на суму нарахованого (сплаченого) податку на додану вартість, акцизного збору, а також на суму витрат, включених до собівартості продукції (робіт, послуг), адміністративних, збутових та інших операційних витрат.

Прибуток від інвестиційної діяльності – це прибуток підприємства, який отримано від діяльності, не пов'язаної з реалізацією продукції (робіт, послуг). Він визначається як різниця між доходами від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів тощо та відповідними витратами, понесеними на отримання цих доходів.

Прибуток від фінансової діяльності являє собою прибуток, який отримано від діяльності, яка призвела до зміни розміру власного та позикового капіталу.

Прибуток від надзвичайної діяльності – це прибуток, який отримано внаслідок подій, які не є характерними для діяльності підприємства (стихійне лихо, пожежі тощо).

За характером використання розрізняють розподілений та нерозподілений прибуток (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Класифікація прибутку за характером використання [40]

Розподілений прибуток – це сума чистого прибутку, яка розподілена в звітному періоді за напрямками, передбаченими установчими документами (поповнення статутного капіталу, резервного капіталу, виплата власникам тощо).

Нерозподілений прибуток – це сума чистого прибутку, яка не була розподілена в звітному періоді.

За складом прибуток поділяється на валовий, чистий, маржинальний і загальний (рис. 1.5).

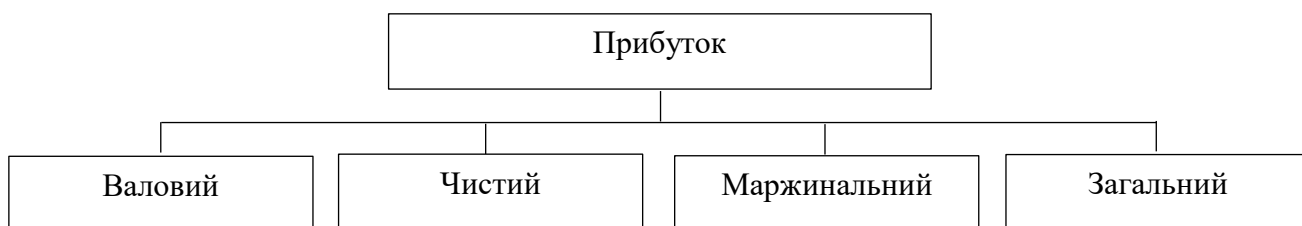

Рис. 1.5. Класифікація прибутку за складом [40]

Валовий прибуток являє собою прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), який визначається як різниця між чистим доходом і собівартістю реалізованої продукції (робіт, послуг).

Чистий прибуток – це прибуток, що залишається у підприємства (підприємця) після сплати податків, відрахувань, обов’язкових платежів і надходить у повне його розпорядження.

Маржинальний прибуток – це граничний додатковий прибуток, одержуваний внаслідок реалізації додаткової одиниці продукції.

Загальний прибуток являє собою загальну суму прибутку підприємства, що включає фінансові результати від різних видів діяльності.

За періодом, який досліджується, прибуток поділяється на базовий, плановий і фактичний (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Класифікація прибутку за періодом, який досліджується [40]

Базовим є прибуток, який приймається за базовий для оцінки динаміки абсолютної величини прибутку, проведення порівняльного аналізу.

Плановим вважають суму прибутку, яку підприємство планує (очікує) отримати в звітному періоді.

Фактичний прибуток являє собою суму прибутку, отриманого в звітному періоді, з урахуванням всіх видів доходів і витрат, понесених на їх отримання [21, с. 301].

Відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку розрізняють такі види прибутку: валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, прибуток від звичайної діяльності, чистий прибуток.

Валовий прибуток (збиток) – це різниця між чистим доходом (виручкою) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Прибуток (збиток) від операційної діяльності являє собою алгебраїчну суму валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування – це алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків).

Прибуток від звичайної діяльності являє собою різницю між прибутком від звичайної діяльності до оподаткування та сумою податків з прибутку.

Збиток від звичайної діяльності дорівнює збитку від звичайної діяльності до оподаткування та сумі податків на прибуток.

Чистий прибуток (збиток) – це алгебраїчна сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності, надзвичайних доходів, надзвичайних витрат та податків з надзвичайного прибутку. Чистий прибуток є узагальнюючим показником фінансових результатів діяльності підприємства, основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, що забезпечують його виробничий і соціальний розвиток.

П(С)БО 17 «Податок на прибуток» введено нові терміни: обліковий прибуток (збиток) та податковий прибуток (збиток) [22].

Обліковий прибуток (збиток) – це сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період.

Податковий прибуток (збиток) – це сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період.

Прибуток підприємства формується за рахунок таких джерел:

- продаж (реалізація) продукції (послуг);
- продаж іншого майна;
- позареалізаційні операції.

Прибуток від продажу продукції (виконання робіт, надання послуг) є основним складником загального прибутку. Це прибуток від операційної діяльності, яка відображає місію і профіль підприємства. Він обчислюється як різниця між виручкою від продажу продукції (без урахування податку на додану вартість і акцизного збору) та її повною собівартістю.

Прибуток від продажу майна включає прибуток від продажу основних фондів (матеріальних активів), нематеріальних активів, цінних паперів інших підприємств тощо. Його розраховують як різницю між ціною продажу та балансовою (залишковою) вартістю об'єкта, який продається, з урахуванням витрат на продаж (демонтаж, транспортування, оплата агентських послуг).

Прибуток від позареалізаційних операцій – це прибуток від пайової участі в спільних підприємствах, здавання майна в оренду (лізинг), дивіденди на цінні папери, дохід від володіння борговими зобов'язаннями, роялті, надходження від економічних санкцій тощо.

Одночасно прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності. Він є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, а й джерелом формування бюджетних ресурсів держави. Різнобічне значення прибутку посилюється з переходом економіки держави до ринкових умов господарювання. Підприємства недержавної форми власності, отримавши фінансову самостійність і незалежність, мають право вирішувати, на які цілі і в

яких розмірах спрямовувати прибуток, що залишився після сплати податків до бюджету та інших обов'язкових платежів і відрахувань [51].

Перелік чинників, що впливають на процес формування прибутку підприємства представлені на рисунку 1.7.

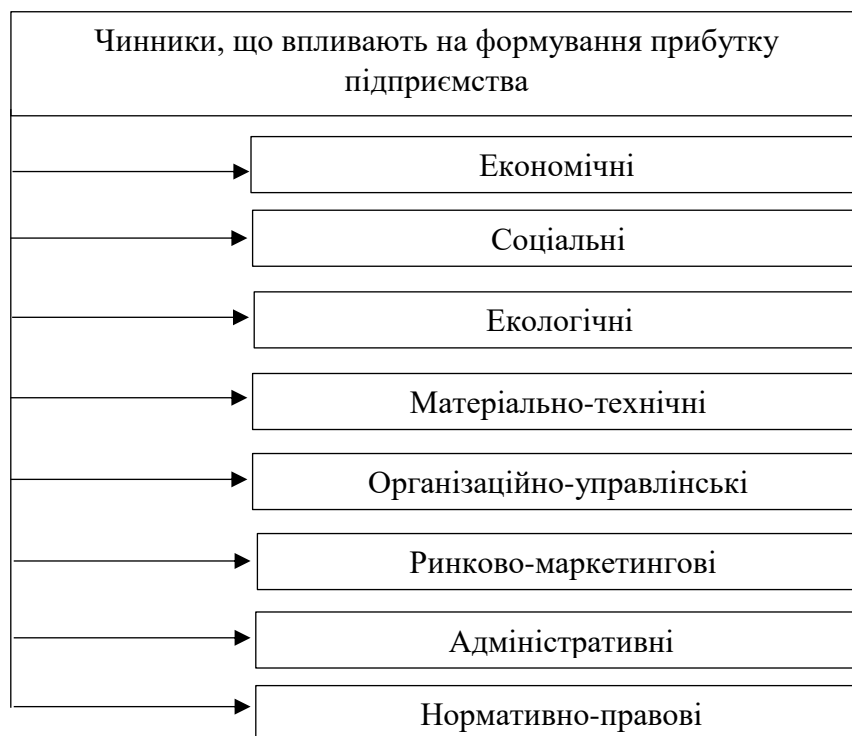

Рис. 1.7. Перелік чинників, що впливають на процес формування прибутку підприємства [53]

Доведено, що на процес формування прибутку впливають наступні чинники, які можна представити наступним чином:

- економічні чинники, полягають у пошуку внутрішніх резервів фінансово-господарської діяльності підприємства;
- соціальні чинники – у забезпеченні належних умов праці та відпочинку, підвищення кваліфікації і розвиток персоналу, що у свою чергу, впливає на підвищення продуктивності праці;
- екологічні чинники, забезпечення виробництва екологічно чистої продукції та застосування безвідходних (циркуляційних) технологій;
- матеріально-технічні чинники, вплив яких полягає у використанні

більш прогресивних, наукоємних технологій;

- організаційно-управлінські чинники – створення нових об'єктів господарської діяльності, інформаційного забезпечення, удосконалення процесів прийняття управлінських рішень тощо;

- ринково-маркетингові чинники, впливають на формування та збільшення попиту у споживачів;

- адміністративні чинники – організація державного управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання через державне замовлення, ліцензування, патентування і квотування, сертифікацію та стандартизацію, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін і тарифів, створення інвестиційних, податкових та інших пільг, надання дотацій, компенсацій та субсидій;

- нормативно-правові – полягають у формуванні державою довгострокової (стратегічної) і поточної (тактичної) економічної і соціальної політики, спрямованої на узгодження інтересів суб'єктів господарювання і споживачів, різних суспільних верств і населення в цілому.

Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються сумою отриманого прибутку та рівнем рентабельності. Об'єм реалізації і величина прибутку, рівень рентабельності залежать від вибраної маркетингової і фінансової діяльності підприємства, ці показники характеризують всі сторони господарювання.

Процес формування та використання прибутку підприємства можна представити наступним чином (рис. 1.8).

Як будь-який напрямок аналітичного дослідження, аналіз фінансових результатів підприємства, повинен відповідати певним вимогам, базуватися на загальних принципах.

До них відносяться:

- державний підхід при оцінці економічних явищ, результатів господарювання;

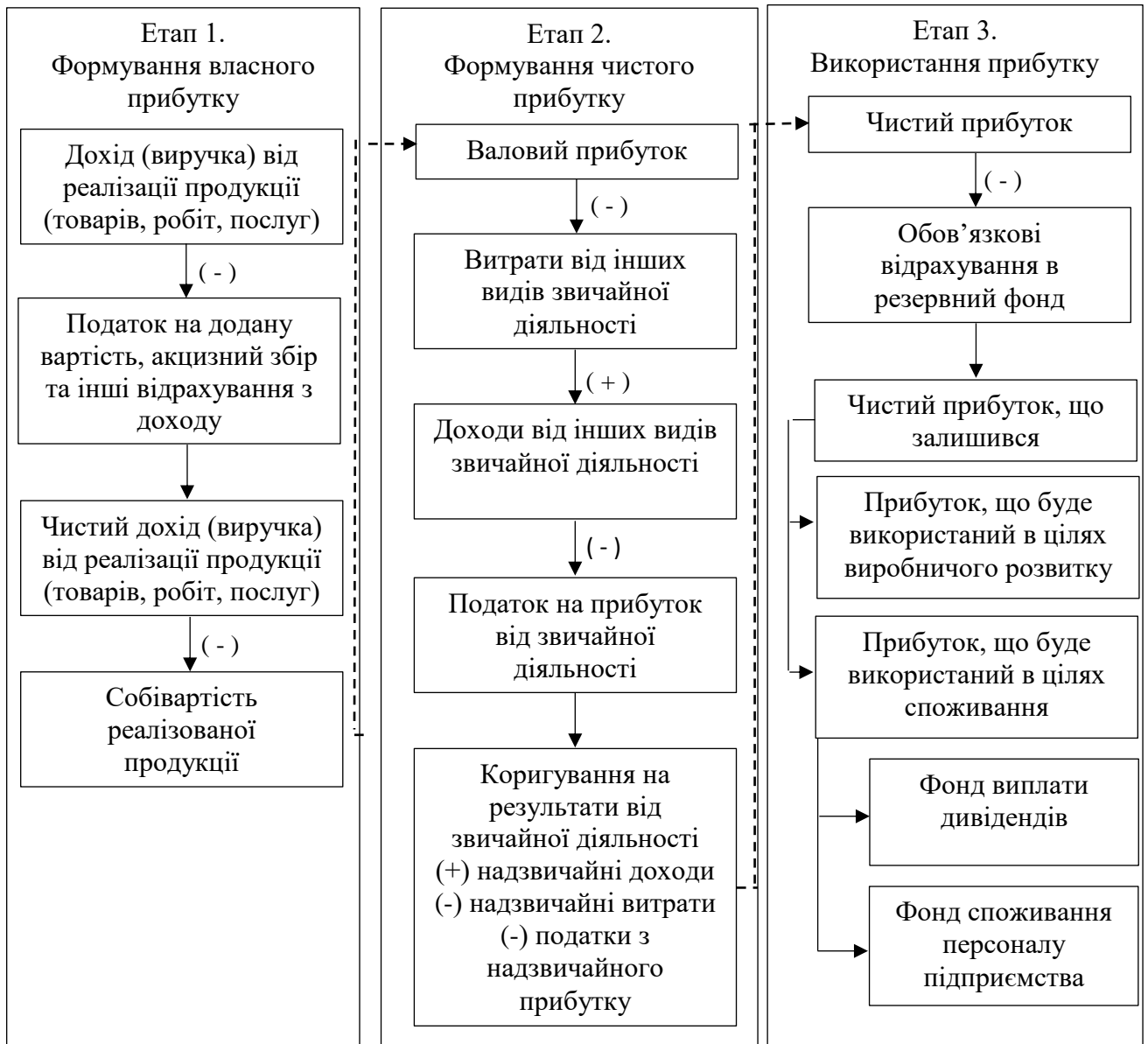

Рис. 1.8. Етапи процесу формування та використання прибутку підприємства [59]

– науковий характер, тобто базуватися на положеннях діалектичної теорії пізнання, враховувати вимоги економічних законів розвитку виробництва, використовувати досягнення науково–технічного прогресу і передового досвіду, новітні методи економічних досліджень;

– комплексність аналізу, що вимагає охоплення всіх ланок і всебічного вивчення причинних залежностей в економіці підприємства;

– системний підхід до аналізу, коли кожний об'єкт розглядається як

складна динамічна система, що включає ряд елементів, певним чином пов'язаних між собою і зовнішнім середовищем;

- об'єктивність, конкретність, точність. Аналіз повинен базуватися на достовірній, перевірених інформації, що реально відображає об'єктивну дійсність, а його висновки повинні бути обґрунтовані точними аналітичними розрахунками;

- дієвий характер, активно впливати на хід виробництва і його результати, своєчасно виявляти прорахунки і використовувати результати аналізу для управління підприємством;

- плановий характер, систематичне проведення аналізу з розподілом зобов'язань по виконанню аналітичної роботи між виконавцями і контролю за її проведенням;

- оперативний характер, вміння швидко і чітко проводити аналіз, приймати управлінські рішення і впроваджувати їх в життя;

- демократичний характер аналізу. Залучення до проведення аналізу широкого кола працівників підприємства забезпечує більш повний вияв передового досвіду і використання внутрігосподарських резервів, що мають місце;

- ефективність аналізу, тобто витрати на його проведення повинні давати багатократний ефект.

Отже, прибуток як економічна категорія відображає остаточну грошову оцінку виробничої та фінансової діяльності і є найважливішим показником фінансових результатів підприємств, їх фінансового стану. Розмір прибутку свідчить про необхідність заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції, нарощення обсягів виробництва і реалізації, розширення асортименту виготовлюваних товарів (надаваних послуг), змін у ціновій політиці. Прибуток є визначальним критерієм ефективності господарювання і основним джерелом фінансових ресурсів підприємства, фактором його економічного і соціального розвитку.

Таким чином, на нашу думку, під поняттям прибуток слід вважати найважливішу фінансову категорію, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і в кінцевому рахунку свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Відповідно до обраної теми кваліфікаційної роботи, нами розроблено власне визначення поняття «економічні напрямки зростання прибутку підприємства» – це сукупність економічних заходів, спрямованих на ефективне формування та оптимальний розподіл прибутку, на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості.

Отже, прибуток як економічна категорія відображає остаточну грошову оцінку виробничої та фінансової діяльності і є найважливішим показником фінансових результатів підприємств, їх фінансового стану. Розмір прибутку свідчить про необхідність заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції, нарощення обсягів виробництва і реалізації, розширення асортименту виготовлюваних товарів (надаваних послуг), змін у ціновій політиці. Прибуток є визначальним критерієм ефективності господарювання і основним джерелом фінансових ресурсів підприємства, фактором його економічного і соціального розвитку.

1.2. Методичні підходи до оцінки формування і використання прибутку підприємства

Наведені у попередньому параграфі висновки стосовно економічній сутності прибутку, дозволяють стверджувати про пріоритетність здійснення фінансового аналізу прибутку як невід'ємного елемента комплексного аналізу діяльності підприємства.

Фінансовим результатом діяльності будь-якого підприємства, незалежно від форми власності способу організації діяльності, є прибуток або збиток.

Метою аналізу прибутку підприємства є об'єктивна оцінка та виявлення резервів подальшого підвищення ефективності управління показниками фінансового результату діяльності підприємства [58].

Основними завданнями аналізу прибутку і рентабельності є:

- систематичний контроль за формуванням фінансових результатів діяльності підприємства;
- аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутку;
- виявлення впливу об'єктивних і суб'єктивних факторів на фінансові результати і рівень рентабельності;
- дослідження напрямів, структури та ефективності і використання прибутку;
- визначення резервів зростання суми прибутку та рівня рентабельності, розроблення рекомендацій щодо їх використання [21, с. 342].

У сучасній економіці існує кілька методів оцінки формування прибутку підприємства, до яких можна віднести:

- метод прямого рахунку;
- аналітичний метод;
- нормативний метод;
- метод екстраполяції;
- метод суміщеного розрахунку.

З метою розкриття поставленої у даному параграфі задачі розглянемо переваги та недоліки кожного з наведених методів.

Метод прямого рахунку. Цей метод, в основному, використовується на підприємствах, що спеціалізуються на невеликому асортименті випуску продукції. Прибуток розраховується як різниця між виручкою від реалізації продукції в реальних цінах і її собівартістю з відрахуванням ПДВ і акцизів. Спочатку визначається випуск порівнянної та незрівнянної товарної продукції в планованому році за повною собівартістю та у цінах, а також залишків готової продукції на складі та товарів, відвантажених на початок та кінець запланованого року [21, с. 342].

Аналітичний метод. Даний метод застосовується підприємствами, які виробляють великий асортимент продукції, що випускається. Перевага даного методу полягає в тому, що він дає можливість визначити вплив кожного фактору на запланований прибуток. У цьому випадку прибуток визначається по всій порівняній продукції в цілому, а не по одній категорії продукції, що випускається. Окремо розраховується прибуток за незрівнянної товарної продукції, і навіть прибуток, що може мати місце від залишків готової продукції складах [21, с. 343].

Нормативний метод. Нормативний метод є досить складним, оскільки ґрунтується на створенні системи нормативів на підприємстві та вимагає ретельної обробки даних при створенні відповідних нормативів, їх обґрунтуванні та кількісному обчисленні. При нормативному методі застосовують норму прибутку на власний капітал, норму прибутку на одиницю реалізованої продукції, норму прибутку на активи підприємства тощо.

Метод екстраполяції. Даний метод полягає в аналізі динаміки прибутку за кілька років, виявленні тенденції розвитку та прогнозування прибутку на плановий період. Метод екстраполяції в основному використовується при плануванні та техніко-економічному обґрунтуванні проектів.

Метод суміщеного розрахунку. Метод суміщеного розрахунку полягає у поєднанні аналітичного методу розрахунку прибутку та методу прямого рахунку. Динаміка та величина прибутку є підсумковим результатом діяльності будь-якого підприємства. На даний показник орієнтуються кредитори при наданні кредитів та позикових коштів, для потенційних інвесторів цей показник є основним критерієм доцільності інвестицій у підприємство, а партнери та постачальники судять про рівень платоспроможності підприємства.

Етапи оцінки формування та використання прибутку підприємства схематично представлено на рисунку 1.9.

Комплексна методика оцінки формування та використання прибутку підприємства передбачає провести:

1. Оцінку взаємозв'язку рівня ефективності основних засобів (як основи

технічного переозброєння підприємства) у вигляді віддачі основних засобів (як фактор руху прибутку та рентабельності). На основі отриманих даних виявити лінійний коефіцієнт кореляції віддачі коштів виробництва та рентабельності.

2. Оцінку взаємозв'язку технічного переозброєння: питомої витрати матеріальних ресурсів, рентабельності великих корпорацій; розрахувати лінійний коефіцієнт кореляції рівня матеріаломісткості та рентабельності підприємства.

Рис. 1.9. Етапи оцінки формування та використання прибутку підприємства [21].

3. Оцінити взаємозв'язок ємності та індексу зростання основних засобів як основи зростання прибутку підприємства; розрахувати лінійний коефіцієнт кореляції рівня місткості та індексу зростання основних засобів.

4. Оцінити норму прибутку підприємства. Розрахувати норму прибутку за кожен звітний рік у аналізованому періоді. Розрахувати середнє значення норми прибутку для підприємств даної галузі.

5. Оцінити взаємозв'язок прибутку підприємства та факторів, що на нього впливають, і розрахувати лінійний коефіцієнт кореляції рівня чистого прибутку та факторів, що впливають на прибуток. Серед основних факторів зміни прибутку можна виділити такі: обсяг виробництва, ціна реалізації, загальна величина витрат корпорації, величина витрат на оплату праці, величина інвестиційних вкладень у засоби виробництва, фізичний та моральний знос засобів виробництва.

6. Оцінити рентабельність підприємства та розрахувати середні значення коефіцієнтів рентабельності продажів, рентабельності активів та рентабельності власного капіталу за галузями та типами ринкових структур.

Використання показників прибутковості (рентабельності) дозволяє дослідити ефективність діяльності підприємства за співвідношенням ефекту (прибутку) і вартості витрачених ресурсів, а також доходів, отриманих у результаті їх використання. Аналіз прибутковості (рентабельності) здійснюють за системою показників, які характеризують окремі сторони господарської діяльності підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Показники оцінки прибутковості (рентабельності) підприємства

Показник	Метод розрахунку	Характеристика
1	2	3
Рентабельність операційної діяльності	Прибуток (збиток) <u>від господарської діяльності</u> Операційні витрати	Показує те, скільки отримано прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат
Рентабельність звичайної діяльності	Прибуток (збиток) <u>від звичайної діяльності</u> Витрати звичайної діяльності	Показує те, скільки отримано прибутку від звичайної діяльності на одну гривню звичайних витрат
Рентабельність господарської діяльності	Прибуток (збиток) <u>від господарської діяльності</u> Витрати господарської діяльності	Показує те, скільки отримано прибутку від господарської діяльності з однієї гривні загальних витрат

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
Рентабельність виробничих витрат	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}}$	Показує те, скільки отримано прибутку з кожної гривні, витраченої на виробництво і реалізацію продукції
Коефіцієнт загальної рентабельності	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чистий дохід}}$	Показує розмір чистого прибутку з однієї гривні чистого доходу від реалізації продукції
Рентабельність продажів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації}}$	Показує, яку величину операційного прибутку одержує підприємство з кожної гривні проданої продукції
Рентабельність реалізованої продукції	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}}$	Характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності
Рентабельність капіталу та його складових		
Рентабельність сукупних активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сукупні активи}}$	Характеризує ефективність використання усіх активів підприємства
Рентабельність виробничих активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість основних виробничих засобів і матеріальних оборотних коштів}}$	Показує рівень прибутковості основних і оборотних виробничих активів.
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}}$	Показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал. Максимізація цього показника – головне завдання управління підприємством
Рентабельність залученого капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Залучений капітал}}$	Показує величину прибутку, яка припадає на одну гривню залученого капіталу

Джерело: складено автором на основі джерела [56].

Для загальної оцінки ситуації на підприємстві з позицій ефективності діяльності достатнім є вивчення впливу на рівень рентабельності капіталу (інвестицій) узагальнених факторів (факторів першого рівня). Для прийняття конкретних управлінських рішень, з метою поліпшення показників ефективності використання інвестованого капіталу, необхідний аналіз на основі більш деталізованих факторних моделей [29, с. 443].

Наведена нижче модель означає, що чиста рентабельність активів дорівнює добуткові двох факторів: чистої рентабельності основної діяльності й коефіцієнта оборотності активів. Перший фактор відображає ефективність (прибутковість) основної діяльності підприємства, пов'язаної з випуском і реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), другий — ділову активність

підприємства, швидкість обороту його майна. Чиста рентабельність активів як синтетичний показник об'єднує обидва аспекти діяльності підприємства.

Найпростішою з моделей факторного аналізу рентабельності капіталу (інвестицій) є відома двофакторна модель аналізу рентабельності активів – Модель Дюпона (1.1).

$$k_{pa}^ч = \frac{чп \cdot чд}{\bar{A} \cdot чд} = \frac{чп}{чд} \cdot \frac{чд}{\bar{A}} = k_{pч} \cdot k_{oa} \quad (1.1)$$

де $k_{pч}$ – рентабельність основної діяльності;

k_{oa} – коефіцієнт оборотності активів.

Застосування методу ланцюгових підстановок до моделі дає змогу кількісно оцінити вплив зміни кожного з факторів на зміну результативного показника (чистої рентабельності активів).

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що прибуток є основним критеріями ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, критеріями вибору інвестиційних проектів, програм оптимізації поточних витрат, фінансових вкладень. У величині прибутку знаходять відображення всі аспекти діяльності суб'єкта господарювання: техніка і технологія, якість і асортимент продукції, організація виробництва та управління, галузеві та інші особливості діяльності.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження в розділі 1 кваліфікаційної роботи під назвою «Теоретико-методичні аспекти зростання прибутку підприємства» можна узагальнити інформацію і зробити наступні висновки.

Доведено, що з розвитком економічної теорії підходи до визначення сутності прибутку постійно ускладнюються. Прибуток є кінцевим результатом діяльності підприємства, що характеризує абсолютну ефективність його роботи.

Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування. Уся діяльність підприємства спрямовується на те, щоб забезпечити зростання прибутку або принаймні стабілізацію його на певному рівні.

Обґрунтовано, що в умовах ринкової економіки прибуток є найважливішим чинником стимулювання виробничої і підприємницької діяльності підприємства та створює фінансову основу для її розширення, задоволення соціальних і матеріальних потреб трудового колективу. Також прибуток можна визначити як головне джерело фонду підприємства, з одного боку, а також джерело доходів державного та місцевих бюджетів.

Встановлено, що сутність прибутку розкривається через його функції, перелік яких включає контролюючу, відтворювальну, стимулюючу, бюджетоутворюючу (фіскальну), соціальну, оцінювальну та розподільчу. Доведено, що на процес формування прибутку впливають наступні чинники: економічні, соціальні, екологічні, матеріально-технічні, організаційно-управлінські, ринково-маркетингові та нормативно-правові.

Для ефективного управління прибутком важливо значення видів прибутку і факторів, що впливають на нього. Види прибутку відображають різні рівні регулювання процесів його формування та використання. Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються сумою отриманого прибутку та рівнем рентабельності.

У сучасній економіці існує кілька методів оцінки формування прибутку підприємства, до яких можна віднести метод прямого рахунку, аналітичний, нормативний методи, а також методи екстраполяції та суміщеного розрахунку.

Комплексна методика оцінки формування та використання прибутку підприємства передбачає наступні види оцінок – взаємозв'язку рівня ефективності основних засобів, технічного переозброєння, ємності та індексу зростання основних засобів, норми прибутку підприємства.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ
ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь»

Приватне акціонерне товариство «ОБОЛОНЬ» діє на підставі Статуту підприємства затвердженого Загальними зборами акціонерів Публічного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ» (нова редакція) протокол № 1 від 13 квітня 2017 р., ідентифікаційний код 05391057.

Приватне акціонерне товариство «ОБОЛОНЬ» створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства.

Інформаційний паспорт ПрАТ «Оболонь» представлений у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Інформаційний паспорт ПрАТ «Оболонь»

Інформація про емітента	
1	2
Повне найменування підприємства:	
– українською мовою	Приватне акціонерне товариство «ОБОЛОНЬ»
– англійською мовою	Private Joint – Stock Company «OBOLON»
Скорочене найменування підприємства:	
– українською мовою	ПрАТ «ОБОЛОНЬ»
– англійською мовою	PrJSC «OBOLON»
ЄДРПОУ:	05391057
Юридична адреса підприємства:	04212, м. Київ, Оболонський район, вул. Богатирська, буд. 3
КОАТУУ:	8038000000 (Оболонський р-н)
Логотип підприємства	

1	2
Офіційний сайт	http://www.obolon.ua/
Офіційна електронна пошта	corp@kiev.obolon.ua
Місто реєстрації підприємства:	Оболонська районна у місті Києві Державна Адміністрація, 02.12.2004
Галузева належність (1):	11.05
Галузева належність (2):	11.06
Галузева належність (3):	11.07

Джерело: складено автором на основі джерела [64].

Місія та політика ПрАТ «Оболонь» представлена на рисунку 2.1. ПрАТ «Оболонь» є національною компанією, яка гідно представляє Україну в світі. Такий високий статус – це не тільки престиж, а відповідальне ставлення до свого продукту, споживачів, персоналу і партнерів. Корпоративна відповідальність компанії «Оболонь» полягає у гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі зі суспільством.

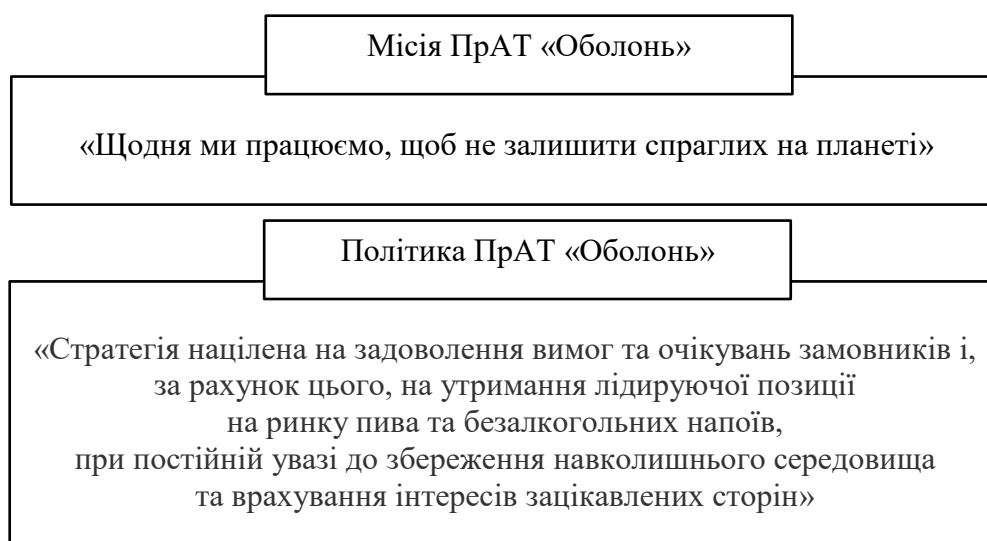

Рис. 2.1. Зміст місії та політики ПрАТ «Оболонь»

Джерело: складено автором на основі джерела [64].

ПрАТ «Оболонь» неухильно дотримується принципів відкритості, транспарентності, системності, чіткого планування і результативності. Сфера корпоративної відповідальності компанії включає управління діяльністю в

області екології, промислової безпеки, охорони праці, розвитку персоналу, взаємовигідні відносини з усіма зацікавленими сторонами.

Невід'ємною складовою стратегії ПрАТ «Оболонь» є удосконалення системи управління, що відповідає вимогам стандартів та тенденцій розвитку ринку.

Історія ПрАТ «Оболонь» починається з 1974 році, його відкриття було приурочене до Олімпійських ігор 1980 року. У створенні підприємства взяли участь чеські фахівці, які були всесвітньо відомими майстрами пивоваріння, також вони обрали місце розташування підприємства-пивоварні. Головним фактором вибору місцерозташування підприємства стала наявність великих запасів кришталевої води. Вода подається з глибин юрського горизонту – 290 м та забезпечує високу якість продукції Товариства. Це стало підґрунтям для формування однієї з найбільших в Україні корпорацій з випуску пива, слабоалкогольних та безалкогольних напоїв й мінеральної води. Слід зазначити, що назва «Оболонь» походить з часів Київської Русі, саме так називали низькі прирічні луки. Українське пиво торгової марки «Оболонь» було признано у всьому світі.

Структура ПрАТ «Оболонь» сформувалася під впливом стратегії розвитку, яка була направлена на диверсифікацію виробництва, пріоритетами стали інноваційний підхід, екологічна безпека виробництва та соціальна відповідальність бізнесу.

В структуру ПрАТ «Оболонь» входять: головний завод, два відокремлені цехи, два дочірніх підприємства та чотири підприємства з корпоративними правами. Загалом у Товаристві працює понад 2,8 тис. осіб. Структура ПрАТ «Оболонь» представлена у таблиці 2.2.

За результатами аудиту ПрАТ «Оболонь» на підприємстві підтверджена відповідність вимогам:

ISO 9001:2008 – Системи управління якістю;

ISO 22 000:2005 – Системи управління безпечністю харчових продуктів;

ISO 14 001:2004 – Системи екологічного керування;

OHSAS 18 001:2007 – Системи управління безпекою та гігієною праці.

Отже, впровадження зазначених систем управління у виробничо-господарську діяльність Товариства, підтверджує той факт, що ПрАТ «Оболонь» спрямовано на задоволення вимог споживачів, суспільства, збереження навколишнього середовища та соціальну відповідальність бізнесу.

Таблиця 2.2

Структура Приватного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ»

№ п/п	Структурна одиниця	Місце реєстрації	Вид діяльності
Головний завод			
1.	ПрАТ «Оболонь»	м. Київ	Виробництво пива, пивної дробини, безалкогольної продукції, мінеральної води та інше
Дочірні підприємства			
2.	ДП ПАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта»	м. Фастів, Київська обл.	Виробництво пива, безалкогольних напоїв і квасу
3.	ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»	м. Красилів, Хмельницька обл.	Виробництво мінеральної води, слабоалкогольних та безалкогольних напоїв
Підприємства з корпоративними правами			
4.	ПАТ «Охтирський пивоварний завод»	м. Охтирка, Сумська обл.	Виробництво пива, безалкогольних напоїв, солоду
5.	ПрАТ «Бершадський комбінат»	м. Бершадь, Вінницька обл.	Виробництво слабоалкогольних напоїв, заготівля і зберігання ячменю
6.	ПрАТ «Дятьківці»	м. Коломия, Івано-Франківська обл.	Виробництво снєків, заготівля і зберігання ячменю
7.	ТОВ «Оболонь Агро»	смт. Чемерівці, Хмельницька обл.	Сільськогосподарське виробництво, вирощування ячменю, великої рогатої худоби та свиней
8.	ПрАТ «Рокитнівський скляний завод»	смт. Рокитне, Рівненська обл.	Виробництво склотари
Відокремлені цехи			
9.	Завод у м. Олександрія	м. Олександрія, Кіровоградська обл.	Виробництво безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, переробка ПЕТ пляшки, виробництво бандажної стрічки
10.	Солодовий завод у смт. Чемерівці	смт. Чемерівці, Хмельницька обл.	Виробництво солоду

Джерело: складено автором на основі джерела [64].

Основні види продукції ПрАТ «Оболонь» представлені наступним асортиментом:

- пиво: Zibert, Carling, ZlataPraha, Germanarich, hike, Десант, Жигулівське, Охтирське, Оболонь та ін.;
- безалкогольні напої: Живчик, SmartCola, Lemonissimo Lemonata, Квас «Старокиївський», Смачна класика;
- сидр;
- слабоалкогольні напої;
- мінеральна та питна вода;
- промислові товари.

У якості досягнень Товариства та його конкурентоспроможності слід зазначити, що ПрАТ «Оболонь» є найбільшим виробником пива в Україні.

ПрАТ «Оболонь» є одним з трьох лідерів пивного ринку України. Товариство представлено наступними пивними брендами, які охоплюють усі цінові категорії (рис. 2.2).

ПрАТ «Оболонь» є українським підприємством, яке потрапило до 30 найбільших пивоварних концернів світу. Понад 40 країн світу на 5-ти континентах є споживачами продукції Товариства й оцінили неповторний смак українських напоїв, приготовлених пивоварами «Оболоні».

Експортна програма ПрАТ «Оболонь» направлена на розвиток співпраці з міжнародними дистриб'юторами (рис. 2.3).

Рис. 2.2. Основні бренди виробничої продукції ПрАТ «Оболонь»

Джерело: складено автором на основі джерела [64].

Крім того, експортна програма ПрАТ «Оболонь», експортуючи смачні та якісні напої, направлена на створення позитивного іміджу України як стабільного та надійного партнера.

Статут Приватного акціонерного товариство «ОБОЛОНЬ» розроблений на підставі і відповідно до Конституції України, Цивільного та Господарського кодексів України, Закону України «Про акціонерні товариства» та інших законів, нормативних актів, у тому числі Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців».

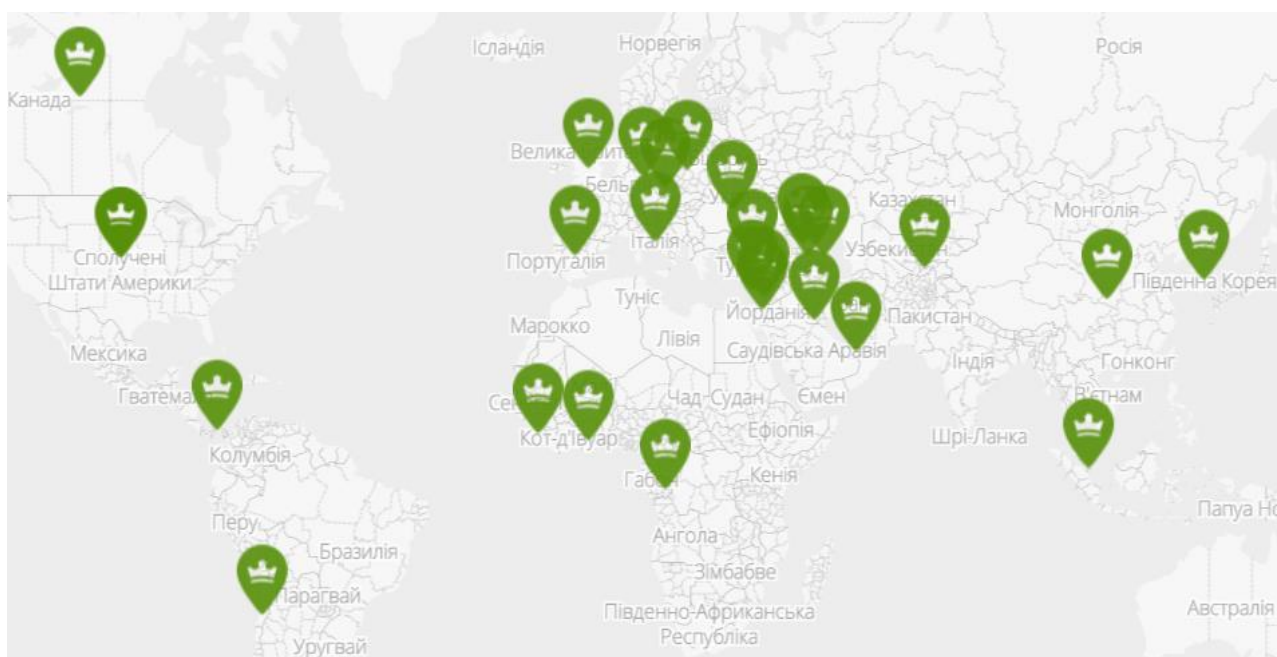

Рис. 2.3. Міжнародне співробітництво ПрАТ «Оболонь»

Джерело: складено автором на основі джерела [64].

Для досягнення статутної мети, у відповідності з предметом діяльності, ПрАТ «Оболонь» здійснює такі види фінансово-господарської діяльності:

- виробництво пива;
- виробництво меблів для офісів та підприємств торгівлі;
- виробництво фруктових та овочевих соків;
- дистиляція, ректифікація та змішування алкогольних напоїв;
- виробництво солоду;
- виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод розлитих в пляшки;

- виробництво тари з пластмас;
- виробництво інших виробів з пластмас;
- розвідувальне буріння;
- оптова торгівля напоями;
- упаковка;
- функціонування спортивних споруд;
- організація фірм інших видів відпочинку та розваг;
- роздрібна торгівля алкогольними та іншими напоями в спеціалізованих магазинах;
- трубопровідний транспорт;
- ресторани, надання послуг харчування;
- надання в оренду та експлуатацію власного чи орендованого майна;
- діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії;
- технічні випробування та дослідження;
- дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук;
- інша професійна, наукова та технічна діяльність;
- розподіл електроенергії;
- переробка та вилучення небезпечних відходів;
- відновлення відсортованих відходів;
- будівництво житлових і нежитлових будівель.

ПрАТ «Оболонь» є юридичною особою приватного права з дати його державної реєстрації.

Товариство має цивільні права та обов'язки, здійснює свою діяльність відповідно до Статуту та законів України.

ПрАТ «Оболонь» має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку та кутовий штамп зі своїм найменуванням, знак для товарів і послуг. Майно Товариства формується з джерел, не заборонених чинним законодавством України.

ПрАТ «Оболонь» має право укласти договори (угоди, контракти), у тому числі договори купівлі-продажу, доручення, ренти, найму (оренди), зокрема найму (оренди) житла, оренди, лізингу, позики, страхування, перевезень, зберігання, управління майном та інші договори, що прямо передбачені законодавством, а також такі, що не передбачені чинним законодавством України, але не суперечать йому.

Товариство має право здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не суперечить чинному законодавству України і відповідає цілям, передбаченим Статутом.

Статутний капітал ПрАТ «Оболонь» становить 32,512 тис. гривень, який поділено на 325,127 тис. простих іменних акцій номінальною вартістю 100 гривень. Статутний капітал Товариства повністю сплачений засновниками Товариства. ПрАТ «Оболонь» може здійснювати тільки приватне розміщення акцій. Товариство має право змінювати розмір статутного капіталу.

Порядок розподілу прибутку ПрАТ «Оболонь» визначається рішенням загальних зборів акціонерів відповідно до чинного законодавства України та його Статуту. За рахунок чистого прибутку, що залишається в розпорядженні ПрАТ «Оболонь» можуть:

- виплачуватися дивіденди;
- створюватися та поповнюватися резервний капітал;
- накопичуватися нерозподілений прибуток (покриватися збитки).

Дивіденди як частина чистого прибутку ПрАТ «Оболонь», виплачуються акціонерам з розрахунку на одну акцію. В розрахунку на одну акцію нараховується однаковий розмір дивідендів. Товариство виплачує дивіденди грошовими коштами. Виплата дивідендів здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку в обсязі, встановленому рішенням загальних зборів акціонерів, у строк не пізніше шести місяців з дня прийняття загальними зборами акціонерів рішення про виплату дивідендів. Рішення про виплату дивідендів та їх розмір приймається загальними зборами акціонерів Товариства.

ПрАТ «Оболонь» не має права приймати рішення про виплату дивідендів та здійснювати їх виплату дивідендів у разі:

- якщо звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку;
- якщо власний капітал менший, ніж сума його статутного та резервного капіталів.

Резервний капітал ПрАТ «Оболонь» формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку або за рахунок нерозподіленого прибутку. Джерелом поповнення резервного капіталу може також бути додатковий капітал в частині емісійного доходу, одержаного підприємством внаслідок перевищення надходжень від продажу власних акцій над номінальною вартістю таких акцій.

ПрАТ «Оболонь» формує резервний капітал у розмірі не менше 8128,2 тис. грн. До досягнення зазначеного розміру резервного капіталу щорічні відрахування не можуть бути меншими ніж 5 відсотків суми чистого прибутку за звітний рік.

Резервний капітал ПрАТ «Оболонь» створюється для:

- покриття збитків;
- збільшення статутного капіталу;
- погашення заборгованості у разі ліквідації підприємства тощо.

ПрАТ «Оболонь» покриває збитки відповідно до положень чинного законодавства України.

Структура управління ПрАТ «Оболонь» представлена у додатку А.

Органами ПрАТ «Оболонь» є:

- Загальні збори акціонерів, які є вищим органом Товариства. У загальних зборах акціонерів можуть брати участь особи, включені до переліку акціонерів та мають право на таку участь.

Загальні збори акціонерів мають право приймати рішення з будь-яких питань діяльності підприємства. До виключної компетенції загальних зборів належить: визначення напрямів діяльності; внесення змін до Статуту; прийняття рішення про анулювання викуплених акцій, розміщення акцій, збільшення або

зменшення статутного капіталу, про дроблення або консолідацію акцій; затвердження положень про загальні збори, Наглядову раду, Виконавчий орган та ревізійну комісію, положення про Президента, затвердження річного звіту та інше.

– Наглядова рада – є органом, що здійснює захист прав акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної законом та цим Статутом, контролює та регулює діяльність Виконавчого органу.

До виключної компетенції Наглядової ради належить: затвердження положень, якими регулюються питання виробничо-господарської діяльності; підготовка до загальних зборів акціонерів, їх проведення; прийняття рішення про продаж акцій, розміщення та викуп цінних паперів; затвердження ринкової вартості майна у випадках, обрання та припинення повноважень Виконавчого органу та інше.

– Виконавчий орган. На ПрАТ «Оболонь» діє одноосібний Виконавчий орган – Генеральний директор, який здійснює управління поточною діяльністю. До його компетенції належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства. Генеральний директор підзвітний загальним зборам акціонерів і Наглядовій раді, організовує виконання їх рішень.

Права та обов'язки Генерального директора визначаються чинним законодавством, Статутом та Положенням про Виконавчий орган, а також укладеним з ним трудовим договором. Генеральний директор зобов'язаний надати можливість ознайомитися з інформацією про діяльність ПрАТ «Оболонь».

– Ревізійна комісія, метою існування якої є проведення перевірки фінансово-господарської діяльності. Ревізійна комісія перевіряє:

- достовірність даних, які містяться у річній фінансовій звітності;
- відповідність ведення бухгалтерського, податкового, статистичного обліку та звітності чинному законодавству;
- своєчасність і правильність відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій;

- дотримання Генеральним директором наданих йому повноважень щодо розпорядження майном, укладення правочинів та проведення господарських операцій;
- використання резервного капіталу;
- правильність нарахування та виплати дивідендів;
- фінансовий стан Товариства, рівень його платоспроможності, ліквідності активів, співвідношення власних та позичених коштів тощо.

За підсумками перевірки фінансово-господарської діяльності Ревізійна комісія готує висновок, в якому міститься інформація про: підтвердження достовірності та повноти даних фінансової звітності; факти порушення законодавства, а також встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку та подання звітності.

– Президент Товариства є гарантом стабільності ПрАТ «Оболонь», органом, який уповноважується захищати його інтереси та права. Президент Товариства здійснює повноваження, передбачені Статутом та Положенням про Президента, яке затверджується загальними зборами акціонерів Товариства.

2.2. Аналіз техніко-економічних показників та ресурсного стану ПрАТ «Оболонь»

Техніко-економічні показники – це система вимірів, що характеризує матеріально-виробничу базу підприємства та комплексне використання ресурсів. Техніко-економічні показники використовуються для планування, аналізу та оцінки підприємницької діяльності. Техніко-економічні показники можуть поділятися на єдині для всіх підприємств та специфічні, які відображають особливості окремих галузей [43].

Використання техніко-економічних показників дозволяє здійснити комплексний аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства. Дослідити особливості роботи підприємства та оцінити ефективність, надати

об'єктивну оцінку, виявити закономірності та тенденції розвитку, вивчити завдання, що стоять перед підприємством, розкрити резерви виробництва, визначити недоліки в роботі організації, а також намітити шляхи поліпшення усіх сторін його діяльності. Тобто можна сказати, що даний аналіз являє собою оцінку фінансового стану підприємства [43].

Аналіз техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка техніко-економічних показників діяльності
ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр., тис. грн**

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
Чистий дохід від реалізації продукції	5078764	5466148	5549706	387384	83558	7,63	1,53
Собівартість реалізованої продукції	4292370	4277833	4070109	-14537	-207724	-0,34	-4,86
Валовий прибуток	786394	1188315	1479597	401921	291282	51,11	24,51
Інші операційні доходи	85301	62681	74094	-22620	11413	-26,52	18,21
Адміністративні витрати	303955	337100	361150	33145	24050	10,91	7,13
Витрати на збут	675489	661989	719636	-13500	57647	-1,99	8,71
Інші операційні витрати	20451	32219	6593	11768	-25626	57,54	-79,54
Фінансовий результат від операційної діяльності	-128200	219688	466312	347888	246624	-271,36	112,26
Фінансовий результат до оподаткування	-325802	144591	324912	470393	180321	-144,38	124,71
Чистий прибуток	-365420	257633	338614	623053	80981	-170,50	31,43

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

За результатами розрахунків можна зробити наступні висновки.

На ПрАТ «Оболонь» за період 2018-2019 рр. відбулося збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції. Так, в 2019 р. у порівнянні з попереднім роком відбулося зростання чистого доходу на 387384 тис. грн, або на 7,63%, а в 2020 р. на 83558 тис. грн, або на 1,53%.

Таким чином, можна зробити висновок про ефективну виробничу діяльність ПрАТ «Оболонь».

Основним чинником, що впливає на результати господарської діяльності підприємства, є собівартість виробництва. На тлі збільшення чистого доходу від реалізації продукції підприємства за період 2018-2020 років спостерігається динаміка зменшення собівартості продукції. Так собівартість реалізованої продукції в 2019 р. зменшилась на 14537 тис. грн (0,34%) у порівнянні з 2018 р. та у 2020 р. на 207724 тис. грн (4,86%) відносно 2019 р., це можна простежити на рисунку 2.4.

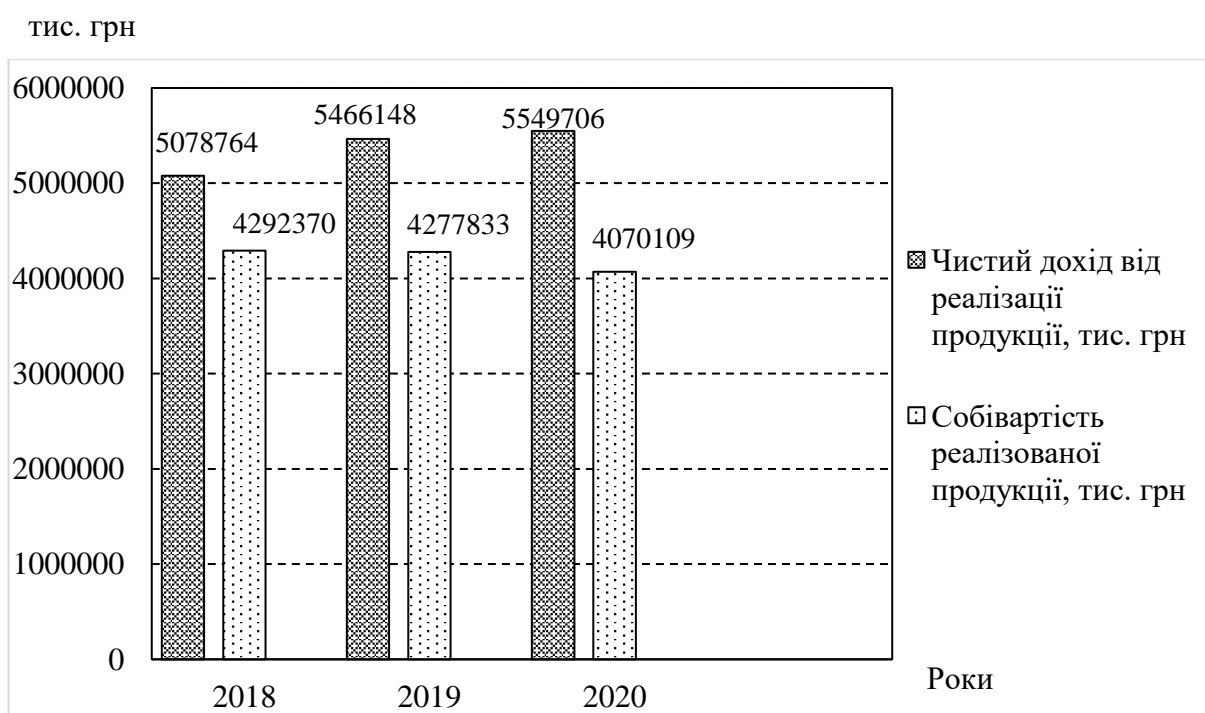

Рис. 2.4. Динаміка показників чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.,

тис. грн

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

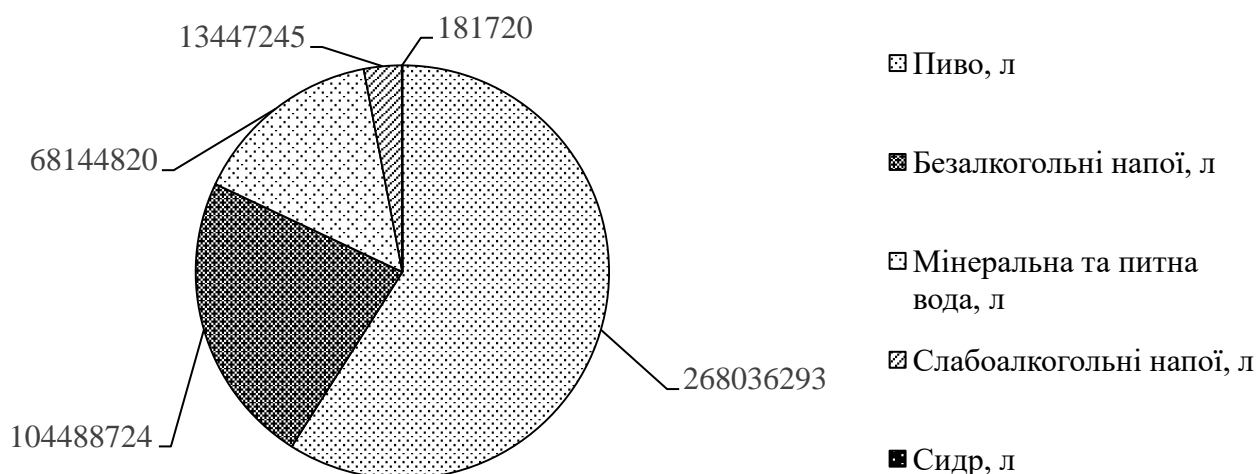
Перш за все доцільно зазначити, що за результатами фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» у 2020 році підприємство отримало чистий дохід у розмірі 5549,7 млн. грн.

Не зважаючи на кризу викликану пандемією коронавірусної інфекції SARS-CoV-2, обсяги продажів продукції підприємства залишилися на рівні попереднього року. А саме, завдяки збільшенню частки на українському ринку пива та збільшенню експорту продукції.

На загальний приріст доходів у порівнянні з попереднім роком вплинули:

- 1) дохід від продажу пива: збільшився на 4,15%;
- 2) дохід від продажу слабоалкогольних напоїв: збільшився на 15,25%;
- 3) дохід від іншої реалізації: збільшився на 35,0% .

Значний дохід ПрАТ «Оболонь» забезпечує виробництво пива, обсяг якого складає 59% від всього обсягу реалізації продукції. Виробництво безалкогольних напоїв складає 23%, мінеральної води та слабоалкогольних напоїв – 15% та 2% відповідно, виробництва сидру – 1% (рис. 2.5).

**Рис. 2.5. Структура виробництва продукції
ПрАТ «Оболонь» за 2019 рік, л**

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Діяльність ПрАТ «Оболонь» спрямована на збільшення обсягу випуску продукції та розширення асортименту, завоювання нових ринків збуту. Менеджмент компанії спрямовує свою діяльність на забезпечення якості продукції, утримання ринкових позицій, розвиток соціальної відповідальності компанії.

Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства є дані: Балансу (ф. №1); Звіту про фінансові результати (ф. №2); Звіту про рух грошових коштів (ф. №3); Звіту про власний капітал (ф. №4) (Додатки Б, В, Д, Е). На підставі фінансової звітності підприємства ПрАТ «Оболонь» проведемо аналіз техніко-економічних показників та ресурсного стану підприємства за 2018-2020 рр.

Здійснимо горизонтальний та вертикальний аналіз Активу і Пасиву балансу ПрАТ «Оболонь» (табл. 2.4 та 2.5).

Таблиця 2.4

**Узагальнений горизонтальний аналіз Балансу ПрАТ «Оболонь»
за 2018 – 2020 рр., тис. грн**

№	Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Горизонтальний аналіз Активу Балансу підприємства								
1.	Необоротні активи	5004205	4693164	4386805	-311041	-306359	-6,22	-6,53
2.	Оборотні активи	1105944	1163932	1502253	57988	338321	5,24	29,07
3.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	-	-	-	-	-	-	-
	Разом Актив	6110149	5857096	5889058	-253053	31962	-4,14	0,55
Горизонтальний аналіз Пасиву Балансу підприємства								
1.	Власний капітал	2082548	2336100	2673996	253552	337896	12,18	14,46
2.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1297478	867166	1020282	-430312	153116	-33,17	17,66
3.	Поточні зобов'язання і забезпечення	2730123	2653830	2194780	-76293	-459050	-2,79	-17,29

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття	-	-	-	-	-	-	-
	Разом Пасив	6110149	5857096	5889058	-253053	31962	-4,14	0,55

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

За результатами розрахунків можна зробити попередній висновок про те, що за аналізований період валюта Балансу зменшилась на 3,62% (221091 тис. грн). За період 2018 – 2019 рр. вона зменшилась на 253053 тис. грн (4,14%), але за період 2019 – 2020 рр. валюта Балансу збільшилася на 31962 тис. грн (0,55%). Це відбулося за рахунок зменшення необоротних активів у цьому періоді на 617400 тис. грн (12,34%). Структура Активів підприємства орієнтована на необоротні активи. Їх питома вага найбільша і складає у 2018 р. – 81,89%, у 2019 р. – 80,13% та у 2020 р. – 74,49%.

Таблиця 2.5

**Узагальнений вертикальний аналіз Балансу ПрАТ «Оболонь»
за 2018 – 2020 рр., тис. грн**

№	Показники	Роки, тис. грн			Структура, %		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Вертикальний аналіз Активу Балансу підприємства							
1.	Необоротні активи	5004205	4693164	4386805	81,89	80,13	74,49
2.	Оборотні активи	1105944	1163932	1502253	18,11	19,87	25,51
3.	Необоротні активи, утримвані для продажу, та групи вибуття	-	-	-	-	-	-
	Разом Актив	6110149	5857096	5889058	100	100	100
Вертикальний аналіз Пасиву Балансу підприємства							
1.	Власний капітал	2082548	2336100	2673996	34,08	39,88	45,55
2.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1297478	867166	1020282	21,24	14,81	17,08
3.	Поточні зобов'язання і забезпечення	2730123	2653830	2194780	44,68	45,31	37,37

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
4.	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття	-	-	-	-	-	-
	Разом Пасив	6110149	5857096	5889058	100	100	100

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

ПрАТ «Оболонь».

За аналізований період оборотні активи підприємства збільшилися на 396309 тис. грн (на 35,83%), у 2019 р. збільшення становило 57988 тис. грн (5,24%) порівняльно з 2018 р., у 2020 р. на 338321 тис. грн (29,07%) порівняльно з 2019 р.

Разом з тим, структура Пасиву Балансу підприємства за досліджуваний період представлена власним капіталом, довгостроковими та поточними зобов'язаннями і забезпеченням.

Структура Пасиву Балансу у 2018 р. має наступний вид: власний капітал – 34,08%, довгострокові зобов'язання і забезпечення – 21,24%, поточні зобов'язання і забезпечення – 44,68%. У 2019 р. структура Пасиву Балансу була наступної: 39,88% : 14,81% : 45,31%, відповідно. У 2020 р.: 45,55% : 17,08% : 37,37%, відповідно. Динаміка Пасиву Балансу ПрАТ «Оболонь» демонструє збільшення власного капіталу на 591448 тис. грн (28,40%), зменшення довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечення на 277196 тис. грн (21,36%) та на 535343 тис. грн (19,61%), відповідно.

За аналізований період спостерігається стабільна динаміка збільшення вартості власного капіталу підприємства. У 2019 р. відбулося збільшення вартості власного капіталу у порівняльні з попереднім роком на 253552 тис. грн (12,18%). У 2020 р., вартість власного капіталу збільшилася на 337896 тис. грн (14,46%) у порівняльні з 2019 роком.

Фінансовий стан підприємства визначається, перш за все, станом і розміщенням його майна. Розглянемо і проаналізуємо структуру майна ПрАТ «Оболонь». Важливо зазначити, що до структури майна підприємства

згідно з П(С)БО 2 «Баланс» належать необоротні та оборотні активи, а також витрати майбутніх періодів.

Структура майна ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр. представлена у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка структури майна ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр., тис. грн

№	Показники	Роки, тис. грн			Питома вага, %			Абсолютне відхилення (+, -)	
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Разом	6110149	5857096	5889058	100	100	100	-253053	31962
1.	Вартість необоротних активів	5004205	4693164	4386805	81,89	80,13	74,49	-311041	-306359
1.1	Нематеріальні активи	6857	6026	4686	0,11	0,10	0,08	-831	-1340
1.2	Незавершені капітальні інвестиції	20201	18141	11272	0,33	0,31	0,19	-2060	-6869
1.3	Основні засоби	4867736	4611402	4352291	79,66	78,73	73,91	-256334	-259111
1.4	Довгострокові фінансові інвестиції	109397	57581	18542	1,79	0,98	0,31	-51816	-39039
1.5	Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	14	0	0	0,001	0	14
2.	Вартість оборотних активів, у тому числі:	1105944	1163932	1502253	18,1	19,87	25,51	57988	338321
2.1	Запаси	719638	753270	1015849	11,77	12,86	17,24	33632	262579
2.2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	203818	260966	272112	3,33	4,46	4,62	57148	11146

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.3	Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	89746	44300	101840	1,47	0,77	1,72	-45446	57540
2.4	з бюджетом	35310	51330	69326	0,58	0,78	1,16	16020	17996
2.5	у тому числі з податку на прибуток	5475	4813	4233	0,09	0,08	0,06	-662	-580
2.6	Інша поточна дебіторська заборгованість	9897	18911	20095	0,16	0,32	0,33	9014	1184
2.7	Гроші та їх еквіваленти	16876	16228	17048	0,27	0,28	0,28	-648	820
2.8	Інші оборотні активи	30659	18927	5983	0,50	0,32	0,10	-11732	-12944

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Дані таблиці 2.6 дозволяють зробити висновок про те, що в цілому, за досліджуваний період вартість майна в розпорядженні ПрАТ «Оболонь» на кінець 2020 року становила 5889058 тис. грн. Варто звернути увагу на те, що за звітний період майно підприємства зменшилося на 221091 тис. грн. (3,62%) за рахунок зменшення вартості необоротних активів за 2018 – 2020 рр. на 617400 тис. грн (12,34%). Це можна пояснити змінами, що відбулися в структурі оборотних активів підприємства за період його аналізу.

За досліджуваний період у структурі майна ПрАТ «Оболонь» зменшилась питома вага необоротних активів – з 81,89% у 2018 р. до 74,49% у 2020 р. на тлі збільшення вартості оборотних активів – з 18,1% у 2018 р. до 25,51% у 2020 р.

У структурі необоротних активів підприємства станом на кінець 2020 року зменшилась питома вага нематеріальних активів, яка становила 0,08%, незавершених капітальних інвестицій – 0,19%, основних засобів – 73,91%, довгострокових фінансових інвестицій – 0,31%.

Оборотні активи на кінець 2020 р. збільшилися на 396309 тис. грн (на 35,83%) та склали 1502253 тис. грн. Також відбулося їх збільшення в загальній структурі вартості майна підприємства з 18,1% у 2018 р. до 25,51% у 2020 р.

Питома вага запасів за цей період на ПрАТ «Оболонь» збільшилась з 11,77% у 2018 р. до 17,24% у 2020 р., з 719638 тис. грн до 1015849 тис. грн, відповідно. Це відбулося за рахунок збільшення обсягів сировини і матеріалів, та об'ємів готової продукції.

Питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи й послуги у 2020 р. складала 4,62%, у 2018 та 2019 рр. дебіторська заборгованість складала 3,33% та 4,46% відповідно.

Грошові кошти за період 2018 – 2020 рр. на підприємстві збільшилися на 172 тис. грн (1,02%).

Таким чином, у загальній вартості майна, яке перебуває в розпорядженні ПрАТ «Оболонь» –74,49% становлять майнові цінності, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності підприємства, 25,51% – активи, що обслуговують господарський процес і забезпечують його неперервність.

Доцільно зауважити, що формування майна ПрАТ «Оболонь» здійснюється за рахунок власних і позикових коштів. Власні джерела представлені власним капіталом підприємства (Ф.1 Розділ I Пасиву), до позикових джерел відносяться довгострокові зобов'язання і забезпечення (Ф.1 Розділ II Пасиву); поточні зобов'язання і забезпечення (Ф.1 Розділ III Пасиву); а також зобов'язання пов'язанні з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (Ф.1 Розділ IV Пасиву), а також чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду.

Аналіз джерел формування майна підприємства, його склад та динаміку представлено в таблиці 2.7.

ПрАТ «Оболонь» станом на кінець 2020 року має загальний розмір капіталу 5889058 тис. грн. За аналізований період сума капіталу підприємства зменшилася на 221091 тис. грн майже на 4%, але у порівнянні з попереднім 2019 р. він збільшився майже на 1% – 31962 тис. грн. Дану тенденцію можна

вважати позитивною, яка свідчить зростання господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.7

Динаміка структури капіталу ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр., тис. грн

№	Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Капітал станом на кінець року	6110149	5857096	5889058	-253053	31962	-4,14	0,55
1.	Власний капітал	2082548	2336100	2673996	253552	337896	12,18	14,46
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	73144	73144	73144	0	0	0	0
1.2	Капітал у дооцінках	2763289	2603868	2445387	-159421	-158481	-5,77	-6,09
1.3	Додатковий капітал	5997	1916	1198	-4081	-718	-68,05	-37,47
1.4	Нерозподілений прибуток	-746302	-329248	167847	417054	497095	-55,88	-150,98
1.5	Вилучений капітал	-13580	-13580	-13580	0	0	0	0
2.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1297478	867166	1020282	-430312	153116	-33,17	17,66
2.1	Відстрочені податкові зобов'язання	542401	426702	410551	-115699	-16151	-21,33	-3,79
2.2	Довгострокові кредити банків	487124	180402	609731	-306722	429329	-62,97	237,99
2.3	Інші довгострокові зобов'язання	267953	260062	0	-7891	-260062	-2,95	-100
3.	Поточні зобов'язання і забезпечення	2730123	2653830	2194780	-76293	-459050	-2,79	-17,29
3.1	Короткострокові кредити банків	1419600	1395479	394848	-24121	-1000631	-1,69	-71,71
3.2	Поточна кредиторська заборгованість за:							
	товари, роботи, послуги	1021281	909794	709905	-111487	-199889	-10,92	-21,97
	розрахунками з бюджетом	91167	104445	102148	13278	-2297	14,57	-2,19
	розрахунками зі страхування	5926	6382	4980	456	-1402	7,69	-21,97

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	розрахунками з оплати праці	44447	57270	80097	12823	22827	28,85	39,86
	одержаними авансами	64560	120483	183041	55923	62558	86,62	51,92
	розрахунки з учасниками	1876	1876	1876	0	0	0	0
3.3	Поточні забезпечення	11462	13639	33497	2177	19858	18,99	145,59
3.4	Інші поточні зобов'язання	69804	44462	23252	-25342	-21210	-36,31	-47,70

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

ПрАТ «Оболонь».

Позитивною динамікою є збільшення власного капіталу з 2082548 тис. грн у 2018 р. до 2673996 у 2020 р. – на 591448 тис. грн (28,4%).

На цьому тлі відбулося зменшення позикових коштів підприємства. Так довгострокові зобов'язання і забезпечення за аналізований період скоротилися на 277196 тис. грн, що становило майже одну п'яту частину від їх загального обсягу. Також ця тенденція простежується з обсягом поточних зобов'язань і забезпечення – з 2730123 тис. грн у 2018 р. до 2194780 тис. грн у 2020 р., тобто на 20% (535343 тис. грн).

Фінансовий результат від операційної діяльності ПрАТ «Оболонь» за аналізований період суттєво збільшився. У 2020 р. його обсяг становив 466312 тис. грн, що у порівнянні з 2018 р. він збільшився на 594512 тис. грн (463,7%), тобто підприємство погасило збитки у розмірі 128200 тис. грн та змогло одержати прибуток.

Фінансовий результат від операційної діяльності до оподаткування ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду збільшується. Це відбулося на тлі суттєвого зменшення операційних витрат: з 20451 тис. грн у 2018 р. до 6593 тис. грн у 2020 р. – майже на 67,8% (13858 тис. грн). У 2018 році фінансовий результат від операційної діяльності до оподаткування становив – 325802 тис. грн, фактично, підприємство отримало збиток, а вже на кінець 2020 року ПрАТ «Оболонь» отримало прибуток у розмірі 466312 тис. грн.

На кінець 2020 р. ПрАТ «Оболонь» отримало прибуток у вартості 466312 тис. грн.

Важливими умовами для виробництва продукції на підприємстві є наявність основних засобів. Облікова політика ПрАТ «Оболонь» базується на міжнародних принципах і методах ведення бухгалтерського обліку, який в Україні регламентується Національним положенням (Стандартом).

На ПрАТ «Оболонь» діють наступні правила і методи облікової політики:

- амортизація основних засобів здійснюється прямолінійним методом;
- оцінка вартості запасів відбувається методом середньозваженої собівартості.

Після загальної оцінки стану майна ПрАТ «Оболонь» необхідно розрахувати показники ефективності використання цього майна.

Склад основних засобів ПрАТ «Оболонь» представлений в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Склад основних засобів ПрАТ «Оболонь за 2018-2020 роки, тис. грн.

№	Найменування основних засобів	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
1	Виробничого призначення:	4867737	4611402	4352291	-256335	-259111	-5,3	-5,62
	будівлі і споруди	1536754	1522218	1452001	-14536	-70217	-0,95	-4,61
	машини та обладнання	3287052	3054195	2866213	-232857	-187982	-7,09	-6,16
	транспортні засоби	21548	13986	13984	-7562	-2	-35,09	-0,01
	земельні ділянки	13685	13685	13675	0	-10	0	-0,07
	інші	8698	7318	6418	-1380	-900	-15,87	-12,29
2	Невиробничого призначення:	0	0	0	0	0	0	0
	Разом	4867737	4611402	4352291	256335	-259111	-5,27	-5,62

Джерело: складено автором на основі Річної інформації емітента цінних паперів ПрАТ «Оболонь».

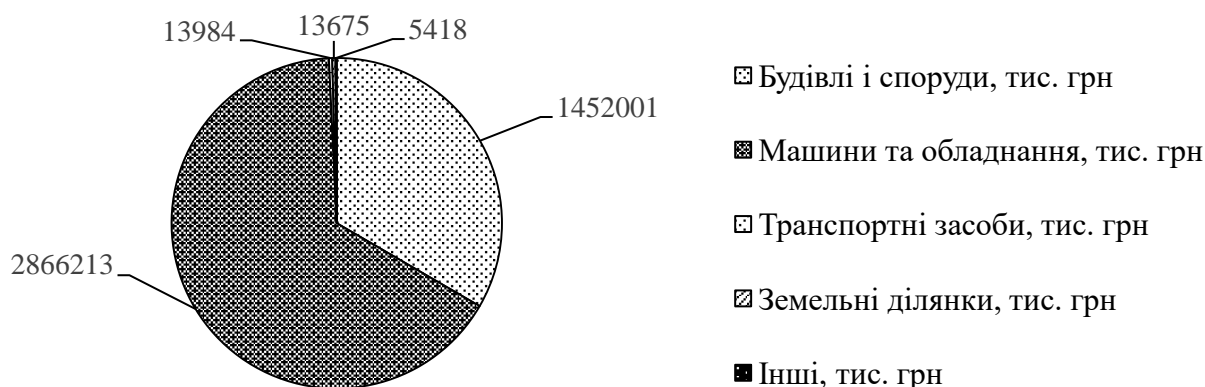
Таким чином, станом на кінець 2020 року на балансі ПрАТ «Оболонь» обліковуються основні засоби на суму 4352291 тис. грн, у 2019 році – 4611402 тис. грн, а у 2018 році – 4867737 тис. грн. Слід зазначити, що за аналізований період відбувається стійка тенденція їх зменшення на 515446 тис. грн, (10,6%)

Вартість будівель та споруд скоротилася на 5,5% (84753 тис. грн).

Вартість машин і обладнання на ПрАТ «Оболонь» було найбільше у структурі основних засобів: у 2018 році 3287052 тис. грн, у 2019 році 3054195 тис. грн, у 2020 році – 2866213 тис. грн, але їх сума у 2020 році у порівнянні з 2018 роком зменшилася на 420839 тис. грн (12,8%). Отже, можна зазначити, що на підприємстві існує проблема у введенні нових основних засобів.

Вартість транспортних засобів у 2020 році порівняно з попередніми роками також мала тенденцію зменшення. За аналізований період їх вартість зменшилася майже на третину – 35,1% (на 7564 тис. грн).

Вартість основних засобів виробничого призначення ПрАТ «Оболонь» представлена на рисунку 2.6.

**Рис. 2.6. Вартість основних засобів виробничого призначення
ПрАТ «Оболонь» у 2020 році, тис. грн**

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь»

Проаналізуємо стан і рух основних засобів ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 роки в таблиці 2.9.

Амортизація основних засобів на ПрАТ «Оболонь» нараховується за лінійним методом на основі наступних очікуваних строків корисного використання активів: будівлі – 5-40 років, машини та обладнання – 3-20 років, транспортні засоби – 3-12 років, інші основні засоби – 3-15 років. Станом на 31

грудня 2020 року деякі основні засоби із залишковою вартістю 3091940 тис. грн були у заставі з метою забезпечення кредитів.

Таблиця 2.9

**Динаміка стану і руху основних засобів ПрАТ «Оболонь»
за 2018-2020 роки, тис. грн.**

№	Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Амортизація, тис. грн	457032	422999	399564	-34033	-23435	-7,45	-5,54
2	Первісна вартість, тис. грн	11940760	12003847	12080275	63087	76428	0,53	0,64
3	Коефіцієнт оновлення, %	0,5	0,5	0,6	0	0,1	0	20,0
4	Коефіцієнт вибуття, %	0,1	0,12	0,13	0,02	0,01	20	8,33
5	Коефіцієнт приросту, %	0,09	0,11	0,12	0,02	0,01	22,2	9,1
6	Коефіцієнт придатності, %	40,77	38,42	36,03	-2,35	-2,39	-5,76	-6,22
7	Коефіцієнт зносу, %	59,23	62,0	63,0	2,77	3,77	5,09	1,61

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь»

Умови користування основними засобами та їх терміни на ПрАТ «Оболонь» визначаються відповідно до Податкового кодексу України. А також на засадах його облікової політики, при введенні основних засобів в експлуатацію. На цьому етапі розраховується ліквідаційна вартість та очікуваний термін використання кожного об'єкта основних засобів.

Первісна вартість основних засобів ПрАТ «Оболонь» у 2020 році становить 12080275 тис. грн при ступеню зносу основних засобів – 63%; сума нарахованого зносу –7727984 тис. грн.

Коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує інтенсивність оновлення, показує частку вартості основних засобів або їх окремих груп, що надійшли (ведені в дію) за відповідний період, у загальній їх вартості. На

ПрАТ «Оболонь» відбувається оновлення основних засобів. Це можна оцінити як позитивну тенденцію в розвитку виробничого потенціалу підприємства, але слід зазначити незначну інтенсивність їх оновлення (на 0,001 п.).

Коефіцієнт зносу основних засобів використовується для характеристики якісного стану основних засобів. Коефіцієнт зносу основних засобів показує, яка частина вартості основних засобів перенесена на готову продукцію. Значення цього коефіцієнту вважається небажаним, якщо він перевищує 0,5. Чим менша величина коефіцієнта зносу, тим кращий якісний (технічний) стан основних засобів. Збільшення цього показника за період 2018-2020 рр. на ПрАТ «Оболонь» є негативним явищем, яке слід враховувати у плануванні діяльності підприємства.

Показники ефективності використання основних засобів ПрАТ «Оболонь» за аналізований період наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

**Показники оцінки ефективності використання основних засобів
ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр.**

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
1	Віддача основних засобів, грн/грн	1,04	1,18	1,28	0,14	0,1	13,46	23,08
2	Місткість основних засобів, грн/грн	0,96	0,84	0,78	-0,12	-0,06	-12,5	-18,75
3	Озброєність основних засобів, тис. грн/особу	2063,47	1949,9	1877,6	-113,57	-72,3	-5,50	-3,71
4	Рентабельність основних засобів, %	-7,57	5,44	7,55	13,01	2,11	171,9	38,79
5	Коефіцієнт співвідношення реальної вартості основних коштів та майна	0,79	0,79	0,74	0	-0,05	0	-6,33
6	Частка основних засобів в активах підприємства, %	81,89	80,13	74,49	-1,76	-5,64	-2,15	-9,04

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Віддача основних засобів є базовим показником, який розраховується як відношення вартості випущеної продукції до середньорічної вартості основних засобів. Віддача основних засобів показує, скільки продукції у вартісному вираженні припадає на 1 гривню вартості основних засобів. Вважається, що для підприємства переважні високі значення даного показника.

На ПрАТ «Оболонь» відбувається стійка тенденція збільшення віддачі основних засобів з 1,04 грн/грн у 2018 р. до 1,28 у 2020 р., тобто на 1 гривню вартості основних засобів припадає 0,28 грн продукції, що можна вважати його позитивною динамікою розвитку.

Місткість основних засобів представляє собою показник, зворотний віддачі. Місткість основних засобів показує, на яку суму потрібно придбати основних засобів для випуску необхідних обсягів продукції (послуг). Отже, для забезпечення виробництва продукції на 1 грн, підприємство потребує основних засобів у сумі 0,78 грн, що характеризує позитивну динаміку для ПрАТ «Оболонь».

Коефіцієнт співвідношення реальної вартості основних коштів та майна визначається як відношення вартості основних виробничих засобів до вартості майна підприємства. На ПрАТ «Оболонь» за аналізований період значення цього показника знаходиться у межах нормативного, а саме $> 0,5$. У 2018 та 2019 рр. – 0,79, 2020 р. – 0,74, отже, можна зробити висновок, що на ПрАТ «Оболонь» ефективно використовується його виробничий потенціал.

Частка основних засобів в активах підприємства показує, скільки в балансі підприємства складають основні засоби. Так у 2020 р. частка основних засобів в активах ПрАТ «Оболонь» зменшилася майже на 7,4% у порівнянні з 2018 р., але питома вага основних засобів в активах підприємства на достатньому рівні. Таким чином, за результатами проведених розрахунків можна зробити висновок, що ПрАТ «Оболонь» достатньо ефективно використовує основні засоби.

Наступним етапом оцінки ПрАТ «Оболонь» є аналіз показників ефективності використання оборотних активів підприємства за період 2018 – 2020 рр.

Аналіз показників ділової активності ПрАТ «Оболонь» за аналізований період наведено у таблиці 2.11.

З таблиці 2.11 бачимо, що коефіцієнт оборотності активів на ПрАТ «Оболонь» має стабільну тенденцію до збільшення (2018 р. – 0,83, 2019 р. – 0,91, 2020 р. – 0,94). Слід зазначити, що коефіцієнт оборотності активів є найважливішим показником ефективності використання капіталу, який демонструє швидкість його переходу зі стадії виробничих запасів у готову продукцію, а також швидкість переходу продукції у саме грошову форму.

Таблиця 2.11

**Показники оцінки ефективності використання оборотних активів
ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр.**

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
		2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
1	Коефіцієнт оборотності активів, оборот	0,83	0,91	0,94	0,08	0,03	9,64	3,29
2	Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборот	4,59	4,82	4,16	0,23	-0,66	5,01	-13,69
3	Коефіцієнт оборотності запасів, оборот	7,06	7,4	6,27	0,34	-1,13	4,82	-15,27
4	Термін оборотності запасів, дні	51,7	49,3	58,2	-2,4	8,9	-4,64	18,05
5	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборот	14,75	31,67	23,74	16,92	-7,93	114,71	-25,04
6	Термін оборотності дебіторської заборгованості, дні	24,8	11,5	15,4	-13,3	3,9	-53,63	33,91
7	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборот	1,86	2,03	2,29	0,17	0,26	9,14	12,81
8	Термін оборотності кредиторської заборгованості, дні	196,2	179,8	159,4	-16,4	-20,4	-8,36	-11,35
9	Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборот	2,44	2,47	2,23	0,03	-0,24	1,23	-9,72

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Таким чином, можна стверджувати, що така динаміка свідчить про ефективність використання активів ПрАТ «Оболонь».

Оборотні активи ПрАТ «Оболонь» у 2020 р. здійснюють 4,16 обороти за рік. Слід відмітити, що впродовж 2018 – 2020 рр. даний показник має негативну динаміку (2018 р. – 4,59, 2019 р. – 4,82, 2020 р. – 4,16). Отже, прискорення оборотності запасів, за умов попиту на продукцію підприємства та рентабельності її реалізації, повинно створити умови для збільшення операційного, і як наслідок чистого прибутку підприємства.

Оборотність запасів на ПрАТ «Оболонь» у 2018 р. становила 7,06 рази, у 2019 р. 7,4 рази, у 2020 р. 6,27 рази. Тривалість одного обороту запасів у 2018 р. становила 51,7 днів, у 2019 р. 49,3 дня, у 2020 р. 58,2 дні.

Слід зазначити, що однією з найважливіших складових оцінки ділової активності підприємств є оцінка стану дебіторської та кредиторської заборгованостей.

За результатами розрахунків встановлено, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» в 2020 р. у порівнянні з 2018 р. збільшується, з 14,75 до 23,74. Але, якщо порівняти 2020 рік з попереднім, можна простежити зменшення цього коефіцієнту. Аналогічна тенденція спостерігається з показником, який характеризує тривалості обороту дебіторської заборгованості. Так у 2018 р. тривалість обороту дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь» становила 24,8 днів, у 2019 р. – 11,5 днів, а у 2020 р. 15,4 днів.

Розрахунок коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості дозволяє спостерігати таку динаміку. За аналізований період відбувається тенденція збільшення цього показника, що відповідно до нормативного значення є позитивною подією розвитку підприємства.

Зазначимо, що термін повернення боргів ПрАТ «Оболонь» становив 196,2 дні, у 2018 р., 179,8 днів у 2019 р. та 159,4 у 2020 році.

За результатами аналізу показників ділової активності ПрАТ «Оболонь» за період 2018-2020 рр. можна стверджувати, що практично всі показники

характеризують позитивну динаміку, що можна розцінювати як позитивну ділову активність на підприємстві.

Аналіз персоналу ПрАТ «Оболонь» є важливим напрямом дослідження у визначенні резервів збільшення прибутку підприємства. Саме персонал забезпечує реалізацію головної мети і місії підприємства, а також забезпечує виконання його стратегічних планів. На засаді оприлюдненого «Звіту про правління Приватного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ»» за 2018 та 2020 роки проведемо аналіз структури та чисельності персоналу підприємства (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Динаміка структури та чисельності персоналу ПрАТ «Оболонь»
за 2018 – 2020 рр.**

Показники	Склад персоналу, осіб			Структура персоналу, %			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	Роки			Роки			2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
	2018	2019	2020	2018	2019	2020				
Чисельність персоналу, осіб у тому числі	2359	2365	2318	100	100	100	6	-47	0,25	-1,99
керівники	389	394	276	16,5	16,7	11,9	5	-118	1,29	-29,95
професіонали та фахівці	593	598	693	25,1	25,3	29,9	5	95	0,84	15,89
технічні службовці	18	20	44	0,8	0,8	1,9	2	24	11,11	120,0
кваліфіковані та інших робітники	1359	1353	1305	57,6	57,2	56,3	-6	-48	-0,44	-3,55
Гендерна структура персоналу										
чоловіки	1637	1674	1639	69,4	70,8	70,7	37	-35	2,26	-2,09
жінки	722	691	679	30,6	29,2	29,3	-31	-12	-4,29	-1,74
Якісна структура персоналу за віком										
до 30 років	283	258	222	12,0	10,9	9,6	-25	-36	-8,83	-13,95
від 30 до 50 років	1489	1304	1404	63,1	55,1	60,6	-185	100	-12,42	7,67
більше 50 років	401	651	555	17,0	27,6	23,9	250	-96	62,344	-14,75
пенсіонери за віком	186	152	137	7,9	6,4	5,9	-34	-15	-18,28	-9,87

Джерело: складено автором на основі звіту про правління Приватного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ»

Аналіз таблиці 2.12 дає змогу зробити висновок щодо зменшення чисельності працівників ПрАТ «Оболонь» у 2020 році у порівнянні з попередніми роками у зв'язку зі скороченням персоналу на підприємстві, що викликано, перш за все, пандемією коронавірусної інфекції SARS-CoV-2.

Аналіз показників чисельності персоналу ПрАТ «Оболонь» є свідченням того, що чисельність працюючих протягом 2018-2019 рр. збільшилась на 6 осіб (0,25%), а протягом 2019-2020 рр. зменшилась на 47 осіб (2%) і становила 2318 осіб.

В загальній структурі персоналу підприємства переважають кваліфіковані робітники: у 2018 р. – 57,6%, у 2019 р. – 57,2% та у 2020 р – 56,3% (1305 осіб у 2020 році, але їх чисельність зменшилась на 48 осіб у порівнянні з 2019 р.). Друге місце у структурі персоналу підприємства посідають працівники, що відносяться до категорії «професіонали та фахівці»: 2018 р. – 25,1% (593 особи), у 2019 р. – 25,3% (598 осіб), у 2020 р. – 29,9% (693 особи), також слід відзначити загальну тенденцію їх збільшення на 15,89% – 95 осіб. Керівників у 2018 р. – 389 осіб, у 2019 р. було 394 особи, у 2020 р. їх численність зменшилась на 118 осіб (30%) і на кінець року становила 276 осіб. Відбулося збільшення технічних службовців майже удвічі. З 18 осіб у 2018 р. до 44 у 2020 р., тобто на 120%.

Таким чином, завдяки тому, що підприємство має висококваліфікованих працівників, робота на цьому підприємстві здійснюється на найвищому рівні. Досвід роботи, провідні технології, високий професіоналізм працівників дають можливість ПрАТ «Оболонь» виробляти якісну продукцію. Підприємство регулярно проводить навчання своїх співробітників, удосконалюється система дистанційного навчання та тестування працівників.

За результатами аналізу гендерної структури персоналу доведено, що співвідношення між чоловіками і жінками, які є співробітниками підприємства становить: 70,7 : 29,3. Отже, майже дві третини персоналу підприємства – чоловіки.

Виходячи з даних таблиці 2.12 можна стверджувати про переважання у складі працюючих робітників у віці 30-50 років. Так у 2019 році ця група

складала 1304 осіб, а в 2020 році збільшилася до 1404 особи, відносно відхилення становило – 7,67%. У свою чергу, це свідчить про те, що кадрова політика підприємства направлена на залучення високоякісних молодих працівників.

Зазначимо, що під рухом персоналу ПрАТ «Оболонь» в межах або за межами підприємства варто розуміти зміну працівником територіального розміщення чи характеру робочого місця для постійної роботи. Варто зазначити, що плинність та рух персоналу мають для будь-якого підприємства як позитивні, так і негативні наслідки.

Показники руху, ефективності використання персоналу та оплати праці на підприємстві ПрАТ «Оболонь» наведені у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

**Рух персоналу, ефективність його використання та оплата праці
на ПрАТ «Оболонь» у 2018 – 2020 роках**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані							
Дохід від реалізації, тис. грн	5078764	5466148	5549706	387384	83558	7,63	1,53
Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	2359	2365	2318	6	-47	0,25	-1,99
Витрати на оплату праці, тис. грн	625102	626692	705528	1590	78836	0,25	12,58
Вартість основних засобів, тис. грн	4867736	4611402	4352291	-256334	-259111	-5,27	-5,62
Показники руху персоналу							
Коефіцієнт прийому персоналу, %	17	15	21	-2	6	-11,77	40,0
Коефіцієнт вибуття персоналу, %	19	18	23	-1	5	-5,26	27,78
Коефіцієнт плинності персоналу, %	9	8	12	-1	4	-11,11	50,0
Середній показник плинності персоналу за галузевим оглядом, %	21	19	19	-2	0	-9,52	0

Продовження табл. 2.13

1	2	3	4	5	6	7	8
Показники оцінки ефективності використання персоналу							
Продуктивність праці, тис. грн/осіб	2152,93	2311,27	2394,18	158,34	82,91	7,36	3,59
Трудомісткість, осіб/грн	0,051	0,043	0,043	-0,008	0	-15,69	0
Озброєність, тис. грн/особу	2063,47	1949,9	1877,6	-113,57	-72,3	-5,50	-3,71
Показники оцінки ефективності оплати праці персоналу							
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис. грн/осіб	10,8	12,2	14,4	1,4	2,2	12,96	18,03
Зарплатомісткість, тис. грн	11,18	12,21	14,43	1,03	2,22	9,21	18,18

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Результати розрахунків дозволяють зробити наступні висновки.

Коефіцієнт обороту по прийому персоналу ПрАТ «Оболонь» у 2020 році у порівнянні з попереднім роком збільшився на 6%. Коефіцієнт вибуття персоналу також збільшився у 2020 році на 5%. У 2019 році коефіцієнт плинності персоналу ПрАТ «Оболонь» склав 8%, у 2020 році коефіцієнт плинності персоналу склав 12% (при середньому показнику по Україні за галузевою ознакою 19%). З метою збереження та мотивування працівників підприємства, які мають необхідні професійні навички, знання, досвід та компетенції, на підприємстві розроблено політику щодо встановлення розміру базової винагороди–преміювання за досягнення цілей підприємства. Це дозволить стабілізувати плинність високоякісних працівників.

Таким чином, можна зробити висновок, що політику ПрАТ «Оболонь» в галузі трудових ресурсів можна вважати ефективною, так як показники руху персоналу знаходяться у припустимих межах, які визначаються середніми по галузі.

Продуктивність праці є показником, що відображає ефективність використання персоналу підприємства. За аналізований період на ПрАТ «Оболонь» відбувається збільшення цього показника на 82,91 тис. грн/осіб, тобто 3,59%. Так у 2018 та 2019 рр. продуктивність праці на

підприємстві становить 2152,93 та 2311,27 тис. грн/осіб, відповідно, але вже у 2020 р. цей показник збільшився до 2394,18 тис. грн/осіб, що дозволяє стверджувати про позитивну динаміку розвитку підприємства. Показник трудомісткості за 2019 та 2020 рр. становить 0,00043 тис. грн на особу. Озброєність праці зменшилася у 2020 р. у порівнянні з попереднім роком на 72,3 тис. грн на одну особу (3,71%), з 1949,9 у 2019 р. до 1877,6, що дозволяє стверджувати про несуттєве зменшення прибутку на 1 працівника. Показник зарплатомісткості зріс у 2020 році до 14,43 тис. грн. у порівнянні з 2019 році (на 18,18%).

На засаді проведеного дослідження можна стверджувати, чисельність співробітників, що працюють на ПрАТ «Оболонь» достатня для виконання відповідного обсягу робіт за необхідного завантаження кожного працівника.

2.3. Оцінка формування, розподілу і ефективності використання прибутку ПрАТ «Оболонь»

У фінансовій політиці ПрАТ «Оболонь» важливе місце займає формування, розподіл і використання прибутку як основного джерела фінансування інвестиційних потреб і задоволення економічних інтересів власників.

Так на ПрАТ «Оболонь» прибуток формується за рахунок реалізації продукції, яку виробляє підприємство. Як вже наголошувалося у параграфі 2.1, це пиво, слабоалкогольні напої та мінеральні води, а також товари промислового характеру тощо [64].

Джерела формування прибутку ПрАТ «Оболонь» представлені у таблиці 2.14.

Аналіз джерел формування прибутку ПрАТ «Оболонь» (рис. 2.7) дозволяє стверджувати, що за період 2018-2019 рр. відбулося збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 470942 тис. грн – 9,3% за рахунок зменшення

собівартості реалізованої продукції.

Таким чином, порівняння темпів зростання чистого доходу від реалізації продукції підприємства на тлі зменшення собівартості реалізованої продукції є позитивним економічним явищем, яке свідчить про інтенсивний шлях розвитку ПрАТ «Оболонь».

Таблиця 2.14

**Джерела формування прибутку ПрАТ «Оболонь»
за 2018 – 2020 рр., тис. грн**

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
Чистий дохід від реалізації продукції	5078764	5466148	5549706	387384	83558	7,63	1,53
Валовий прибуток	786394	1188315	1479597	401921	291282	51,11	24,51
Інші операційні доходи	85301	62681	74094	-22620	11413	-26,52	18,21
Прибуток від операційної діяльності	-128200	219688	466312	347888	246624	-271,36	112,26
Прибуток до оподаткування	-325802	144591	324912	470393	180321	-144,38	124,71
Чистий прибуток	-365420	257633	338614	623053	80981	-170,50	31,43

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Позитивні зміни відбулися з обсягом валового прибутку, який відображає суму коштів, що залишилися після вирахування витрат підприємства. Позитивна тенденція збільшення валового прибутку підприємства, а саме збільшення його обсягу майже у двічі – на 692663 тис. грн (88,14%), свідчить про позитивні тенденції, які сприяють підвищенню ефективності виробництва на ПрАТ «Оболонь» в перспективі.

Також відмічається позитивна тенденція у динаміці обсягу прибутку від операційної діяльності. З отриманих збитків у 2018 р. ПрАТ «Оболонь» змогло отримати прибуток в обсязі 466312 тис. грн, також прибуток був отриманий у 2019 р. – 219688 тис. грн. Позитивна тенденція збільшення прибутку від операційної діяльності у 2019 та 2020 р. відбулась за рахунок суттєвого

зменшення інших операційних витрат на 67,8 % (44174 тис. грн), що, як наслідок, позитивно вплинуло на формування прибутку ПрАТ «Оболонь».

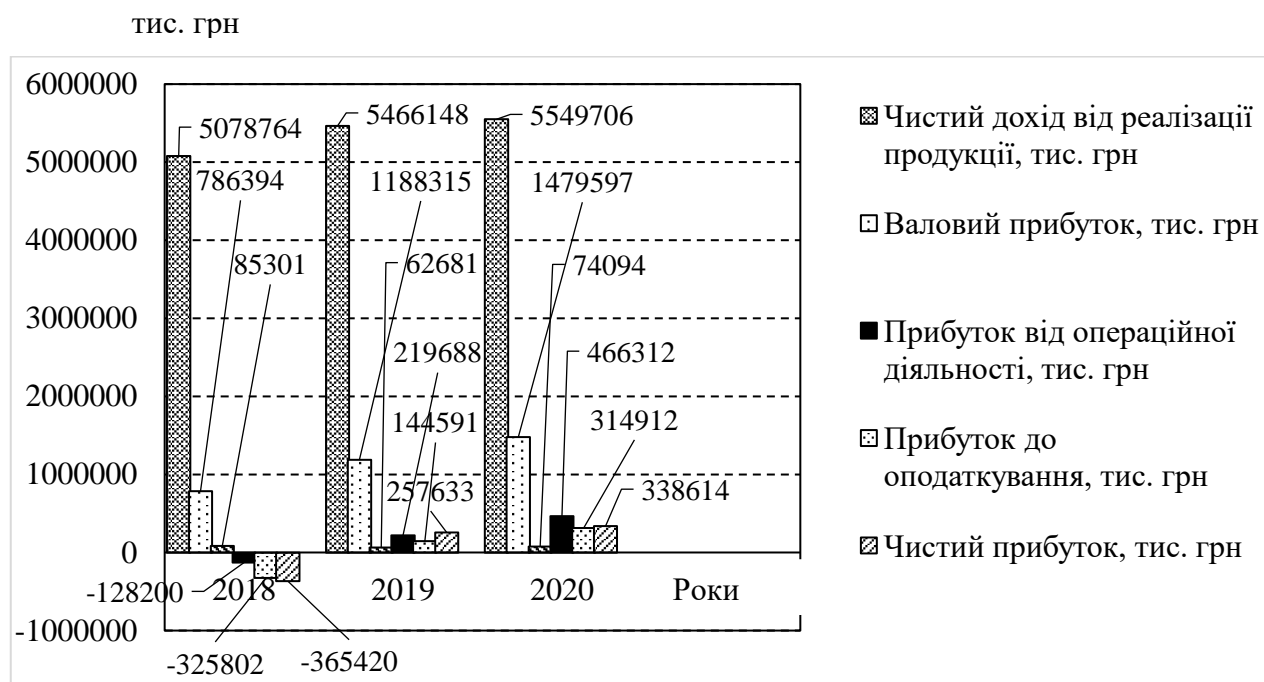

Рис. 2.7. Джерела формування прибутку ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр., тис. грн

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь»

Оцінку джерел формування прибутку ПрАТ «Оболонь» доцільно здійснити на підставі аналізу показників рентабельності. Зазначимо, що саме рентабельність є характеристикою фінансового результату діяльності підприємства, що комплексно відображає ефективність використання ним матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Економічна сутність рентабельності полягає у встановленні прибутковості діяльності підприємства. Отже, чим вищі значення коефіцієнтів рентабельності – тим ефективнішою можна вважати діяльність підприємства. Таким чином, можна стверджувати, що у сучасних умовах господарювання будь-яке підприємство повинно прагнути досягнути високих показників, а керівництво повинно розробити та впровадити шляхи їх реалізації.

Проаналізуємо розподіл прибутку ПрАТ «Оболонь» (табл. 2.15).

Складові розподілу прибутку ПрАТ «Оболонь»

Показники	Роки				Відхилення	
	2018		2020		абсолютне (+,-)	відносне, %
	Сума, тис. грн	Структура %	Сума, тис. грн	Структура %		
Чистий прибуток	257633	100	338614	100	80981	31,43
Використання чистого прибутку на:						
– виробничий розвиток	118511,18	46,0	152376,3	45,0	33865,12	28,58
– поповнення оборотних коштів	10047,68	3,9	13205,95	3,9	3158,27	31,43
– збільшення резервного капіталу	12881,65	5,0	16930,7	5,0	4049,05	31,43
– виплату дивідендів	77289,9	30,0	101584,2	30,0	24294,3	31,43
– матеріальне заохочення	18034,31	7,0	23702,98	7,0	5668,67	31,43
– соціальний розвиток колективу	20868,27	8,1	30813,87	9,1	9945,6	47,66

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

За результатами розрахунків, проведених у таблиці 2.15, можна стверджувати, що у 2020 році сума чистого прибутку підприємства збільшилась на 80981 тис. грн, або на 31,43%. Відповідно зросли відрахування з чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» за різними напрямками його використання. При цьому частки відрахувань на виплату дивідендів і матеріальне заохочення залишилися у 2020 році на рівні попереднього (30,0 і 7,0% відповідно). Це, у свою чергу, свідчить про те, що керівництво ПрАТ «Оболонь» реалізує політику стабільного рівня дивідендних виплат і виплат до фонду матеріального заохочення.

Обрана підприємством політика розподілу прибутку відрізняється простотою її формування і тісним зв'язком з величиною отриманого прибутку; однак для неї характерна нестабільність розміру дивідендних виплат у розрахунку на одну акцію, зумовлена зміною суми одержуваного прибутку.

На ПрАТ «Оболонь» порівняно з 2018 роком зросла частка прибутку, що скеровується на соціальний розвиток колективу (з 8,1 до 9,1%), і водночас на 1% зменшилась частка відрахувань на виробничий розвиток (при зростанні абсолютної суми цих відрахувань на 33865,12 тис. грн, або на 28,58%).

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «Оболонь» за аналізований період наведено у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Показники оцінки рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
Рентабельність сукупного капіталу, %	-6,0	4,0	6,0	10,0	2,0	166,67	50,0
Рентабельність власного капіталу, %	-18,0	11,0	13,0	29,0	2,0	161,11	18,18
Рентабельність реалізованої продукції, %	15,0	22,0	27,0	7,0	5,0	46,67	22,73
Операційна рентабельність реалізованої продукції, %	-3,0	4,0	8,0	7,0	4,0	233,33	100,0
Чиста рентабельність реалізованої продукції, %	-7,0	5,0	6,0	12,0	1,0	171,43	20,0
Рентабельність операційної діяльності, %	-3,0	4,0	8,5	7,0	4,5	-233,3	112,5
Рентабельність позикового капіталу, %	-2,15	4,61	4,37	6,76	-0,24	-314,4	-5,21
Рентабельність обігових коштів, %	-33,0	22,0	23,0	55,0	1,0	-166,7	4,55
Рентабельність основних засобів, %	-8,0	5,0	8,0	13,0	3,0	-162,5	60
Рентабельність активів, %	-6,0	3,9	4,4	9,9	0,5	-165,0	12,8

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь»

Рентабельність сукупного капіталу показує ефективність використання активів підприємства з метою одержання прибутку, тобто він відображає суму прибутку, який приходить на гривню, яка вкладена в активи.

За результатами розрахунків можна стверджувати, що рентабельність сукупного капіталу на ПрАТ «Оболонь» за період 2018-2020 рр. збільшується. У

2019 та 2020 рр. вона була позитивною (4% та 6% відповідно). Це дає змогу зробити висновок, що продуктивність ресурсів підприємства у 2019 та 2020 рр. була на рівні 4% та 6% відповідно. Лише на початок досліджуваного періоду зафіксовано негативне значення рентабельності сукупного капіталу (6%).

Рентабельність власного капіталу характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал.

Більш позитивні значення показника рентабельності власного капіталу ПрАТ «Оболонь». Так, позитивна рентабельність власного капіталу підприємства була зафіксовано в 2019 р. – 11% та в 2020 р. – 13%.

Можна зробити висновок, що рентабельність інвестицій реінвестованих у підприємство його власниками була позитивною. Від'ємний показник рентабельності власного капіталу був зафіксований у 2018 р. – 18%. Від'ємне значення цього показника було пов'язане із розміром фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування та з чистим прибутком (збитком) підприємства.

Аналізуючи рентабельність продажів на засаді показників прибутку і виручки від реалізації, розраховуємо коефіцієнти рентабельності всієї продукції.

Розраховуємо три показники рентабельності продажу:

1. Валова рентабельність реалізованої продукції.
2. Операційна рентабельність реалізованої продукції.
3. Чиста рентабельність реалізованої продукції.

Валова рентабельність реалізованої продукції показує ефективність виробничої діяльності підприємства, у тому числі визначає ефективність політики ціноутворення.

Аналіз рентабельності продажів ПрАТ «Оболонь» показав, що динаміка валової рентабельності реалізованої продукції має позитивну тенденцію у 2018 р. – 15%, у 2019 р. – 22% та у 2020 р. – 27%.

Операційна рентабельність реалізованої продукції показує рівень рентабельності підприємства після відрахування витрат на виробництво і збут товарів.

Чиста рентабельність реалізованої продукції дозволяє отримати розмір прибутку на одну гривню реалізованої продукції.

Таким чином, на підставі розрахунку коефіцієнту чистої рентабельності реалізованої продукції отримано, що в 2019 р. та 2020 р. одна гривня реалізованої підприємством продукції приносила 5 та 6 копійок прибутку, відповідно, а в 2018 р. реалізація продукції приносила підприємству збиток в розмірі 7 копійок з кожної гривні реалізованої продукції.

Рентабельність операційної діяльності залежить від двох величин – прибутку та витрат від операційної діяльності, характеризує окупність витрат в операційній діяльності. За аналізований період динаміка цього показника збільшується (з -3,0 у 2018 р. до 8,5 у 2020 р.), що свідчить про позитивні зміни в діяльності підприємства.

Рентабельність позикового капіталу показує скільки прибутку припадає на одиницю капіталу, залученого зовні. Так в 2020 р. цей показник збільшився на 6,51 п. у порівнянні з 2018 р., що дозволяє стверджувати про ефективну господарську діяльність на ПрАТ «Оболонь».

Рентабельність обігових коштів у 2019 та 2020 рр. більше 0 та має тенденцію до збільшення, що дозволяє зробити висновок про те, що використання оборотних активів ефективно, а саме ресурси використовуються ефективно. ПрАТ «Оболонь» завдяки своїй діяльності отримує прибуток.

Рентабельність основних засобів є ключовим показником діяльності підприємства, він допомагає оцінити прибуток, який приносять експлуатовані у процесі виробництва основні засоби. За період 2018–2020 рр. відбулося збільшення показника рентабельності основних засобів.

Рентабельність активів показує ефективність використання активів підприємства для генерації прибутку. Високе значення показника свідчить про хорошу роботу підприємства. Протягом періоду дослідження рентабельність активів підвищилася. Якщо в 2019 р. ПрАТ «Оболонь» отримала 3,9 копійок чистого прибутку на кожну вкладену гривню активів, то в 2020 р. – вже 4,4 копійок.

Можна вважати, що здобутий рівень рентабельності є оптимальним для підприємств таких масштабів.

Таким чином, формування чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» здійснюється під впливом зростання виручки від реалізації продукції та валового прибутку на тлі зменшення її собівартості, що стало позитивним економічним явищем, яке свідчить про інтенсивний шлях розвитку ПрАТ «Оболонь». Збільшення прибутку від операційної діяльності відбулось за рахунок суттєвого зменшення інших операційних витрат, позитивно вплинуло на формування прибутку підприємства.

Одержаний ПрАТ «Оболонь» прибуток є об'єктом розподілу між державою, підприємством і його власниками. Держава привласнює частину одержаного підприємством доходу у формі податків і зборів на етапі формування фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування, а також у формі податку на прибуток від звичайної діяльності та податків з надзвичайного прибутку на етапі формування чистого прибутку підприємства. За рахунок чистого прибутку формуються фінансові ресурси власне підприємств, які використовуються для забезпечення їх економічного та соціального розвитку. Чистий прибуток є також джерелом формування доходів власників підприємства [21, с. 430].

На ПрАТ «Оболонь» чистий прибуток розподіляється згідно зі спеціально розробленою дивідендною політикою.

Специфіка завдань, які ставить перед собою підприємство в процесі розвитку, відмінності умов господарювання не дають змоги виробити єдину спільну для всіх підприємств модель розподілу прибутку. Тому основу механізму управління розподілом прибутку конкретного підприємства становить аналіз розподілу чистого прибутку і врахування в процесі цього розподілу відповідних факторів, що впливають на його пропорції й пов'язують процес розподілу з поточною та майбутньою діяльністю цього підприємства [21, с. 430].

Аналіз розподілу прибутку підприємства полягає у наступному:

- порівнянні фактичних даних за основними напрямками розподілу прибутку за звітний період з показниками за попередні періоди;
- встановлення тенденцій у змінах пропорцій розподілу прибутку;
- встановленні причин відхилення за кожним напрямком розподілу прибутку.

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр. представлені у таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Показники оцінки фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,517	0,664	0,832	0,147	0,168	28,43	25,3
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,553	0,547	0,627	-0,006	0,08	-1,09	14,63
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,341	0,399	0,454	0,058	0,055	17,01	13,79
Коефіцієнт фінансової залежності	0,659	0,601	0,546	-0,058	-0,055	-8,8	-9,15
Коефіцієнт фінансового ризику	1,934	1,507	1,202	-0,427	-0,305	-65,67	-44,79

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Коефіцієнт фінансової стійкості це показник, який показує ту частину активів підприємства, що фінансується за рахунок тих джерел фінансування, які організація може використовувати у своїй діяльності тривалий час, тобто долю тих джерел фінансування, котрі підприємство може використовувати довгий час у своїй діяльності. Нормативне значення повинне бути більше 0,8. Величина цього показника на ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду постійно збільшується, що є позитивною тенденцією, при цьому у 2020 р. показник відповідає нормативному значенню.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2020 році порівняно з попередніми роками також збільшився й становить 0,627. Значення цього коефіцієнта нижче

нормативного $>0,7 - 0,9$, що свідчить про незначне перевищення позикових коштів над власними, що може свідчити про фінансову нестійкість підприємства.

За досліджуваний період спостерігається зростання коефіцієнту фінансової незалежності з 0,341 у 2018 р. до 0,454 у 2020 р., збільшився на 0,113 од. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Значення цього показника приближається до нормативного (нормативне значення $> 0,5$). Отже, можна стверджувати про позитивну динаміку.

Коефіцієнт фінансової залежності зменшувався протягом аналізованого періоду: у 2018 р. – 0,659, у 2019 р. – 0,601, у 2020 р. – 0,546. У 2018 р. значення цього показника є вищим за нормативне значення, проте спостерігається позитивна тенденція до зменшення.

Коефіцієнт фінансового ризику відображає кількість позикових коштів, що залучені підприємством на 1 гривню вкладених в активи власних коштів. Вважається, чим вище значення цього коефіцієнту, тим вищий ризик вкладання капіталу в підприємство. За період 2018-2020 рр. коефіцієнт фінансового ризику на підприємстві має тенденцію до зниження з 1,934 до 1,202, відповідно. Загалом, це позитивна динаміка, але значення цього коефіцієнту перевищує нормативне значення (нормативне значення $< 0,8$).

Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 роки представлений у таблиці 2.18.

У 2020 році порівняно з 2018 р. на ПрАТ «Оболонь» спостерігається збільшення ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2020 році збільшився на 0,002 у порівнянні з 2018 роком, але значення цього показника нижче нормативного, що є негативною тенденцією, яка свідчить про зменшення можливостей підприємства щодо сплати своїх зобов'язань негайно.

Показники оцінки ліквідності ПрАТ «Оболонь» за 2018 – 2020 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019-2018	2020-2019
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,006	0,006	0,008	0	0,002	0	33,33
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,132	0,149	0,221	0,017	0,072	12,88	48,32
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,405	0,439	0,685	0,034	0,246	8,39	56,04

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь»

Що стосується коефіцієнта швидкої ліквідності, то він у 2020 році несуттєво збільшився (2018 р. – 0,132; 2019 р. – 0,149; 2020 р. – 0,221). Однак, значення коефіцієнта швидкої ліквідності не відповідає нормативним значення за весь період дослідження (нормативне значення 0,7 – 1,5).

Коефіцієнт поточної ліквідності також не відповідає нормативному значенню, що є негативним явищем і свідчить про те, що в разі непередбачених ситуацій, підприємство має труднощі погасити свої зобов'язання.

Відповідно до теми кваліфікаційної роботи пропонуємо провести оцінку ефективності діяльності ПрАТ «Оболонь». Тому пропонуємо дослідити вплив узагальнюючих факторів на рівень рентабельності капіталу за допомогою застосування *методу ланцюгових підстановок*.

Застосування методу ланцюгових підстановок до факторної моделі дає змогу кількісно оцінити вплив кожного з факторів на зміну результативного показника – чистої рентабельності активів.

Вихідні дані для факторного аналізу за допомогою методу ланцюгових підстановок ПрАТ «Оболонь» наведені в таблиці 2.19.

**Факторний аналіз рентабельності активів ПрАТ «Оболонь»
за 2019-2020 рр.**

Показники	Роки		Відхилення (+,-)	
	2019	2020	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	5466148	5549706	83558	1,53
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	257633	338614	80981	31,43
Середня вартість активів, тис. грн	5983622,5	5873077	-110546	-1,85
Рентабельність операційної діяльності,%	3,99	8,55	4,56	114,29
Коефіцієнт оборотності активів, обороти	0,91	0,94	0,03	3,29
Рентабельність активів,%	4,33	5,74	1,41	32,56

Джерело: розраховано автором.

Вплив факторів на зміну чистої рентабельності активів розрахуємо способом абсолютних різниць. Для цього проведемо такі розрахунки:

$$k_{pa(0)} = k_{po(0)} \cdot k_{oa(0)} = 3,99 \cdot 0,91 = 3,63\%;$$

$$\Delta k_{pa} = k_{pa(1)} - k_{pa(0)} = 8,55 - 3,99 = 4,56\%;$$

$$\Delta k_{oa} = k_{oa(1)} - k_{oa(0)} = 0,94 - 0,91 = 0,03 \text{ оборота};$$

Зміна рентабельності активів за рахунок зміни рентабельності операційної діяльності:

$$\Delta k'_{pa(\Delta k_{pa})} = \Delta k_{pa} \cdot k_{oa(0)} = 4,56 \cdot 0,91 = 4,15\%;$$

Зміна рентабельності активів за рахунок прискорення оборотності активів:

$$\Delta k'_{pa(\Delta k_{oa})} = k_{pa(1)} \cdot \Delta k_{oa} = 8,55 \cdot 0,03 = 0,26\%;$$

Загальний вплив обох факторів:

$$\Delta k'_{pa} = 4,15 + 0,26 = 4,41\%$$

Таким чином, результати розрахунків дозволили встановити, що рентабельність активів у звітному періоді зросла на 4,41%. Це стало можливим за рахунок збільшення рентабельності операційної діяльності (вплив цього фактору – 4,15%) та прискорення оборотності активів (вплив цього фактору – 0,26%).

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного аналізу в розділі 2 під назвою «Аналіз господарської діяльності та оцінка використання прибутку ПрАТ «Оболонь» узагальнено і зроблено наступні висновки.

Приватне акціонерне товариство «ОБОЛОНЬ» діє на підставі Статуту підприємства затвердженого Загальними зборами акціонерів Публічного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ», яке створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку. Товариство спрямовано на задоволення вимог споживачів, суспільства, збереження навколишнього середовища та соціальну відповідальність бізнесу. ПрАТ «Оболонь» є найбільшим виробником пива в Україні. Експортна програма ПрАТ «Оболонь» створення позитивного іміджу України як стабільного та надійного партнера.

За результатами фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» у 2020 році підприємство отримало чистий дохід у розмірі 5549,7 млн. грн. На загальний приріст доходів у порівнянні з попереднім роком вплинули: дохід від продажу пива, що збільшився на 4,15%; дохід від продажу слабоалкогольних напоїв на 15,25%, дохід від іншої реалізації на 35,0%.

Діяльність ПрАТ «Оболонь» спрямована на збільшення обсягу випуску продукції та розширення асортименту, завоювання нових ринків збуту. За аналізований період спостерігається стабільна динаміка збільшення вартості власного капіталу підприємства, який у 2020 р. збільшилася на 337896 тис. грн (14,46%). Вартість майна в розпорядженні ПрАТ «Оболонь» на кінець досліджуваного періоду становила 5889058 тис. грн, яка зменшилася на 221091 тис. грн (3,62%) за рахунок зменшення вартості необоротних активів на 617400 тис. грн (12,34%).

За результатами проведених розрахунків можна зробити висновок про ефективну виробничу діяльність ПрАТ «Оболонь» протягом досліджуваного періоду. На кінець 2020 р. ПрАТ «Оболонь» отримало прибуток у вартості 466312 тис. грн.

Формування чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» здійснюється під впливом зростання виручки від реалізації продукції та валового прибутку на тлі зменшення її собівартості, що стало позитивним економічним явищем, який свідчить про інтенсивний шлях розвитку ПрАТ «Оболонь». Збільшення прибутку від операційної діяльності відбулась за рахунок суттєвого зменшення інших операційних витрат, що позитивно вплинуло на формування прибутку підприємства.

За результатами аналізу техніко-економічних показників діяльності підприємства встановлено, що за аналізований період відбулося збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції. Зроблений висновок про ефективну виробничу діяльність ПрАТ «Оболонь».

Здійснено горизонтальний та вертикальний аналіз Активу і Пасиву балансу ПрАТ «Оболонь». Встановлено, що за аналізований період 2018 – 2020 рр. валюта балансу зменшилась на 3,62% (221091 тис. грн). Структура Активів підприємства орієнтована на необоротні активи. За аналізований період спостерігається стабільна динаміка збільшення вартості власного капіталу підприємства.

Дослідження структури майна підприємства дозволило встановити, що у загальній вартості майна, яке перебуває в розпорядженні ПрАТ «Оболонь» – 74,49% становлять майнові цінності, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності підприємства, 25,51% – активи, що обслуговують господарський процес і забезпечують його неперервність. Формування майна підприємства здійснюється за рахунок власних і позикових коштів.

Встановлено, що на кінець 2020 р. ПрАТ «Оболонь» отримало прибуток у вартості 466312 тис. грн. Обґрунтовано, що ПрАТ «Оболонь» достатньо ефективно використовує основні засоби. Визначено, що підприємство має висококваліфікованих працівників, робота на цьому підприємстві здійснюється на найвищому рівні. Досвід роботи, провідні технології, високий професіоналізм працівників дають можливість ПрАТ «Оболонь» виробляти якісну продукцію.

РОЗДІЛ 3.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЗРОСТАННЯ ПРИБУТКУ ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

3.1. Економічні напрямки зростання прибутку ПрАТ «Оболонь»

З метою забезпечення зростання прибутку, необхідно шукати невикористані резерви його збільшення. Зазначимо, що резерв є кількісною величиною, який виявляється на стадіях планування та виробництва продукції і її реалізації.

Здійснюючи аналіз сучасної наукової літератури, яка стосується формування, розподілу та використання прибутку підприємства доведено, що основними факторами, що сприяють збільшенню прибутку можна назвати такі:

По-перше, це об'єм продажів. Так при високій питомій вазі постійних витрат в собівартості продукції зростання об'ємів реалізації призводить до зростання прибутку за умов зниження частки постійних витрат, що припадає на одиницю продукції.

По-друге, це зростання цін. За умов високих темпів інфляції в економіці зростання прибутку може забезпечити ціновий чинник.

По-третьє, це зниження собівартості на тлі зниження витрат зберігаючи якість продукції.

По-четверте, це оновлення асортименту і номенклатури продукції, що випускається. Як вже наголошувалося, прибуток в ринковій економіці є рушійною силою розвитку підприємства, у тому числі й оновлення як виробничих фондів, так і продукції, що випускається.

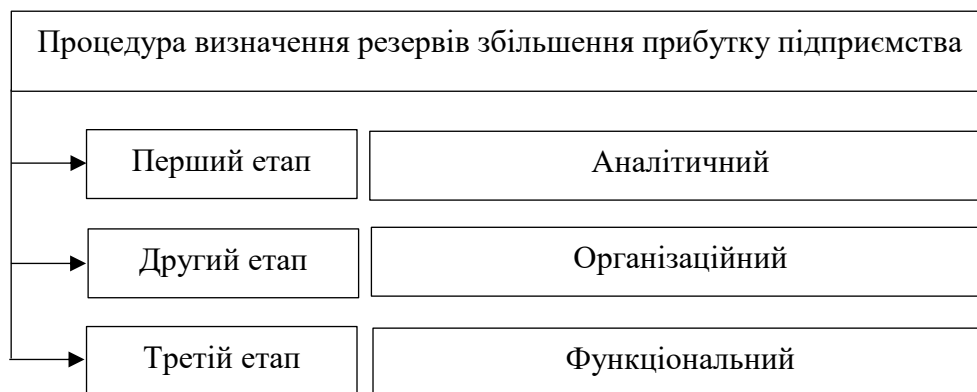
Процедуру виявлення резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» доцільно проводити у три етапи:

Перший етап – аналітичний. Цей етап полягає із визначення резервів, їх кількісної та якісної оцінок.

Другий етап – організаційний. На цьому етапі розробляється комплекс економічних, інженерно-технічних, організаційних і соціальних заходів, які в змозі забезпечити використання визначених резервів.

Третій етап – функціональний. Цей етап полягає у реалізації заходів, а також у здійсненні контролю за ефективністю їх виконанням.

Процедуру виявлення резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» представлено на рисунку 3.1.

**Рис. 3.1. Процедуру виявлення резервів збільшення прибутку
ПрАТ «Оболонь»**

Джерело: розроблено автором

Резерви збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» можуть формуватися за рахунок:

- збільшення обсягу випуску продукції та послуг;
- зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції;
- заходів з економії ресурсів і раціонального використання коштів на засаді впровадження ефективної системи заробітної плати робітників та службовців;
- впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробничий процес та господарську діяльність підприємства, що сприяє зростанню продуктивності праці працівників підприємства.

Запропоновані шляхи збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» наведені на рисунку 3.2.

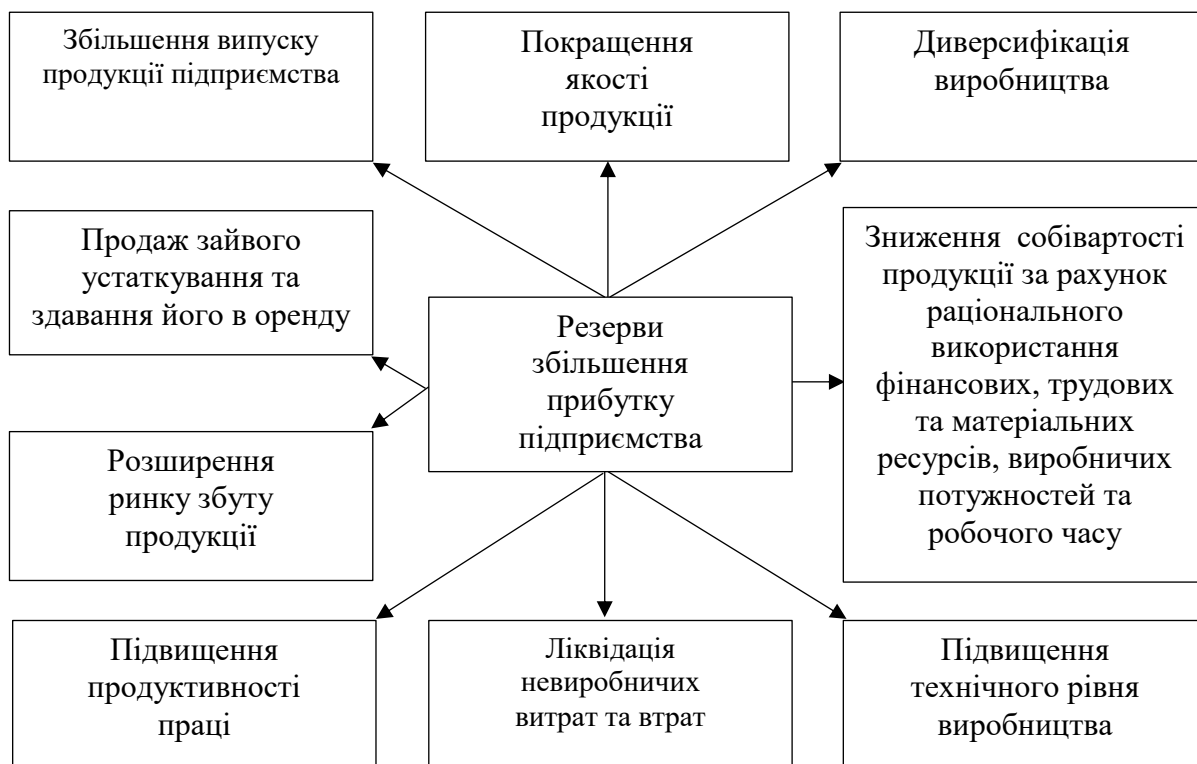

Рис. 3.2. Економічні напрямки зростання прибутку ПрАТ «Оболонь»

Джерело: розроблено автором на підставі [16, 40, 45].

Механізм пошуку резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» наданий на рисунку 3.3.

Збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за допомогою завоювання нових та розширення існуючих ринків збуту продукції, а також освоєння виробництва нових видів та розширення асортименту продукції.

Збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за рахунок підвищення ціни реалізації продукції, цей напрям можливо застосовувати за умов освоєння та представлення на ринок нових конкурентоспроможних видів продукції.

Керівництву підприємства доцільно мати на увазі, що при збільшенні обсягів представлення продукції на ринку, як правило, ціна її реалізації може зменшуватися, а прибуток підприємство отримує, перш за все, за рахунок зростання загального обсягу виручки від реалізації продукції.

Рис. 3.3. Механізм пошуку резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь»

Джерело: розроблено автором на підставі [40, 45]

Забезпечення зростання прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за рахунок створення ефективної маркетингової політики та розробки нових інноваційних видів продукції, яку б обирав потенційний споживач. Запропоновані напрями збільшення прибутку підприємства не є безпосередньо сферою відповідальності фінансового менеджменту підприємства. Однак, проведення маркетингових досліджень, сприяння впровадженню та/або проведенню науково-технічних розробок, потребують суттєвих витрат. Отже, діяльність фінансового менеджменту підприємства полягає у визначенні оптимального співвідношення між розміром витрат на ці заходи та можливістю збільшення прибутку, за рахунок поліпшення конкурентної позиції продукції підприємства, зростання економічного потенціалу та забезпечення фінансової стійкості.

Забезпечення зростання прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за рахунок зменшення витрат. Економічне обґрунтування полягає у проведенні аналізу

витрат. У процесі аналізу встановлюються склад операційних витрат підприємства та їх структура; у тому числі собівартість та її складові; адміністративні витрати та витрати на збут. За результатами аналізу встановлюються резерви скорочення матеріальних витрат; витрат на оплату праці працівників підприємства, у тому числі зайнятих на виробництві та зайнятих в управлінні.

Перед проведенням аналізу доцільно встановити, саме які витрати обґрунтовуються фінансовою політикою підприємства, а які залежать тільки від зовнішніх факторів. Також потрібно врахувати характер виробництва, його матеріаломісткість та трудомісткість.

На підставі попереднього аналізу фінансового стану підприємства визначають заходи, які спрямовані на скорочення витрат та не викликають негативних наслідків. До яких можна віднести, наприклад, збільшення продуктивності праці працівників підприємства; посилення підприємницьких ризиків як загальних так і в операційному циклі; виникнення ризиків, що призводять до зниження якості продукції та інше.

Розробка ефективної податкової політики ПрАТ «Оболонь» та її успішна реалізація сприяє зниженню податкового навантаження, і як наслідок, зменшення податкових платежів. Зазначені заходи дозволяють збільшити обсяг фінансових ресурсів підприємства, які залишаються в його розпорядженні та можуть бути спрямовані для його подальшого екстенсивного розвитку. Податок на прибуток підприємства є одним із основних податків, які сплачує підприємство, та, водночас, найбільш регульованим з його боку. Отже, мета формування податкової політики підприємства полягає, у тому числі, й у ефективному управлінні його прибутками.

Під податковою політикою ПрАТ «Оболонь» розуміємо «комплекс розроблених заходів, спрямованих на зменшення об'єкта оподаткування й формування грошового потоку податкових платежів, найбільш сприятливого для підприємства» [40]. Методика розрахунку податку на прибуток підприємства здійснюється відповідно до прибутку, який залежить від обсягу амортизаційних

відрахувань та валових витрат за відповідний період. З цією метою здійснюється аналіз складу і структури всіх витрат підприємства, у тому числі валових витрат.

Витрати, які несе підприємство в процесі своєї господарської діяльності, повністю або в деякій своїй частині відносилися до складу валових витрат, оскільки саме це зменшує об'єкт оподаткування і як наслідок, загальну суму податку на прибуток. Стосовно розміру витрат подвійного призначення, тобто тих, які частково входять до складу валових витрат. Ці витрати потрібно оптимізувати таким чином, щоб вигода, отримана підприємством у разі їх здійснення, перевищувала втрати від збільшення об'єкта оподаткування та зменшення чистого прибутку. Також необхідно застосування цього принципу до вибору методу нарахування амортизації, так до валових витрат можуть бути зараховані амортизаційні відрахування тільки у тому розмірі, який визначений податковим законодавством.

ПрАТ «Оболонь» у межах податкової політики може регулювати не тільки розмір податкових платежів, але й їх послідовність у часі. Так, деякі витрати підприємства можуть бути проведені раніше або пізніше, також і доходи можуть бути отримані із затримкою або завчасно, це впливає на величину податку на прибуток підприємства у звітному періоді в бік його збільшення або зменшення.

Важливо звернути увагу на те, що саме такі управлінські рішення не змінюють загальної суми податку на прибуток підприємства, але вони впливають на розмір податкових платежів, що й створює умови для ефективного управління процесами формування прибутку підприємства.

В процесі управління податками, що сплачує підприємство, мають пільги з оподаткування, якими може скористуватися менеджмент підприємства за умов дотримання нормативно-правової бази України.

У процесі управління прибутком ПрАТ «Оболонь» суттєве значення має не тільки розробка заходів щодо збільшення прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства, а також його оптимальний розподіл та використання. ПрАТ «Оболонь», яке у 2019 та 2020 рр. отримує стабільний прибуток, за рахунок якого має забезпечувати інтенсивний тип економічного

розвитку. Зауважено, що те підприємство, яке не може забезпечити його розширене відтворення, наростити свій економічний потенціал за рахунок прибутку, можна вважати потенційним банкрутом, а саме, підприємством з неефективним управлінням процесами розподілу та використання прибутку в цілому.

Фінансова політика ПрАТ «Оболонь» визначає в яких пропорціях і на які цілі використовується прибуток. Так частина прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, після сплати обов'язкових платежів, спрямовується на виплату дивідендів власникам акцій, а також інші цілі, що пов'язані з фінансово-господарською діяльністю підприємства. Наприклад, це можуть бути добровільні внески до благодійних фондів та/або безповоротна фінансова допомога іншим суб'єктам господарювання та інше. Отже, ця частина прибутку не сприяє збільшенню фінансових ресурсів підприємства і, як наслідок, не може бути використана для його економічного розвитку.

В сучасних умовах господарювання виплата дивідендів є необхідною складовою фінансової політики ПрАТ «Оболонь», яка створює його інвестиційну привабливість та впливає на конкурентоспроможність.

Після виплати підприємством дивідендів та використання прибутку на інші цілі, його частина, що залишається в розпорядженні підприємством, збільшує його фінансові ресурси і, як наслідок, економічний потенціал. Частково прибуток використовується на збільшення резервного (за умов, якщо його розмір не досяг визначеного рівня) та статутного капіталу, а також він може залишатися нерозподіленим. Кошти, що залишилися в розпорядженні підприємства, можуть інвестуватися в оборотні або необоротні активи підприємства ПрАТ «Оболонь», які воно використовує для забезпечення фінансово-господарської діяльності, метою якої є отримання прибутку [43, с. 155-156].

На ПрАТ «Оболонь» доцільно передбачити планові заходи збільшення прибутку, які можуть бути наступного характеру:

- 1) збільшення випуску продукції підприємства;
- 2) покращення якості продукції;

- 3) продаж зайвого устаткування та здавання його в оренду;
- 4) зниження собівартості продукції за рахунок раціонального використання фінансових, трудових та матеріальних ресурсів, виробничих потужностей та робочого часу;
- 5) диверсифікація виробництва;
- 6) розширення ринку збуту продукції;
- 7) підвищення продуктивності праці;
- 8) ліквідація невиробничих витрат та втрат;
- 9) підвищення технічного рівня виробництва.

На ПрАТ «Оболонь» є всі необхідні ресурси для постійного вдосконалення засобів виробництва. Упровадження нової техніки, удосконалювання технології, впровадження прогресивних технологій виробництва пива, комплексна механізація й автоматизація виробничих процесів, дозволяють суттєво знижувати собівартість продукції і, як наслідок, підвищувати прибуток підприємства.

Нове високотехнологічне обладнання дозволяє зменшити чисельність працівників, що його обслуговують, а це, у свою чергу, призводить до зниження витрат на оплату праці працівників у розрахунку на одиницю продукції.

ПрАТ «Оболонь» слід освоювати нові ринки збуту продукції, як в Україні, так і за кордоном. Продукція підприємства може конкурувати на закордонному ринку та має потенціал для його розширення, оскільки відрізняється значно нижчою ціною. У свою чергу це потребує певні зусилля для просування продукції підприємства. Для реалізації цього завдання потрібні певні витрати для проведення маркетингових досліджень і залучення висококваліфікованих спеціалістів. З метою розширення частки вітчизняного ринку потрібно проводити ефективну рекламну компанію, яка потребує відповідного фінансування.

Підвищення продуктивності праці забезпечує збільшення прибутку підприємства. Так зростання продуктивності праці сприяє зниженню витрат праці у розрахунку на одну одиницю продукції, за рахунок чого зменшується і

питома вага заробітної плати в структурі собівартості продукції. Для підвищення продуктивності праці підприємству доцільно запровадити різноманітні мотиваційні заходи:

- застосування «системи грейдів» як системи оплати праці на ПрАТ «Оболонь», що дозволить оптимізувати фонд оплати праці та зробити систему нарахування заробітної плати більш гнучкою;

- жорстка залежність оплати праці від фактичних результатів праці працівника;

- забезпечення доставки працівників на роботу та з роботи за затвердженими маршрутами;

- забезпечення матеріальної допомоги працівникам із нагоди ювілейних та інших визначних дат та інше.

Ураховуючи специфіку виробництва слід проводити профілактичне оздоровлення та медичне обстеження працівників за рахунок коштів підприємства, організувати санаторно-курортне лікування для тих, хто потребує лікування тощо.

Резерви збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» визначаються для кожного виду товарної продукції, основними джерелами якого є: збільшення об'єму випуску та реалізації продукції; зниження собівартості за рахунок економного використання ресурсів підприємства, покращення якості продукції та підвищення її продуктивності, розширення ринків збуту продукції.

3.2. Проект удосконалення організаційної структури управління персоналом ПрАТ «Оболонь» з метою збільшення прибутку

Обґрунтування проблематики впровадження заходу. Головною, трагічною подією нашого українського суспільства стала війна, яку почала російська федерація 24 лютого 2022 року. Господарський комплекс України опинився в умовах військових дій, які проводились і проводяться безпосередньо на території країни (Донецька, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Сумська, Чернігівська, Харківська та Херсонська області). Обстрілювали та продовжують обстрілювати крилатими ракетами всі регіони України. Військові дії відбуваються і зараз. Суттєво постраждала інфраструктура нашої країни, метою ворога є знешкодження всього, що створював Український народ. Отже, за таких трагічних умов і безмежної віри у світле майбутнє нашої України, розроблялися пропозиції для ПрАТ «Оболонь», що полягають у збільшенні його прибутку.

У параграфі 3.1 роботи нами були визначені можливі резерви збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» і економічні напрямки зростання прибутку досліджуваного підприємства. За умов обмеженості статистичної та облікової інформації, що стосується фінансово-господарської діяльності підприємства, зробимо прогнозування прибутку лише за рахунок скорочення адміністративних та виробничих витрат.

Варто додати, що виробнича потужність підприємства у 2020 становила лише 65%. За умов неповної загрузки виробничої потужності пропозиції економічного збільшення прибутку підприємства доцільною є пропозиція скорочення чисельності саме адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого персоналу.

Визначення тільки цього заходу підвищення прибутку пов'язано з тим, що підприємство працює в умовах військового стану. У зв'язку з чим, на підприємстві прогнозується скорочення прибутку. Перш за все, відбулося скорочення ринків збуту продукції. Так на офіційному сайті підприємства

оприлюднена заява керівництва, що стосується рішення «про припинення будь-якої співпраці із Російською федерацією та компаніями на її території. Ми не підтримуємо будь-яких зв'язків із країною-агресором. Використання на території Росії українських торгових марок від компанії «Оболонь» суперечить нашим принципам та громадянській позиції» ще з 2015 року.

Також слід наголосити, що ПрАТ «Оболонь» веде активу підтримку Збройних сил України. «Всі виробничі майданчики компанії «Оболонь» працюють в умовах воєнного стану та направили свої зусилля на стратегічне забезпечення захисників України та цивільного населення питною водою та необхідною військовою допомогою». У свою чергу, це потребує від компанії додаткових фінансових ресурсів, що не були враховані у фінансових планах підприємства. Але ця підтримка спрямована на перемогу України.

Проведення бойових дій на території України порушили логістичні шляхи матеріального та технічного постачання підприємства, а також шляхи збуту продукції. У разі знищення ворогом нафто-переробного комплексу, в Україні відчувається суттєвий дефіцит палива, що впливає на логістичну систему підприємства.

Обґрунтування впровадження запропонованого заходу. Наслідками цієї війни для ПрАТ «Оболонь», як показує статистична звітність за даними Інтернет сайтів, є суттєве скорочення виробництва продукції та ринків її збуту (в тому числі і «Сухий закон», який тимчасово введений у березні), в тому числі і за рахунок тимчасово-окупованих територій України. Відомо, що виробничий персонал складається із основних та допоміжних працівників, які володіють відповідними знаннями технологічного процесу, його особливостями, рецептурою, технологічними нормативами, тобто унікальними знаннями виробництва продукції, у тому числі «секретами пивоваріння», тому задачами керівництва стає збереження трудового потенціалу ПрАТ «Оболонь».

Отож, пропонуємо вивільнення працівників досліджуваного підприємства, за рахунок адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу, з метою збільшення прибутку

підприємства, внаслідок економії фонду оплати праці, тобто адміністративних та виробничих витрат. Це обумовлено невідповідністю існуючої організаційної структури управління персоналом підприємства до її виробничої програми з урахуванням умов воєнного стану та інших економічних факторів.

Відповідно до кадрової політики підприємства, що спрямована на збереження виробничого персоналу, як вже наголошувалося вище, володіючого унікальними секретами технології пивоваріння та у будь-яку мить здатного приступити до нарощування виробничої потужності, пропонується вивільнити саме адміністративно-управлінський та низько кваліфікований персонал. Доцільність цього заходу може підтвердити і ситуація, що склалася на ринку праці в Україні. Так при високому рівні безробіття (значну чисельність яких становлять саме фахівці з вищою освітою), спостерігається суттєвий дефіцит висококваліфікованих робітників. Отже, збереження виробничого персоналу є пріоритетним завданням для підприємства.

Таким чином, виходячи з вищезазначеного, з сучасних умов функціонування підприємства, на нашу думку, ПрАТ «Оболонь» доцільно запропонувати скорочення адміністративних витрат за рахунок вивільнення адміністративного персоналу та частки низько кваліфікованого виробничого персоналу, які у даний час не повністю навантажені виробничими завданнями, що дозволить зекономити фонд оплати праці, тобто зменшити адміністративні та виробничі витрати.

Проведена у параграфі 2.2 кваліфікаційної роботи оцінка ефективності використання персоналу підприємства, дала змогу виокремити ряд проблем, які притаманні ПрАТ «Оболонь».

Наслідками цієї диспропорції у структурі персоналу можуть стати наступні тенденції:

– нераціональне використання трудових ресурсів підприємства, що відображається на показниках продуктивності та трудомісткості праці персоналу;

– невідповідність чисельності адміністративно-управлінського персоналу їх трудовому навантаженню, яка має тенденцію до зменшення, призводить до зниження коефіцієнту трудової участі. Як вже наголошувалося, це спричинено зменшенням обсягів виробництва і реалізації продукції в умовах воєнного часу та з урахуванням впливу інших економічних факторів вітчизняної та світової економіки. Наслідки цих подій, при збереженні існуючого рівня оплати праці цієї категорії персоналу, порушують ефективність формування фонду оплати праці на підприємстві. Аналогічна ситуація відбувається з залученням низько кваліфікованого виробничого персоналу, зі зменшенням виробничої потужності зменшується і виробниче навантаження робітників. При збереженні рівня їх заробітної плати це також призводить до неефективного формування фонду оплати праці.

Динаміка структури фонду заробітної плати представлена на рисунку 3.4.

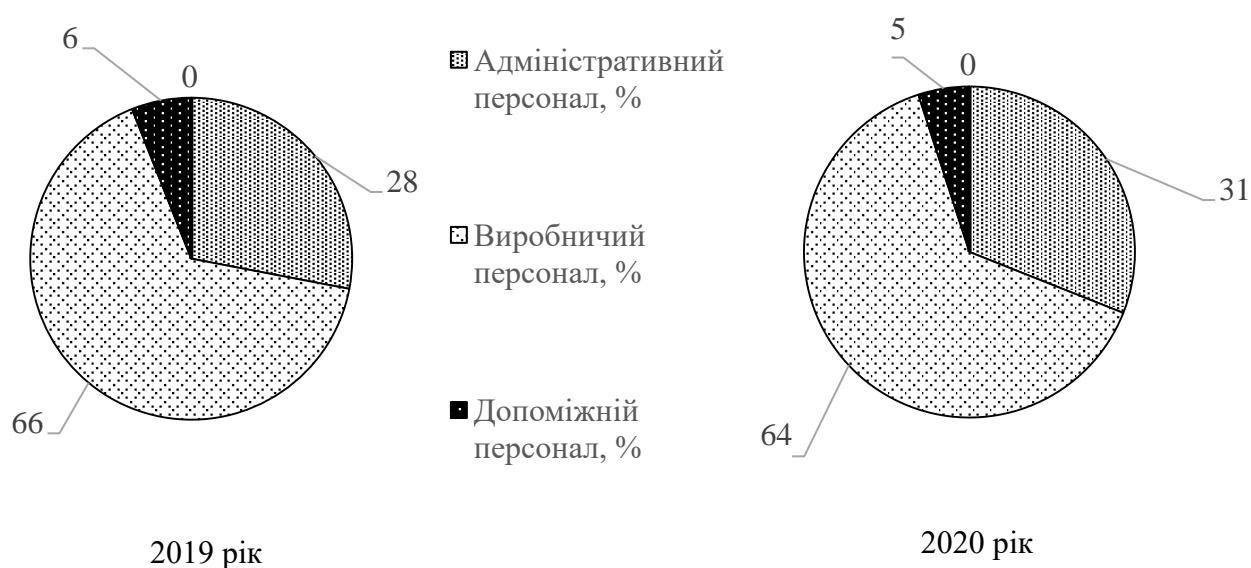

Рис. 3.4. Динаміка структури фонду заробітної плати ПрАТ «Оболонь»

Джерело: складено і розраховано автором.

Адміністративно-управлінський персонал представлений керівниками, їх заступниками, співробітниками, що очолюють структурні, виробничі підрозділи тощо. Отже, вивільнення адміністративного персоналу за визначених умов,

вважаємо доцільним заходом збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь». В умовах діджиталізації майже всіх сфер суспільного життя і вимушених умов воєнного стану, можна вважати цей захід обґрунтованим.

Аналіз структури фонду заробітної плати дозволяє стверджувати, питома вага адміністративного персоналу становить у 2019 році – 28%, у 2020 році – 31%. Таким чином, витрати на оплату праці адміністративного персоналу складають майже одну третину фонду заробітної плати.

Результати аналізу дозволяють стверджувати, що витрати на оплату праці саме адміністративного персоналу є досить суттєвими та мають тенденцію до збільшення. Порівняння середньорічної заробітної плати низько кваліфікованого персоналу, яка становить 10,89 тис. грн, при порівнянні зі середньорічною заробітною платою, наприклад, менеджера – 17,2 тис. грн, дає таке співвідношення на третину більше 38,6% : 61,2%, відповідно. Отже, економічні наслідки зменшення трудового навантаження саме у категорії адміністративного персоналу є значнішими. Таким чином, на засаді всього вищезазначеного можна зробити висновок про неоптимальний розподіл фонду заробітної плати на підприємстві.

З метою економічного обґрунтування запропонованого заходу доцільно провести аналіз структури заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь». Розподіл кількості штатних працівників за розмірами нарахованої їм заробітної плати у 2021 році має наступний вигляд:

до 6000,00 грн – 70 осіб;

від 6000,01 до 9000,00 грн – 255 осіб;

від 9000,01 до 12000,00 грн – 394 осіб;

від 12000,01 до 15000,00 грн – 695 осіб;

від 15000,01 до 20000,00 грн – 371 осіб;

від 20000,01 до 25000,00 грн – 325 осіб;

понад 25000,00 грн – 208 осіб.

Використання статистичного аналізу для розподілу (опису) заробітної плати полягає у виявленні закономірностей, встановленні впливу одного явища на інше, констатації взаємозалежностей та взаємодії різних явищ.

Використання статистичного аналізу для розподілу (опису) заробітної плати дозволяє встановити той рівень заробітної плати, яку отримує найбільша чисельність працівників; розмір заробітної плати, яка поділяє всіх працівників на дві рівні частини; середньозважену заробітну плату; встановити розподіл заробітної плати між працівниками підприємства тощо. Отже, використання цього аналізу дозволяє обґрунтувати висновки стосовно того, яку категорію персоналу та чисельність співробітників доцільно вивільнити з точки зору ефективної економії фонду заробітної плати та кадрової політики підприємства.

Таблиця 3.1

Показники, що використовуються при проведенні статистичного аналізу розподілу заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» за 2021 року

Середньоріч на заробітна плата, грн.	Осіб f (частота)	Сума накопичених частот S	Середина інтервалу x'_i	$x'_i \cdot f$	$\bar{x} = \frac{\sum x'_i \cdot f}{\sum f}$	$x_i - \bar{x}$
від 3000,00 до 6000,00	70	70	4500	315000	14435,72	-9935,72
від 6000,01 до 9000,00	255	325	7500	1912500		-6935,72
від 9000,01 до 12000,00	394	719	10500	4137000		-3935,72
від 12000,01 до 15000,00	695	1414	13500	9382500		-935,72
від 15000,01 до 18000,00	471	1885	17500	8242500		3064,28
від 18000,01 до 21000,00	216	2101	19500	4212000		5064,28
від 21000,01 до 24000,00	117	2218	22500	2632500		8064,28
від 24000,01 до 27000,00	74	2292	25500	1887000		11064,28
від 27000,01 до 30000,00	26	2318	28500	741000		14064,28
Усього	2318	-	-	33462000		-

Джерело: складено автором

Розрахунок показників, на засаді яких здійснюється статистичний аналіз розподілу заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» наведений у таблиці 3.1.

Статистичний аналіз розподілу середньорічної заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» за 2021 року наведений у таблиці 3.2.

Проаналізувавши структуру заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» за рівнем доходу, можна зробити наступні висновки.

Таблиця 3.2

**Статистичний аналіз розподілу середньорічної заробітної плати
працівників ПрАТ «Оболонь» за 2021 року**

Статистичний показник	Значення	Методика розрахунку
Мода, M_o [грн]	12860,0	$M_o = x_{M_o} + h_{M_o} \frac{(f_{M_o} - f_{M_{o-1}})}{(f_{M_o} - f_{M_{o-1}}) + (f_{M_o} - f_{M_{o+1}})} \quad (3.1)$ $M_o = 12000 + 1500 \frac{695 - 394}{(695 - 394) + (695 - 471)} = 12860,0$
Медіана, M_e [грн]	14436,31	$M_e = x_{M_e} + i_{M_e} \frac{\frac{\sum f}{2} - f_{M_e-1}}{f_{M_e}} \quad (3.2)$ $M_e = 12000 + 1500 \frac{\frac{2318}{2} - 394}{471} = 14436,31$
Середня зважена, \bar{x} [грн]	14435,72	$\bar{x} = \frac{\sum x_i f_i}{\sum f_i} = \frac{x_1 f_1 + x_2 f_2 + \dots + x_n f_n}{f_1 + f_2 + \dots + f_n} \quad (3.3)$
Розмах варіації, R [грн]	27000	$R = X_{max} - X_{min} \quad (3.4) R = 30000 - 3000 = 27000.$
Середньоквадратичне відхилення, σ [грн]	4987,54	$\sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f}, \quad \sigma = \sqrt{\sigma^2} \quad (3.4)$ $\sigma^2 = \frac{57661422347}{2318} = 4875505,76; \quad \sigma = 4987,54$
Коефіцієнт варіації, v [%]	34,6	$v = \frac{\sigma}{\bar{x}} \cdot 100\%, \quad (3.5) v = \frac{4987,54}{14435,72} \cdot 100\% = 34,6\%$ <p align="center">$v < 33\%$ – варіація однорідна</p>
Асиметричність, A	0,32	$A = \frac{\bar{x} - M_o}{\sigma} \quad (3.6), A = \frac{14435,72 - 12860,0}{4987,54} = 0,32$

Джерело: складено автором

Модальний інтервал знаходиться в межах групи від 12000,01 до 15000,00, так як на цей інтервал припадає найбільша частота (695). Отриманий результат $M_o = 12860,0$ грн. Це означає, що модальна заробітна плата на підприємстві

складає 12860,0 грн., тобто найбільша кількість працівників ПрАТ «Оболонь» отримає заробітну плату у розмірі 12860,0 грн.

Медіанний інтервал знаходиться у групі від 12000,01 до 15000,00 грн, так як в межах цього інтервалу розташована варіанта, яка ділить сукупність на дві рівні частини ($2318/2 = 1159$). Це означає, що одна половина працівників підприємства отримає заробітну плату менше ніж 14436,31 грн, а друга більше ніж 14436,31 грн.

Середньозважена заробітна плата на ПрАТ «Оболонь» у 2021 році становить 14435,72 грн.

Результати розрахунків свідчать про те, що у 2021 році на ПрАТ «Оболонь» розмах варіації заробітної плати співробітників становив 27000 грн.

Середньоквадратичне відхилення $\sigma = 4987,54$, тобто середнє відхилення заробітної плати від її середнього значення, становить 4987,54 грн.

Коефіцієнт варіації дорівнює 34,6%, тому сукупність є неоднорідною, отже, коливання заробітної плати є суттєвими. Це пояснюється тим, що на підприємстві менше ніж 50% основних працівників, які отримують однорідний розмір заробітної плати. Значна чисельність працівників підприємства, які отримують високу заробітну плату, яка вище середньозваженої – 14435,72 грн. Доведено, що у симетричному розподілі характеристики центра – середня, мода, медіана – мають однакові значення, в асиметричному між ними існують певні розбіжності.

Коефіцієнт асиметрії (0,32) відображає правосторонню асиметричність розподілу заробітної плати між працівниками підприємства, що обґрунтована долею високих зарплат: сумарний розмір склав майже 40% фонду оплати праці по підприємству.

Таким чином проведений статистичний аналіз розподілу середньорічної заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» 2021 року, а саме отримані значення коефіцієнту варіації – 34,6% та асиметричності розподілу – 0,32 од.,

підтверджує пропозицію автора роботи, яка стосується вивільнення адміністративного персоналу.

Окрім економічного обґрунтування, це має й соціальне значення. Саме цей захід дозволить зберегти робочі міста, а відповідно й дохід, працівникам підприємства з невисокими заробітними платами, особливо в умовах військового стану.

Зокрема, з огляду на те, що на ПрАТ «Оболонь» діє 18 адміністративних підрозділів: відділ управління персоналом, економічний відділ, бухгалтерія, відділ зовнішньо-економічних зв'язків, відділ маркетингу, ІТ-відділ та ін., їх реорганізація, об'єднання та перерозподіл посадових обов'язків дозволить скоротити деяку частину персоналу (від одного до трьох працівників з підрозділу). Ці заходи можливо реалізувати за допомогою процедури атестації кадрів та оцінки їх професійної завантаженості, шляхом прийняття управлінських рішень стосовно вивільнення окремих працівників.

На ПрАТ «Оболонь» у 2020 році середньооблікова кількість працівників становила 2318 осіб. Структура персоналу була представлена наступним чином:

- керівники – 276 осіб (11,9%);
- професіонали та фахівці – 693 осіб (29,9%);
- технічні службовці – 44 осіб (1,9%);
- кваліфіковані та інших робітники – 1305 осіб (56,3%).

В умовах військового стану в Україні пропонуємо удосконалити структури персоналу ПрАТ «Оболонь» з метою збільшення прибутку за рахунок скорочення адміністративних та виробничих витрат, а саме скорочення фонду заробітної плати на ПрАТ «Оболонь» на 4%. Скорочення фонду заробітної пропонується здійснити за рахунок вивільнення адміністративно-управлінського персоналу на 2,24% (52 особи) та виробничого персоналу 1,16% (27 осіб). Загальна чисельність працівників, які потрапляють під вивільнення становить 79 осіб (3,4%). Вивільнення адміністративно-управлінського персоналу повинно відбуватися на підставі проведення його атестації з урахуванням коефіцієнту трудової участі. Атестацію персоналу ПрАТ «Оболонь» доцільно проводити за

допомогою кваліфікаційного методу, суть якого полягає у розробки та затвердженні шкали кількісних та якісних показників у відповідності до кадрової політики підприємства. На засаді затвердженої шкали оцінок формується «Таблиця професійної відповідності працівників», до якої заносяться результати атестації працівника. Таблиці професійної відповідності працівників розроблюються для кожної категорії персоналу підприємства.

За результатами запропонованих вище заходів пропонується скоротити фонд оплати праці ПрАТ «Оболонь» у 2023 році на ПрАТ «Оболонь» на 14446 тис. грн з 33458,8 тис. грн до 19012,8 тис. грн.

Пропонується провести вивільнення персоналу ПрАТ «Оболонь» наступним чином:

1. *Менеджери* – 27 осіб з середньорічною заробітною платою – 15,7 тис. грн.

Фонд оплати праці = 5086,8 тис. грн: 15,7 тис. грн · 27 осіб = 423,9 тис. грн · 12 місяців = 5086,8 тис. грн.

2. *Адміністратори* – 20 осіб з середньорічною заробітною платою – 17,2 тис. грн.

Фонд оплати праці = 4128 тис. грн: 17,2 тис. грн · 20 осіб = 344,0 тис. грн · 12 місяців = 4128,0 тис. грн.

3. *Директори* – 5 осіб з середньорічною заробітною платою 29,2 тис. грн.

Фонд оплати праці = 1680 тис. грн: 28,0 тис. грн · 5 осіб = 140,0 тис. грн · 12 місяців = 1680,0 тис. грн.

4. *Низько кваліфіковані працівники* – 27 осіб з середньорічною заробітною платою – 10,96 тис. грн.

Фонд оплати праці = 3551,2 тис. грн: 10,96 тис. грн · 27 осіб = 295,93 тис. грн · 12 місяців = 3551,2 тис. грн.

Фонд плати праці працівників, що вивільняються – 14446 тис. грн.

Результати запропонованого заходу представлені в таблиці 3.3.

**Економія фонду оплати праці від впровадження заходу на
ПрАТ «Оболонь»**

Категорія персоналу	Чисельність осіб, що підлягають вивільненню	Питома вага у загальній чисельності персоналу, %	Середньорічна заробітна плата, тис. грн	Економія фонду оплати праці, тис. грн
1	2	3	4	5
адміністративно-управлінський персонал, у тому числі:				
директор	5	0,22	20,0	1680
менеджер	27	1,16	15,7	5086,8
адміністратор	20	0,86	17,2	4128
<i>Всього за категорією</i>	<i>52</i>	<i>2,24</i>	<i>-</i>	<i>10894,8</i>
Виробничий персонал, у тому числі:				
Низько кваліфікований працівник	27	1,16	10,96	3551,2
<i>Всього за категорією</i>	<i>27</i>	<i>1,16</i>	<i>10,89</i>	<i>3551,2</i>
<i>Економія фонду оплати праці</i>	<i>79</i>	<i>3,4</i>	<i>-</i>	<i>14446</i>

Джерело: складено автором

На засаді показників прибутковості на ПрАТ «Оболонь» розрахуємо обсяг прибутку підприємства за рахунок вивільнення адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу, з метою збільшення прибутку підприємства, внаслідок економії фонду оплати праці, тобто адміністративних витрат на 3,02% (10894,8 тис. грн) та операційних витрат на 0,07% (3551,2 тис. грн), відповідно (табл. 3.4).

Планування здійснюємо на підставі методу екстраполяція, який ґрунтується на прогнозуванні подій, враховуючи аналіз показників, що мали місце у минулі роки.

За результатами розрахунків можна зробити наступний висновок. Запропонований резерв збільшення прибутку підприємства виявився ефективним, так як позитивно вплинув на результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Зокрема, впровадження даного заходу дозволяє

збільшити прибуток ПрАТ «Оболонь» та забезпечити оптимальну структуру управлінського персоналу.

Таблиця 3.4

Вплив запропонованого заходу на економічні показники господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» до і після його впровадження

Показники	Роки		Відхилення (+,-)	
	До впровадження, 2020 рік	Після впровадження заходу	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	5549706	5549706	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	4070109	4070109	0	0
Валовий прибуток, тис. грн	1479597	1479597	0	0
Інші операційні доходи, тис. грн	74094	74094	0	0
Адміністративні витрати, тис. грн	361150	350255,2	10894,8	-3,02
Виробничі витрати, тис. грн	5452180	5448628,8	3551,2	-0,07
Фонд оплати праці, тис. грн.	705528	691082	-14446	2,1
Витрати на збут, тис. грн	-719636	-719636	0	0
Інші операційні витрати, тис. грн	-6593	-6593	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	466312	480758	14446	3,09
Інші фінансові доходи, тис. грн	338280	338280	0	0
Інші доходи, тис. грн	15776	15776	0	0
Фінансові витрати, тис. грн	-255444	-255444	0	0
Втрати від участі в капіталі, тис. грн	-1618	-1618	0	0
Інші витрати, тис. грн	-238394	-238394	0	0
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	324912	339358	14446	4,5
Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн	-64982	-67871,6	-2889,6	4,5
Чистий прибуток, тис. грн	259930	271486,4	11556,4	4,5

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПрАТ «Оболонь».

Таким чином, було скорочено адміністративні витрати ПрАТ «Оболонь» на 3,02% (10894,8 тис. грн) та виробничі витрати на 0,07% (3551,2 тис. грн), відповідно, за рахунок скорочення фонду оплати праці з 705528,0 тис. грн до 691082,0 тис. грн (на 14446,0 тис. грн тобто на 2,1%). На підставі методу екстраполяції, суть якого полягає в тому, «...що на основі динамічного ряду статистичних даних визначається основна тенденція зміни (тренд), і ця тенденція

поширюється на майбутнє» було спрогнозовано, що підприємство при збереженні обсягу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), собівартості, валового прибутку та інших операційних доходів на тлі збереження обсягу витрат, окрім адміністративних, виробничих та витрат з податку на прибуток, отримає чистий прибуток у розмірі 271486,4 тис. грн, на 11556,4 тис. грн більше (на 4,5%).

Аналіз показників рентабельності та порівняння їх фактичних значень з проектними представлений у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Вплив запропонованого заходу на показники оцінки рентабельності

ПрАТ «Оболонь»

Показники	Роки		Відхилення (+,-)	
	До впровадження, 2020 рік	Після впровадження заходу	Абсолютне, (+,-)	Відносне, %
Показники рентабельності:				
рентабельність активів, %	4,4	4,6	0,2	4,55
рентабельність оборотних активів, %	19,5	20,4	0,9	4,62
рентабельність власного капіталу, %	10,7	11,2	0,5	4,67
рентабельність продажу, %	4,7	4,9	0,2	4,26
рентабельність операційної діяльності, %	8,5	8,8	0,3	3,5

Джерело: складено автором

Розраховані показники рентабельності дозволяють стверджувати, що дана пропозиція є ефективною та може бути впроваджена в діяльність ПрАТ «Оболонь».

За рахунок вивільнення персоналу на 79 осіб фонд оплати праці зменшився на 14446 тис. грн.

З даних таблиці 3.5 видно, що за рахунок скорочення адміністративних витрат на 10894,8 тис. грн та виробничих витрат на 3551,2 тис. грн на підставі економії фонду оплати праці з 705528,0 тис. грн до 691082,0 тис. грн, шляхом скорочення адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу підприємства, можна отримати збільшення чистого

прибутку ПрАТ «Оболонь» у прогнозному році порівняно з 2020 роком на 11556,4 тис. грн.

Таким чином, впровадження запропонованого заходу, який стосується вивільнення працівників підприємства, за рахунок адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу, результатом якого є економія фонду оплати праці, можна вважати обґрунтованим, що підтверджується відповідними розрахунками та дає можливість підприємству збільшити його економічний прибуток.

Висновки по розділу 3

У розділі 3 під назвою «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутку підприємства» розроблена процедура виявлення резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь», яка складається з трьох етапів аналітичного, організаційного та функціонального. За допомогою якої обґрунтовані резерви зростання прибутку підприємства. Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розроблення заходів з їх мобілізації.

Доведено, що збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за рахунок збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг); за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції; за рахунок економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців; за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці.

Розроблена структура механізму управління прибутком ПрАТ «Оболонь» охоплює ринковий механізм регулювання, формування й використання прибутку, державне нормативно-правове регулювання із питань формування й розподілу прибутку, внутрішній механізм регулювання окремих аспектів

формування, розподілу й використання прибутку, систему конкретних методів і прийомів здійснення управління прибутком.

Проаналізувавши структуру заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» за рівнем доходу, зроблені наступні висновки. Найбільша кількість працівників ПрАТ «Оболонь» отримає заробітну плату у розмірі 12860,0 грн. Половина працівників підприємства отримає заробітну плату менше ніж 14436,31 грн, а друга більше ніж 14436,31 грн. У 2021 році на ПрАТ «Оболонь» розмах варіації заробітної плати співробітників становив 27000 грн. Середнє відхилення заробітної плати від її середнього значення, становить 4987,54 грн. Коефіцієнт варіації дорівнює 34,6%, тому сукупність є неоднорідною, отже, коливання заробітної плати є суттєвими. Проведений статистичний аналіз розподілу заробітної плати працівників ПрАТ «Оболонь» за 2021 рік, підтверджує пропозицію автора роботи, яка стосується скорочення адміністративного та низько кваліфікованого персоналу.

Впровадження запропонованих резервів збільшення прибутку підприємства», а саме скорочення адміністративних витрат на 3,02% (10894,8 тис. грн) та операційних витрат на 0,07% (3551,2 тис. грн), відповідно, призведе до збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь». Впровадження запропонованого заходу, який стосується вивільнення працівників підприємства, за рахунок адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу, результатом якого є економія фонду оплати праці, можна вважати обґрунтованим, що підтверджується відповідними розрахунками та дає можливість підприємству збільшити його прибуток.

Доведено, що за рахунок скорочення адміністративних витрат на 10894,8 тис. грн та виробничих витрат на 3551,2 тис. грн на підставі економії фонду оплати праці з 705528,0 тис. грн до 691082,0 тис. грн, шляхом скорочення адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу на ПрАТ «Оболонь», можна отримати збільшення чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» у прогностному році порівняно з 2020 роком на 11556,4 тис. грн.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження зроблені наступні висновки:

1. Доведено, що з розвитком економічної теорії підходи до визначення сутності прибутку постійно ускладнюються. У сучасних підходах прибуток визначається як основний фінансовий результат умілого та успішного здійснення бізнесу, в який підприємець вложив свій капітал, а також як показник, що найбільш повно відображає ефективність виробництва, обсяги і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Встановлено, що сутність прибутку розкривається через його функції, перелік яких включає контролюючу, відтворювальну, стимулюючу, бюджетоутворюючу (фіскальну), соціальну, оцінювальну та розподільчу.

Прибуток є кінцевим результатом діяльності підприємства, що характеризує абсолютну ефективність його роботи, а також основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування.

2. Доведено, що на процес формування прибутку впливають наступні чинники: економічні, соціальні, екологічні, матеріально-технічні, організаційно-управлінські, ринково-маркетингові та нормативно-правові.

Обґрунтовано існування декількох методів оцінки формування прибутку підприємства, до яких можна віднести метод прямого рахунку, аналітичний, нормативний методи, а також методи екстраполяції та суміщеного розрахунку. Для оцінки формування та використання прибутку підприємств використовується комплекс показників: коефіцієнти віддачі та місткості, матеріаломісткості продукції, індекс зростання основних засобів, рентабельність продажів продукції, активів підприємства та власного капіталу.

3. Приватне акціонерне товариство «ОБОЛОНЬ» діє на підставі Статуту підприємства затвердженого Загальними зборами акціонерів Публічного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ», яке створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку. Товариство спрямовано на

задоволення вимог споживачів, суспільства, збереження навколишнього середовища та соціальну відповідальність бізнесу. ПрАТ «Оболонь» є найбільшим виробником пива в Україні. Експортна програма ПрАТ «Оболонь» створення позитивного іміджу України як стабільного та надійного партнера.

ПрАТ «Оболонь» є юридичною особою приватного права з дати його державної реєстрації. Товариство має право здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не суперечить чинному законодавству України і відповідає цілям, передбаченим Статутом. Органами ПрАТ «Оболонь» є загальні збори акціонерів, Наглядова рада, Виконавчий орган, Ревізійна комісія та Президент Товариства.

3. За результатами фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» у 2020 році підприємство отримало чистий дохід у розмірі 5549,7 млн. грн. На загальний приріст доходів вплинули: дохід від продажу пива, що збільшився на 4,15%; дохід від продажу слабоалкогольних напоїв на 15,25%, дохід від іншої реалізації на 35,0% .

Діяльність ПрАТ «Оболонь» спрямована на збільшення обсягу випуску продукції та розширення асортименту, завоювання нових ринків збуту. За результатами аналізу показників ділової активності ПрАТ «Оболонь» можна стверджувати, що практично всі показники характеризують позитивну динаміку, що можна розцінювати як позитивну ділову активність на підприємстві.

Порівняння темпів зростання чистого доходу від реалізації продукції підприємства на тлі зменшення собівартості реалізованої продукції є позитивним економічним явищем, який свідчить про інтенсивний шлях розвитку ПрАТ «Оболонь».

5. Формування чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» здійснюється під впливом зростання виручки від реалізації продукції та валового прибутку на тлі зменшення її собівартості, що стало позитивним економічним явищем, який свідчить про інтенсивний шлях розвитку ПрАТ «Оболонь». Збільшення прибутку від операційної діяльності відбулась за рахунок суттєвого зменшення

інших операційних витрат, що позитивно вплинуло на формування прибутку підприємства.

За результатами аналізу техніко-економічних показників діяльності підприємства встановлено, що за аналізований період відбулося збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції. Зроблений висновок про ефективну виробничу діяльність ПрАТ «Оболонь».

6. У кваліфікаційній роботі розроблена процедура виявлення резервів збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь», яка складається з трьох етапів аналітичного, організаційного та функціонального. За допомогою якої обґрунтовані резерви зростання прибутку підприємства. Визначення резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованій методиці розроблення заходів з їх мобілізації.

Доведено, що збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь» можливо за рахунок збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг); за рахунок зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції; за рахунок економії і раціонального використання коштів на оплату праці робітників та службовців; за рахунок запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці.

Формування та реалізація ефективної податкової політики ПрАТ «Оболонь» сприяє зниженню податкового тиску, зменшенню обсягу податкових платежів, а отже, збільшенню обсягу фінансових ресурсів, що залишаються в розпорядженні підприємства та можуть бути використані для його подальшого розвитку.

7. Під управлінням прибутком ПрАТ «Оболонь» необхідно розуміти побудову системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта господарювання, яка розглядається як сутність взаємопов'язаних елементів, кожних з яких виконує певну роботу, спільна дія котрих забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини.

Розроблена структура механізму управління прибутком ПрАТ «Оболонь» охоплює ринковий механізм регулювання, формування й використання прибутку, державне нормативно-правове регулювання із питань формування й розподілу прибутку, внутрішній механізм регулювання окремих аспектів формування, розподілу й використання прибутку, систему конкретних методів і прийомів здійснення управління прибутком.

Запропоновано, що управління розподілом та використанням прибутку ПрАТ «Оболонь» доцільно здійснювати поетапно: формування інформаційної бази; здійснення ретроспективного аналізу використання прибутку підприємства; дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників; визначення напрямів розподілу прибутку у поточному період з врахуванням стратегічних та тактичних цілей підприємства; розроблення системи управлінських рішень по забезпеченню повного та ефективного використання розподіленого прибутку; забезпечення контролю за виконанням управлінських рішень; корегування окремих управлінських рішень.

8. Впровадження запропонованих резервів збільшення прибутку підприємства», а саме скорочення адміністративних та виробничих витрат, призведе до збільшення прибутку ПрАТ «Оболонь». Впровадження запропонованого заходу, який стосується вивільнення працівників підприємства, за рахунок адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу, результатом якого є економія фонду оплати праці, можна вважати обґрунтованим, що підтверджується відповідними розрахунками та дає можливість підприємству збільшити його прибуток.

Доведено, що за рахунок скорочення адміністративних витрат на 10894,8 тис. грн та виробничих витрат на 3551,2 тис. грн на підставі економії фонду оплати праці з 705528,0 тис. грн до 691082,0 тис. грн, шляхом вивільнення адміністративно-управлінського та низько кваліфікованого виробничого персоналу на ПрАТ «Оболонь», можна отримати збільшення чистого прибутку ПрАТ «Оболонь» у прогностному році порівняно з 2020 роком на 11556,4 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз фінансового стану будівельної організації : монографія / заг. ред. О. М. Лівінського. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 94 с.
2. Антоненко О. Б. Управління прибутком енергопостачальних компаній: традиційні і новітні підходи : монографія / О. Б. Антоненко, М. В. Макарова ; ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). – Полтава : ПУЕТ, 2012. 202 с.
3. Азаренкова Г. М., Біломістний О. М., Біломістна І. І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : підруч. для студентів ВНЗ. Київ : УБС НБУ, 2014. 303 с.
4. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 328 с.
5. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посібник / Г.О. Швиданенко та ін., Державний вищий навчальний заклад „Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана”. Київ : КНЕУ, 2008. 344 с.
6. Бланк И. А. Управление прибылью. – К.: «Ника-Центр», 2006. 544 с.
7. Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навч. посібник./Н.М. Бондар – К.: Видавництво А.С.К., 2004. 400 с.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2002. 416 с.
9. Варналій З. С., Ващенко К. О., Кампо В. М., Лібанова Е. М. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. К. О. Ващенка. Київ : Персонал, 2010. 306 с.
10. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посібник/ О.О. Гетьман – К.:Центр навч. літератури, 2006. 488 с.
11. Геращенко О. Л. Економіка ХХІ: – країни – підприємства – людини / Олексій Геращенко ; [пер. з рос. М. В. Скоробогатова]. – 2-ге вид., перероб. і допов.. – Харків : Фоліо, 2019. 302 с.

12. Городня Т. А. Економіка інноваційного підприємства : тест. завдання для контролю знань студентів спец. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. 67 с.

13. Гурова К. Д. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / К. Д. Гурова, К. Д. Ганін ; Харків. торг.-екоп. ін-т Київ. нац. торг.-екоп. ун-ту. – 3-тє вид., перероб. та допов.. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 328 с.

14. Гуменюк В. В. Фінансово-економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання туристичної галузі : навч. посіб. / Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Плай, 2009. 260 с.

15. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. / І. М. Метошоп [та ін.] ; [за заг. ред. І. М. Метошоп] ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу, Каф. приклад. економіки, Каф. фінансів. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2020. 490 с.

16. Економіка підприємства: магістерський курс : навч. посіб. / [А. І. Яковлев та ін.] ; за ред. А. І. Яковлева, Л. С. Ларки ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХП", 2019. 511 с.

17. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / [Е. М. Забарна та ін.] ; Одес. нац. політехн. ін-т. – Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 411 с.

18. Економічна теорія : навч. посіб. / уклад.: Бойда С. В., Колосінська М. І., Белей С. І. ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : ЧНУ : Рута, 2021. 199 с.

19. Економічна теорія : підручник / [В. П. Якобчук та ін. ; під заг. ред. В. П. Якобчук] ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. – Київ : Ліра-К, 2020. 449 с.

20. Економічні і соціально-трудоі аспекти управління персоналом: теорія та практика : монографія / за заг. ред. Драган О. І. Київ : Кафедра, 2017. 271 с.

21. Економічний аналіз: Навч. посібник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. 680 с.

22. Законодавство України: «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» URL:<https://zakon.help/documents/z0047-01> (дата звернення: 3.05.2022).

23. Захаркін О. О. Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т, 2015. 399 с.

24. Захарченко В. І. Управління витратами і прибутком в інноваційній діяльності : навч. посіб. (конспект лекцій) / В. І. Захарченко, С. В. Філіппова, О. В. Балахонова ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Вінниц. соц.-екон. ін-т ун-ту "Україна". – Одеса : Гельветика, 2019. 195 с.

25. Звіт про сталий розвиток корпорації «Оболонь» URL:<http://report.obolon.ua> (дата звернення: 20.04.2022).

26. Звітність підприємства : завдання та метод. вказівки для практ. занять і самост. роботи, тест. завдання для студентів спец. 051 "Економіка", напряму підгот. 6.030504 "Економіка підприємства" ДФН і ЗФН / [уклад.: Куцик П. О., Полянська О. А., Чабанюк О. М.] ; Нац. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. 331 с.

27. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В.. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2015. 171 с.

28. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2000. 256 с.

29. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підручник 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 487 с.

30. Князь С. В., Яворська Н. П. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти : навч. посіб. / Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 103 с.

31. Коваленко О. В. Економіка та організація підприємства : навч. посіб. / Держ. закл. „Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка”. Луганськ : ДЗ „ЛНУ ім. Тараса Шевченка”, 2011. 120 с.

32. Коваль Т. О., Пономаренко О. О. Економіко-статистична діагностика підприємства : конспект лекцій / Харківський національний економічний ун-т. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. 78 с.

33. Кривов'язюк І. В., Божидарнік Т. В. Комплексна економічна діагностика підприємства : монографія. Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2012. 226 с.

34. Круш П. В. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток : навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко, В. І. Подвігіна ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". – К. : НТУУ "КПІ", 2012. 485 с.

35. Крючкова І. Р., Філіппова С. В. Інноваційно-інвестиційна діяльність промислового підприємства: симбіоз економічного оцінювання та залучення джерел фінансових та альтернативних ресурсів : монографія. Одеса : Бондаренко М. О., 2015. 189 с.

36. Курс мікроекономіки : навч. посіб. для студентів спец. "Економіка", "Облік і оподаткування", Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємство, торгівля та біржова діяльність" / [Ф. В. Абрамов та ін.] ; за ред. проф. Архієреєва С. І. ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 155 с.

37. Мікроекономіка : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 "Економіка підприємства", 071 "Облік і оподаткування", 073 "Менеджмент" / [В. М. Лич та ін.] ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. – Київ : КНУБА, 2018. 139 с.

38. Лихолат С. М., Городня Т. А. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 184 с.

39. Нусінов В. Я., Ярова. А. Б. Діагностика кризового стану підприємств з урахуванням фактору часу : монографія. Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2012. 204 с.

40. Організаційно-економічні основи управління прибутком сільськогосподарських підприємств : монографія / В. М. Жмайлов [та ін.] ; Сум. нац. аграр. ун-т. – Суми : СНАУ, 2014. 408 с.

41. Павленко О. П. Підприємство: економіка і фінанси : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за спец. "Менеджмент", "Публічне управління та адміністрування" / О. П. Павленко, А. Л. Розмарина ; Одес. держ. екол. ун-т, [Co-funded by the Erasmus + Programme of the European Union, Erasmus +Intense]. – Одеса : ТЕС, 2019. 212 с.

42. Петрушевська В. В., Можаровська П. П., Одинцова Н. О. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : конспект лекцій. Донецьк : Технопак, 2012. 105 с.

43. Підприємницька діяльність та економіка підприємства : навч. посіб. / С. Б. Довбня та ін., за заг. ред. С. Б. Довбні. Дніпро : Ліра, 2016. 438 с.

44. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.

45. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. / С. Ф. Покропивний – [2-ге вид. перероб та доп.]. – К.: КНЕУ, 2001. 352 с.

46. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 630 с.

47. Тридід О. М., Тижненко О. Г., Тижненко Л. О. Економіко-математичні моделі оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання: монографія. Київ : УБСНБУ, 2009. 213 с.

48. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І. Методика і методологія економічного аналізу: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 430 с.

49. Рекова Н. Ю. Економічний аналіз та аудит результатів реалізацій політики фіскальної децентралізації: теоретико-методологічні підходи та розвиток в Україні : монографія / Рекова Н. Ю. ; Донбас. держ. машинобуд. акад.. – Краматорськ : ДДМА, 2018. 559 с.

50. Сучасні проблеми економіки підприємства: собівартість продукції та управління витратами : навч. посіб. для студентів спец. 051 - "Економіка підприємства" / С. П. Сударкіна [та ін.] ; за ред. М. І. Ларки, С. П. Сударкіної ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.

51. Сучасні технології управління розвитком підприємств України: механізми, реалії, перспективи : монографія / Н. Р. Балук та ін., за заг. ред. Т. В. Гринько. Дніпропетровськ : Біла К. О., 2016. 503 с.

52. Татар М. С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". Харків : ХАІ, 2016. 99 с.

53. Трегубов О. С. Економіка підприємства : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / О. С. Трегубов [та ін.] ; за заг. ред. Трегубова О. С. ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. – Вінниця : ТВОРИ, 2019. 228 с.

54. Управління підприємницькою діяльністю : навч. посіб. Харків : Стильна типографія, 2018. 256 с.

55. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник – К.: МАУП, 2003. 288 с.

56. Фінанси підприємств : навч. посіб. / [Аніловська Г. Я. та ін. ; за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ЛьвДУВС, 2018. 439 с.

57. Фінанси та кредит: бюджетна система, місцеві фінанси, фінансова діяльність суб'єктів підприємництва, податкова система : навч. посіб. / М. Д. Бедринець та ін., під заг. ред. Л. Л. Тарангул. Чернівці : Прут, 2012. 251 с.

58. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / І. С. Скоропад та ін., Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 343 с.

59. Фінансовий менеджмент : метод. вказівки до практ. занять, самот. роботи та тест. завдання для студентів спец. 8.03050801 "Фінанси і кредит", 8.03050901 "Облік і аудит", 8.03050401 "Економіка підприємства", 8.03050802 "Банківська справа", 8.03050701 "Маркетинг" / Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т ; [уклад.: Мицак О. В., Чуй І. Р.]. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. 191 с.

60. Череп А. В., Кушнір С. О. Напрями забезпечення ефективності управління інвестиційною діяльністю в інноваційний розвиток підприємств машинобудування : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 211 с.

61. Шандова Н. В. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. В. Шандова. – Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2021. 336 с.

62. Шваб Л .І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Каравела, 2004. 568 с.

63. Шкарлет С. М., Ладонько Л. С. Системно-універсальна діяльність підприємств: технологія формування інноваційного потенціалу : монографія. Чернігів; Херсон : Вишемирський В. С., 2015. 145 с.

64. OBOLON corporation policy URL:<https://obolon.ua/en>(дата звернення: 25.04.2022).

ДОДАТКИ

Додаток А

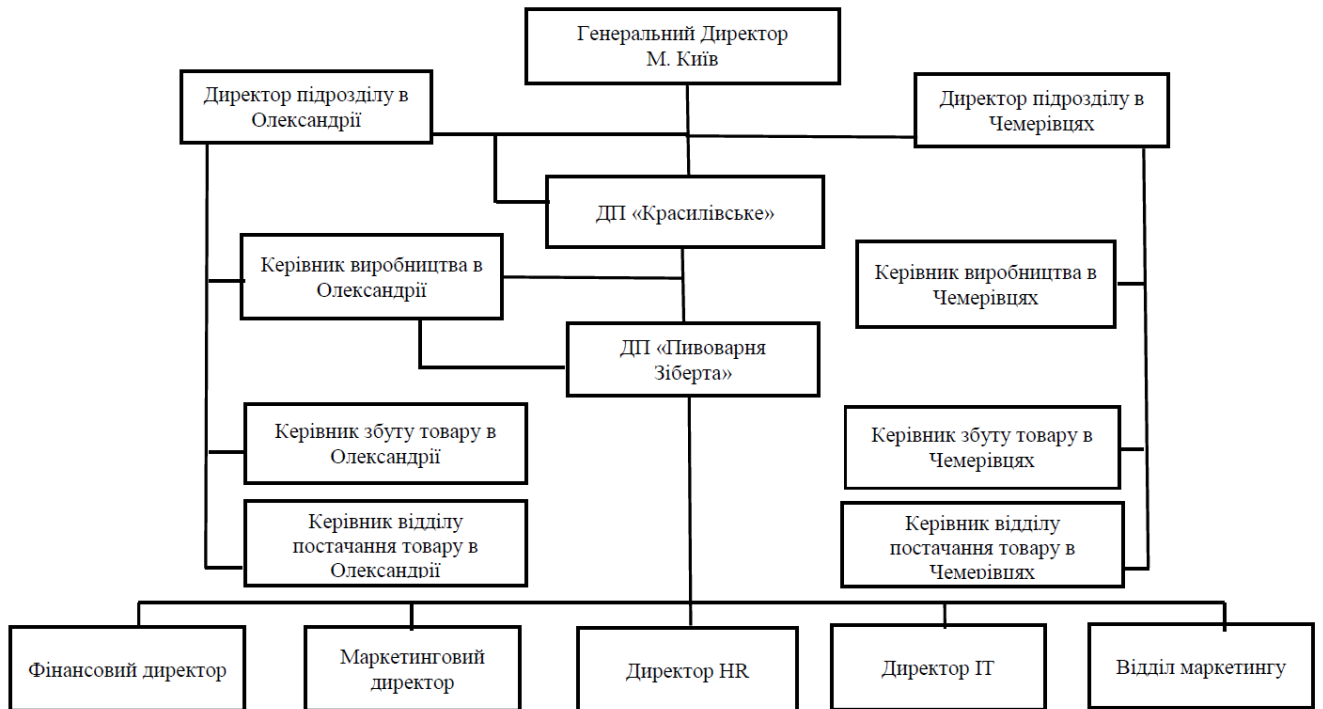

Рис. Структура управління корпорації ПрАТ «Оболонь»

Додаток Б

			КОДИ
		Дата	19.02.2020
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно- правова форма господарювання		за КОПФГ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Середня кількість працівників: 3460			
Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		☐	
за міжнародними стандартами фінансової звітності		☒	

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)**

на 31.12.2019 р.

Форма №1-к

Код за ДКУД

1801007

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 857	6 026
первісна вартість	1001	43 396	43 963
накопичена амортизація	1002	(36 539)	(37 937)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20 201	18 141
Основні засоби	1010	4 867 736	4 611 402
первісна вартість	1011	11 940 760	12 003 847
знос	1012	(7 073 024)	(7 392 445)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	109 397	57 581
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом І	1095	5 004 205	4 693 164
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	719 638	753 270
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	203 818	260 966
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	89 746	44 300
з бюджетом	1135	35 310	51 330
у тому числі з податку на прибуток	1136	5 475	4 813
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 897	18 911
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 876	16 228
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	30 659	18 927
Усього за розділом II	1195	1 105 944	1 163 932
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
Баланс	1300	6 110 149	5 857 096

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 763 289	2 603 868
Додатковий капітал	1410	5 997	1 916
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-746 302	-329 248
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 082 548	2 336 100
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	542 401	426 702
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	487 124	180 402
Інші довгострокові зобов'язання	1515	267 953	260 062
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 297 478	867 166
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 419 600	1 395 479
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 021 281	909 794
розрахунками з бюджетом	1620	91 167	104 445
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	164
розрахунками зі страхування	1625	5 926	6 382
розрахунками з оплати праці	1630	44 447	57 270
одержаними авансами	1635	64 560	120 483
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	11 462	13 639
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	69 804	44 462
Усього за розділом III	1695	2 730 123	2 653 830
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	6 110 149	5 857 096

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

			КОДИ
		Дата	01.01.2021
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
Територія	м.Київ, Оболонський р-н	за КОАТУУ	8038000000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво пива	за КВЕД	11.05

Середня кількість працівників: 3157

Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)**

на 31.12.2020 р.

Форма №1-к

Код за ДКУД

1801007

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 026	4 686
первісна вартість	1001	43 963	43 969
накопичена амортизація	1002	(37 937)	(39 283)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	18 141	11 272
Основні засоби	1010	4 611 402	4 352 291
первісна вартість	1011	12 003 847	12 080 275
знос	1012	(7 392 445)	(7 727 984)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	57 581	18 542
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14	14
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	4 693 164	4 386 805
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	753 270	1 015 849
Виробничі запаси	1101	559 903	824 163
Незавершене виробництво	1102	67 739	73 543
Готова продукція	1103	72 341	84 609
Товари	1104	53 287	33 534
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	260 966	272 112
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	44 300	101 840
з бюджетом	1135	51 330	69 326
у тому числі з податку на прибуток	1136	4 813	4 233
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 911	20 095
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 228	17 048
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	18 927	5 983
Усього за розділом II	1195	1 163 932	1 502 253
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
Баланс	1300	5 857 096	5 889 058

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 603 868	2 445 387
Додатковий капітал	1410	1 916	1 198
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	-6 437	-7 155
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-329 248	167 847
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 336 100	2 673 996
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	426 702	410 551
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	180 402	609 731
Інші довгострокові зобов'язання	1515	260 062	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	867 166	1 020 282
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	255 933	394 848
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 139 546	661 136
товари, роботи, послуги	1615	909 794	709 905
розрахунками з бюджетом	1620	104 445	102 148
у тому числі з податку на прибуток	1621	164	414
розрахунками зі страхування	1625	6 382	4 980
розрахунками з оплати праці	1630	57 270	80 097
одержаними авансами	1635	120 483	183 041
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	13 639	33 497
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	44 462	23 252
Усього за розділом III	1695	2 653 830	2 194 780
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	5 857 096	5 889 058

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

+

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата	КОДИ
			18.02.2020
			за ЄДРПОУ 05391057

**Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2019 рік

Форма №2-к

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 466 148	5 078 764
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 277 833)	(4 292 370)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	1 188 315	786 394
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	62 681	85 301
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(337 100)	(303 955)
Витрати на збут	2150	(661 989)	(675 489)
Інші операційні витрати	2180	(32 219)	(20 451)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	219 688	0
збиток	2195	(0)	(128 200)

Дохід від участі в капіталі	2200	39 058	90 188
Інші фінансові доходи	2220	280	4 259
Інші доходи	2240	216 198	6 725
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(329 215)	(275 269)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1 418)	(23 505)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	144 591	0
збиток	2295	(0)	(325 802)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	113 042	-39 618
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	257 633	0
збиток	2355	(0)	(365 420)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-4 081	-2 902
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-4 081	-2 902
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-4 081	-2 902
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253 552	-368 322
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 157 057	3 267 238
Витрати на оплату праці	2505	626 692	529 153
Відрахування на соціальні заходи	2510	132 414	113 058
Амортизація	2515	422 999	457 032
Інші операційні витрати	2520	1 159 110	1 296 562
Разом	2550	5 498 272	5 663 043

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,792400	-1,123900
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,792400	-1,123900
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата	КОДИ
			01.01.2021
			05391057

**Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2020 рік

Форма №2-к

I. Фінансові результати

Код за ДКУД

1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 549 706	5 466 148
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 070 109)	(4 277 833)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	1 479 597	1 188 315
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	74 094	50 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(361 150)	(337 100)
Витрати на збут	2150	(719 636)	(661 989)
Інші операційні витрати	2180	(6 593)	(20 110)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	466 312	219 688
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	39 058
Інші фінансові доходи	2220	338 280	280
Інші доходи	2240	15 776	-1 418
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(255 444)	(329 215)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1 618)	(0)
Інші витрати	2270	(238 394)	(-216 198)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	324 912	144 591
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13 702	113 042
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	338 614	257 633
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-718	-4 082
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-718	-4 082
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-718	-4 082
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	337 896	253 551
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 993 302	3 157 057
Витрати на оплату праці	2505	705 528	626 692
Відрахування на соціальні заходи	2510	149 141	132 414
Амортизація	2515	399 564	422 999
Інші операційні витрати	2520	1 204 645	1 159 110
Разом	2550	5 452 180	5 498 272

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,041500	0,792400
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,041500	0,792400
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Дата

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"

за ЄДРПОУ

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2019 рік

Форма №3-к

Код за ДКУД

1801009

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 256 866	7 045 899
Повернення податків і зборів	3005	700	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	5 572	5 384
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	138 664	71 276
Надходження від повернення авансів	3020	14 299	2 229
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	273	1 478
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	9	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	151 723	60 606
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 550 959)	(4 511 185)
Праці	3105	(506 786)	(440 557)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(130 046)	(115 726)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1 793 898)	(1 614 407)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(304)	(4 613)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(438 364)	(301 943)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 355 230)	(1 307 851)
Витрачання на оплату авансів	3135	(45 259)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(21 999)	(4 930)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(6 910)	(3 744)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(44 887)	(46 449)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	467 362	449 874
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	89 457	411 591
необоротних активів	3205	20 405	7 444
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	1	2 780
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	3 830	900
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(7)
необоротних активів	3260	(109 944)	(156 988)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	3 749	265 720
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	72 594	72 250
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1 891
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(258 667)	(584 796)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(285 793)	(233 103)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-471 866	-743 758
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-755	-28 164
Залишок коштів на початок року	3405	16 876	46 172
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	107	-1 132
Залишок коштів на кінець року	3415	16 228	16 876

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"

Дата

за ЄДРПОУ

КОДИ

01.01.2021

05391057

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)За 2020 рік
Форма №3-к

Код за ДКУД

1801009

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 809 027	7 256 866
Повернення податків і зборів	3005	0	700
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	7 473	5 572
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	77 833	138 664
Надходження від повернення авансів	3020	622	14 299
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	155	273
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	62	9
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	25 434	151 723
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 746 887)	(4 550 959)
Праці	3105	(562 709)	(506 786)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(143 527)	(130 046)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1 890 788)	(1 793 898)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 909)	(304)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(448 431)	(438 364)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 440 448)	(1 355 230)
Витрачання на оплату авансів	3135	(99 323)	(45 259)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(2 236)	(21 999)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(20 889)	(6 910)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(43 841)	(44 887)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	410 406	467 362
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	53 217	89 457
необоротних активів	3205	4 703	20 405
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	1
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	52	3 830
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(37)	(0)
необоротних активів	3260	(117 302)	(109 944)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-59 367	3 749
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	158 428	72 594
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(295 404)	(258 667)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(224 553)	(285 793)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-361 529	-471 866
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-10 490	-755
Залишок коштів на початок року	3405	16 228	16 876
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	11 310	107
Залишок коштів на кінець року	3415	17 048	16 228

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	4116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку: Виплати власникам	4200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	4210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Погашення заборгованості з капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення капіталу: Викуп акцій	4260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Перепродаж викуплених акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення частки в капіталі	4275	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4290	0	-159 421	0	0	159 421	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом змін у капіталі	4295	0	-159 421	-4 081	0	417 054	0	0	253 552	0	253 552
Залишок на кінець року	4300	73 144	2 603 861	1 916	0	-329 24	0	-13 580	2 336 100	0	2 336 100
			s			s					

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	4116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку:	4200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Виплати власникам											
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	4210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників:	4240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески до капіталу											
Погашення заборгованості з капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення капіталу:	4260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Викуп акцій											
Перепродаж викуплених акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вилучення частки в капіталі	4275	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4290	0	-158 481	0	0	158 481	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом змін у капіталі	4295	0	-158 481	-718	0	497 095	0	0	337 896	0	337 896
Залишок на кінець року	4300	73 144	2 445 381	1 198	0	167 847	0	-13 580	2 673 996	0	2 673 996
			7								

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.